

Benjamin Žnidaršič

GOVORICA ŽIVLJENJA

Benjamin Žnidaršič

GOVORICA ŽIVLJENJA

Lektorirala Mirjam Furlan Lapanja

Prelom Benjamin Žnidaršič

Tisk Revija Emanuel, Daša Košir, s. p., Logatec

Naklada 1500 izvodov

Ilustracije so objavljene z dovoljenjem VDMFK - Vereinigung Mund und Fussmalender Künstler in aller Welt, e. V.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

17.023.3

ŽNIDARŠIČ, Benjamin

Govorica življenja / [[besedilo in] ilustracije] Benjamin Žnidaršič; [spremna beseda Manca Košir]. - Postojna ; samozaložba, 2006

ISBN 961-245-042-0

224533248

ZA-UPANJE V DOBRO IN DOBROTO

Žnidaršičeve meditacije o življenju so pogovor s samim seboj in dar drugim, da bi lažje upali in zaupali. V to, da je v življenju vedno vse prav, četudi je na prvi pogled drugače; širša slika zažari s svetlobo dobrega, ki se je zgodilo, četudi je pisec Govorice življenja ... pri sedemindvajsetih padel s česnje in postal tetraplegik. Ampak če ne bi – bi bil tako moder, kot danes je? Bi zmozel priti do takih globin samega sebe, kot je? Bi znal živeti zdaj in tukaj tako polno, radostno in mavrično, kot zna? Toda saj čēja ni! Kar vse je, kot je, če obstaja samo v spekulaciji, v življenju nikoli.

Svet poka po šivih, ljudi je strah, zastrupljeni so zemlja, voda in zrak, tudi preštevilne človeške duše živijo v temi. Ker prevladujejo materialistične vrednote in je denar sveta vladar. A to je samo del zgodbe, drugi del je nasprotna barva: vse več ljudi veruje v dobro, ker so sami dobri; sprejemajo življenje kot darilo, ker ga sami podarjajo drugim; vrtovi in njive cvetijo, ker nosijo rože v svojih srcih tisti, ki jih gojijo. Eden izmed njih je Benjamin Žnidaršič. Človek, ki pogumno odgovarja na edino zares usodno vprašanje: KDO SI? In pusti, da življenje teče skozenj, ker ve, da je vse dobro in prav. Da v življenju ni porazov, temveč so samo izkušnje. Da nikoli ne izgubljam, ne da bi hkrati dobili. In da ni pomembno, kako dolgo je življenje, ampak koliko je vredno.

Kadar napiše knjigo tak – pretočen, dober in lep človek – je knjiga vredna branja. Ker vsebuje posebno moč: je živa, živa. Kot bi se s teboj pogovarjal dober prijatelj, ki te spodbuja: veseli se, radostno opravljaj svojo življenjsko nalogo, bodi ustvarjalen, ukvarjaj se s športom ... In naj te ne bo strah – ne bolezni, invalidnosti, ne starosti, ne smrti. Ljubezen je namreč več od tega, več od bolezni, invalidnosti in starosti. In več od smrti. Zato, piše v tej knjigi, je človek prihodnosti – človek ljubezni. Sleherni, ki bo prebral Žnidaršičeve meditacije Življenje in bo začutil, da prebira pravzaprav svoja lastna spoznanja, je že na poti. Na tej poti v prihodnost, ki ji je ime – LJUBEZEN.

Prof. dr. Manca Košir

ZA TISTE, KI SE BOSTE BORILI ZA SVOJO USODO!

Že dosti let je minilo, odkar se me je življenje dotaknilo s svojo usodo. Njena nerazumljiva povezava med našim rojstvom in smrtjo me žene, da hočem tudi drugim razkriti svoje podoživljanje na poti, ki jo sicer hodim nekoliko drugače kot večina. Vendar jo hodim in preživeti jo hočem nič manj polno od tistih, ki jim je življenje s svojim križem prizanašalo.

Ko sem se sredi neprestanih težav pred nekaj leti bolje zavedel samega sebe, sem se tako kot mnogi drugi spraševal, zakaj živim, kakšen smisel ima življenje in jaz v njem. Čemu sem tu in ali ima moje bivanje kakršenkoli namen?

V neki knjigi sem zasledil besedi »izberimo življenje«. Zamislil sem se nad tema čudovitima besedama in se vprašal, kaj mi pravzaprav pomenita.

Med nami je le malo ljudi resnično srečnih. Ljudje preprosto potujemo skozi čas in ga vsak po svoje porabimo. Vsak po svoje plavamo v središče dogajanja, kar pomeni živeti, biti resnično vpleten v življenje. Kako pomembno je v trenutkih, ko te življenje priklene na invalidski voziček – izbrati življenje! Spominjam se, kako sem se ga v prvih letih po poškodbi enostavno bal. Ne vem zakaj, mogoče zato, ker mi je primanjkovalo izkušenj ali ker si nisem hotel priznati, da življenje sestavljajo tudi padci. Žal šele sedaj vem, da mi je življenje podarjeno in da v vsakem obupu lahko najdemo tudi kanček veselja.

Kako pomembno je, da si življenje predstavljamo kot darilo, da se prenehamo spraševati, zakaj bolečina, zakaj trpljenje, zakaj osamljenost. Vse to je del njega. Nikomur ne privoščim trpljenja, ne sebi ne drugim. Nočem, da bi bili ljudje osamljeni. Vendar sem se prenehal spraševati, zakaj to obstaja. Sam v sebi sem se zavezal, da bom pomagal iz ljudi narediti simbol človečnosti in se ne bom trudil pri njih iskati popolnosti.

Kako grozljivo je, kako je današnji svet obseden s popolnostjo! Četudi zadovoljimo dvajset naših pričakovanj, bo gotovo enaindvajseto tisto, ki nas bo naredilo nesrečne. Zato se ustrašimo, če se nam ne posreči živeti po namišljeni podobi. Bojimo se razočarati in se skrijemo vase. Še posebno prizadetim

ljudem se dogaja, da živimo z bremenom nezavedne krivde. Včasih začutimo, da nismo to, kar bi morali biti. Potrebujemo potrditve in spodbude, da bi si lahko zaupali; da lahko začutimo, da z drugimi lahko delimo celo svoje slabosti, a pri tem prav nič ne tvegamo, da bomo zavrneni.

O življenju invalidov se govori, kako da je nenavadno in nevsakdanje. Naše razmere so res nenavadne in nevsakdanje, nič posebno zanimivega ni v njih za zunanjega opazovalca, ki nas v vsakdanjem življenju komaj opazi. Mi pa smo s takim življenjem kar zadovoljni, ker se nam zdi, da ga je pač treba prenašati. Kdor pa je trdoživ in vztrajen ter je zadovoljen s tistim, kar mu je življenje prineslo, živi dostojno in mu ni nič hudega.

Vse zunanje življenje takšnih ali drugačnih je na neki način povezano. Ko stopi opazovalec v te razmere in je povrhu še velik in plemenit; ko je kljub vsakdanjim skrbem in nezgodam pripravljen prestopiti prag človeških neumnih predsodkov, takrat je presenečen, ko odhaja poln sveta, o katerem prej ni vedel nič posebnega. Kar naenkrat se njegova duša odpre kot posoda in samo čaka, da vsrka vase vse tisto nenavadno in nevsakdanje. Vse pehanje za skorjo kruha ne potrebuje več orožja za obrambo pred bolečimi vprašanji, ki jih zunanji svet pozna in se čuti od njih odvisnega. Ljudje v življenju gredo skozi vse vrste valjev, ki nas pregnetejo v testo. Pomembno je da se znamo ljudje prilagajati. Niso lepi samo tisti sončni dnevi, ki se izpolnijo po načrtu; tudi tisti, ki ne izpolnijo vseh naših pričakovanj, ostajajo naša bogata izkušnja.

Življenju pa sem posebno hvaležen za izkušnjo, ki me je naučila, da se za vsako težavo da poiskati rešitev. Le-to poišče življenje samo, če le prevzamete odgovornost in ste ob trdem delu pripravljeni potrpeti in se nekoliko potruditi. Prav tako tudi življenje prizadetih potrebuje trud. Nekateri so osamljeni in lahko je razumeti njihovo stisko, vendar je potreben korak k prijateljem, ki jih je veliko. Veliko je tistih, ki so pripravljeni pomagati, le sramujemo se njihove pomoči. Poiščite pomoč! Poskusite z ljudmi okrog sebe, saj je v vsakdanjem življenju toliko priložnosti.

V knjigi pred vami bom skušal razmišljanja o tistih vidikih svojega življenja, podkrepljenega z izkušnjami, ki so mi pomagale spoznavati skrivnosti mojega bivanja. Mogoče ob

branju doživite lepši današnji dan in kvalitetnejše ustvarjate za jutri. Upanje v dobro in dobroto je prihodnost človeštva, zato sem se podal na pot, na kateri bi rad zapisal vsa tista spoznanja, ki so meni prinesla srečo. Rad bi, da ob tem poiščem srečo tudi drugim, ki so jo izgubili v razkošju svojega bogastva. Odprl vam bom vrata svojega doma! Pridite in vstopite, na koncu boste bogatejši za mojo izkušnjo.

Benjamin Žnidaršič

ŽIVLJENJE VEDNO NAREDI TAKO,

DA JE PRAV

Vsak človek je neprecenljivo bogastvo, česar se dostikrat zavemo šele v trenutkih, ko nismo srečni. Iz izkušenj vem, da je bilo najhuje, ko sem z izgubo svojih telesnih zmožnosti izgubil še samostojnost. Zaradi telesnih omejitev ponavadi izgubimo zaupanje v lastne sposobnosti. Pomembno je, da se znamo ljudje prilagajati in v različnih razmerah poiskati tisto, kar nas navdaja z zadovoljstvom. Prav tako je pomembno, da znamo verjeti, da lahko dosežemo več in da so naše sposobnosti večje, kot si predstavljamo.

Naša sreča je na splošno odvisna od tega, koliko smo zadovoljni s svojim trenutnim življenjem. Vprašati se moramo, ali smo pripravljeni vložiti več truda in stopnjevati občutek svojega zadovoljstva. Kajti če nekaj v življenju počnemo z veseljem, je večja verjetnost, da bomo uspešni. Uspešnost pa je odvisna tudi od tega, koliko svoje sreče namenimo drugim.

Ko je človek nesrečen, prenaša svojo nesrečo tudi na druge, njemu najbližje, in tako še njim greni življenje. Torej se je vedno treba vprašati, kaj naše življenje prinaša v življenje drugega, kako na račun našega življenja živijo drugi. Ko preziramo svoje potenciale, še kako lahko vplivamo na življenje svojih otrok. Ko zlorablamo svojo energijo in ne uresničujemo poslanstva, ne zapiramo vrat samo sebi, temveč tudi drugim.

Življenje zna biti radodarno – ali pa ne! Radodarno je, ko si izberemo svoj cilj in vztrajamo pri njegovem doseganju, da vse tisto, kar se do cilja naučimo in spoznamo o sebi, izkoristimo za svoj razvoj. Če se trudimo in nam ni vseeno, kaj se z nami dogaja, doživimo veliko takega, česar sicer ne bi. Do nas pa je življenje mačeha, če izgubimo voljo in vero vase. Ob tem gredo v veter vsa naša spoznanja, vsi talenti ostanejo prikriti in ne pridejo do izraza.

V življenju slehernega izmed nas igrajo pomembno vlogo tudi ovire. Ko naletimo nanje, lahko tarnamo nad svojo usodo in se zapremo v predstave o lastni nesreči. Lahko pa rastemo z njihovim premagovanjem. Premislimo, kaj bi nas lahko naučile,

jih preskočimo in gremo z novo izkušnjo naprej. Če se pravočasno ne streznimo in v sebi še naprej pestujemo svoje slabe izkušnje, nam to jemlje veselje do dela in vodi v samopomilovanje, postanemo otožni in mislimo na smrt.

Mnogo je vprašanj v življenju in na mnoga od njih je težko najti prave odgovore. Vprašanja se kar lepijo drugo na drugo in vsako od njih rojeva še več vprašanj in odgovorov, ki izgubljajo svojo težo in moč. Njihovo vzajemno odkrivanje pa prinaša prazen prostor brez misli, ki pušča človeka samega pred vrati prihodnosti. Vseeno nismo ravnodušni do teh vprašanj. Hrepenenje in radovednost nas silita, ne da bi se tega prav zavedali, v ubadanje z njimi.

Vsak ima v življenju svoje cilje in vsak na svoj način izpolnjuje svojo vlogo, ki mu je namenjena. Od našega deleža, kolikor ga vlagamo, je odvisno, kakšno bo naše bivanje in česa se bomo naučili. Življenje je magična beseda, ki zaznamuje vse, kar doživimo med rojstvom in smrtjo. Jaz sem imel to srečo, da sem se dvakrat rodil, torej imam dve življenji – prvo sem končal, ko se mi je odprlo drugo. Odprlo se mi je tako nepričakovano kot okno v nevihti in me potisnilo v morje, kjer sem se moral ponovno učiti plavati. Spet sem se naučil plavati in sem celo splezal na ladjo, s katero sedaj plujem. V letih svojega spreminjanja na invalidskem vozičku sem spoznal, da je moč spoznanja gibalno življenje. Samo sprašujemo se lahko, kakšne skrivnosti so ostale za nami in kakšna spoznanja so pred nami, saj je življenje raziskovanje in pot brez konca. Srebrn blesk na obzorju potrebujemo, da se nenehno ženemo – za dejstvi, za srečo.

Sreča je pač enkrat goreča plamenica, drugič brleča leščebra. Ljudje hodimo po svetu kot popotniki in iščemo čudeže, ki jih kasneje najdemo čisto blizu sebe. Jaz sem se potrudil ta biser poiskati kar v sebi. Čutim, kako življenje teče skozme in kako se vedno znova zgodi tisto, kar se mora zgoditi. Poglobil sem se vase, ker sem hotel živeti preudarno in se posvečati zgolj bistvenim stvarjem v življenju: videti, kaj mi lahko ponudi takšno življenje in ali se lahko česa naučim, da ne bi, ko bom umiral, spoznal, da nisem nikoli živel.

SREČA ALI UTRIP VESELJA NAD ŽIVLJENJEM

Ljudje potujemo v veselje in smo stopili na Luno, na svojem planetu pa ne znamo živeti! Srečo v življenju si predstavljamo tako, da bi imeli vse, kar si želimo. Ne moremo in ne znamo si je predstavljati brez tistega, kar v naši glavi obstaja kot namišljena sreča, saj ponavadi od življenja pričakujemo več, kot nam je to pripravljeno dati.

Vse v življenju je tesno povezano med seboj. Tako kot si sledijo težki trenutki, tako bodo vedno znova prihajali trenutki sreče in zadovoljstva. Biti srečen pomeni veliko. Si lahko predstavljamo srečo? Ona ni samo nasprotje nesreče, ampak si jo mora vsak na svoj način predstavljati, in to tako, da bo tisto, kar nas naredi srečne danes, tudi jutrišnja sreča. Z njo naj bi ta trenutek presegli z naslednjim, saj se nesreča s srečo žal ne zamenja kot umazano perilo s čistim.

Kako drugače sem si kot mlad fantič predstavljal srečo!

Predstava o njej se mi je prvič porušila, ko se je kot milni mehurček razpočil zakon mojih staršev. Že takrat me je sila po samoohranitvi nesla kot rečni tok naprej v življenje. Na poti so se mi vrstile vedno nove preizkušnje in potrebe po potrjevanju človekovih osnovnih življenjskih izkušenj.

Dandanes ni človeka, ki ne bi imel težav. Življenje sestavljajo tudi vsakdanji porazi, ki pa se jih je težko navaditi in prenašati. Ni umetnost premagati strah pred neprijetnostmi, da se temu izogibamo, ampak da se jih lotimo z vso svojo energijo. Lažje jih bomo premagali takrat, ko bodo težave manjše. To je tako kot s plevelom: čim manjši bo, tem lažje ga bomo izruvali. Bolj ko se bo razrasel, obsežnejše bodo njegove korenine in teže se ga bomo znebili.

Vse neplodne misli, ki so z nami, vplivajo na nas kot vsakovrstni strahovi, kot nepomita posoda. Takrat ko se jih znebimo ali očistimo in stvari postavimo na svoje mesto, bomo občutili zadovoljstvo. To prinaša trenutke, ki znajo ljubiti, odpuščati, potrpeti, sprejeti vse, kar je dobro, in obdržati to občutje kot obljubo do smrti.

Ljudje ne znamo biti srečni, ker vse merimo z istim časom. Poznamo hitre minute in počasne ure, ki jih sami ustvarjamo.

Kakovost človekove življenjske sreče se meri z razmerjem med negotovostjo in upanjem. To je razmerje med minutami sreče in urami dolgočasje; to je razmerje med delom, ki nas neizmerno veseli, in delom, ki nas že v začetku spravi v obup. Pravo srečo prinaša delo, ki ga z veseljem opravimo za drugega, brez vprašanja o plačilu in misli nanj.

Vse majhne sreče so nevidne, kažejo se v utripih veselja nad življenjem. Življenje nam je dano, da ga uživamo in ne da ga hranimo samo zase. Polno ga izkoristiti ne znamo zaradi nas samih, ker se nam ne ljubi živeti tako, kot si v željah rišemo. Enostavno hočemo pričakati srečo v naslanjaču, da bi priletela v naročje. Brez volje in ustvarjalne misli ni možnosti, da bi življenje postalo velikodušno.

Toda življenje zna biti radodarno, le da zavračamo njegove darove, ki nam jih ponuja. Vedno namreč pričakujemo prevelike darove in z majhnimi ne znamo biti zadovoljni.

Vsa skrivnost, zakaj so ljudje nesrečni, je v tem, da imajo preveč časa za razmišljanje, ali so srečni ali ne. Kar je na prvi pogled videti nesreča, je morda odskočna deska za zmago nad življenjem. Takrat ko se zavemo te resnice, bo to trenutek vstajenja, novega rojstva. Sreče se ne da kupiti, kajti to je dar, ki si ga moramo spet poiskati, ko ga izgubimo.

Ko sem iskal svojo srečo, sem dojel, da ta traja dlje od enega življenja, saj se vedno nadaljuje. Srečo moramo znati tudi deliti, saj je to kakor skupna molitev ali skupaj zapeta vesela pesem. Spomnim se, kako sem bil na kosilu v nekem lokalu in je k meni pristopil neznanec. Ponudil mi je majhen kovanec: »Naj vam ta stvarca prinese srečo!« Kakor bi mi s temi omamnimi besedami prepojil dušo in telo! Ne zaradi novčeve dragocenosti, saj je bil ta brez vrednosti. Lepo mi je bilo pri srcu, saj sem vedno mislil, da hodimo ljudje po prašnih ulicah brez misli na srečo drugega. Ta neznanec pa ve, da tudi jaz potrebujem srečo. Zakaj ne bi drug drugemu želeli sreče? Če zavrnete edinstvenost enega človeka, boste prikrajšani za nekaj, česar vam ne more dati nihče drug kot prav on. Prav takrat sem dobil občutek, da so mi prav ljudje, ki so mi v življenju večkrat iskreno želeli srečo, to tudi pričarali.

S svojo drugačnostjo končno trdno stojim v svetu, kakršen je pravzaprav tudi svet ljudi, ki lahko hodijo. Za

nič na svetu se nočem več umikati v posebnost, ki bi me postavila na tisto obrobje, kjer sem čakal svojo priložnost, da si poiščem srečo.

Moral sem doživeti prav to, da sem izvedel, kaj je sreča, in spoznal, kdo pravzaprav sem. Nič ne bi imel proti, če bi bila sreča še naprej razumevajoča in prizanesljiva do mene. Upam, da ji bom znal biti hvaležen, saj moramo biti za njeno velikodušnost tudi hvaležni, sicer je nismo vredni. Podredil in uklonil sem se svoji modrosti, novemu smislu življenja in tistemu, za kar sem mislil, da je bistveno, da se ohrani, ne pa tistemu šepetu v meni, ki je nenehno hrepenel po nečem, česar ni bilo mogoče uresničiti. Zadovoljstvo v majhnih stvareh me je usmerilo navznoter, k žlahtnejšim in polnejšim stvarim. Tudi vi si izbirajte čim več majhnih ciljev, da boste lahko deležni čim več majhnih sreč.

KO V ŽIVLJENJU NEKAJ IZGUBIMO, VEDNO TUDI NEKAJ DOBIMO!

V teh letih sem se naučil nekaj pomembnega: na svetu nista samo sreča in veselje, kakor tudi ni življenje samo bolečina in obup. Čisto običajno je, da se ne počutimo dobro, če nam kaj manjka, vendar je veliko pomembneje, da uživamo v tistem, kar imamo. Zavedati se moramo, da se na dveh povsem različnih koncih, vendar v isti točki, kot sklenjen obod kroga, stikajo tisto, kar se nam slabega zgodi v življenju, in lepe stvari, v katerih uživamo in v našem spominu ostanejo močnejše zapisane. Življenje ni vedno praznik; ni belo ali črno, ampak je pisano v nešteti različicah, kot mavrica.

Življenje ima tako kot letni časi svoje barve. Tako v enem letnem času toplota zapolni zadnji košček prostora in se nam dan razdaja dalje kot v mrzli zimi, ta pa odkriva ravno tako lepo srebrno pokrajino. Podoben proces poteka tudi v nas samih. Na trenutke se tako počutimo izgubljene, da bi v naslednjem trenutku občutili polnost radosti. Tudi drevje izgubi svoje liste, vendar lahko že s pomladjo pričakuje nove, lepše, bolj zelene. Vsi dogodki v življenju imajo svoje barve, v katerih se kažejo s svojimi težavami in trenutki sreče. Ko človek s pokončno glavo napreduje mimo postaj krivic in mogočnih resnic, mora biti pripravljen kaj izgubiti. In največje presečenje je v tem, da s tem vedno tudi nekaj dobi. Vsi se bojimo v življenju kaj izgubiti, se s tem osramotiti, biti razočarani ali kakorkoli poraženi. Ne zavedamo pa se, da z vsakim porazom pravzaprav dobimo veliko izkušnjo, le razložiti si jo moramo in se zavedati, da na tak način odrastemo v svoji modrosti.

Vsa radost čudovitih razveseljivih stvari nastaja v presečenjih in vso svobodo imamo, da pridemo do njih. Ker obstaja veliko razlogov, da se iz trpljenja težje najde stik z radostjo lastnega srca, ostaja izbira, kako in na kakšen način se bomo z življenjem spopadli in se učili. Vprašanje pa je, ali smo se sploh pripravljeni učiti z izkušnjo, kljub napakam, ki jih naredimo.

Ko sem se spopadal s svojim življenjem, si ne bi nikoli mislil, koliko poskusov bo izzvenelo v prazno. Če bi vedel, bi bilo moje potrpljenje na preizkušnji. Moje srce, ki je bilo že na

koncu svojih moči, se je začelo oglašati s polnim odmevom in me je iz svoje otrplosti potegnilo in povrnilo v resničnost. Spet se je bilo sposobno upreti vsaki sili, ki bi me vznemirjala, kot bi se duša neslišno nasmehnila in bi hotela priznati svojo zmoto in mi podati roko. Sreča je začela prijateljevati z njo in naenkrat so bile pozabljene vse stiske.

Vsi živimo s svojim križem, nekateri z večjim, drugi z manjšim; nekateri z vidnim, drugi z nevidnim. Ko človek živi s telesno hibo in je na neki način drugačen in v družbi bolj opazen, hitreje dobi manjvrednostni kompleks, ki hitro preraste v duševno stisko.

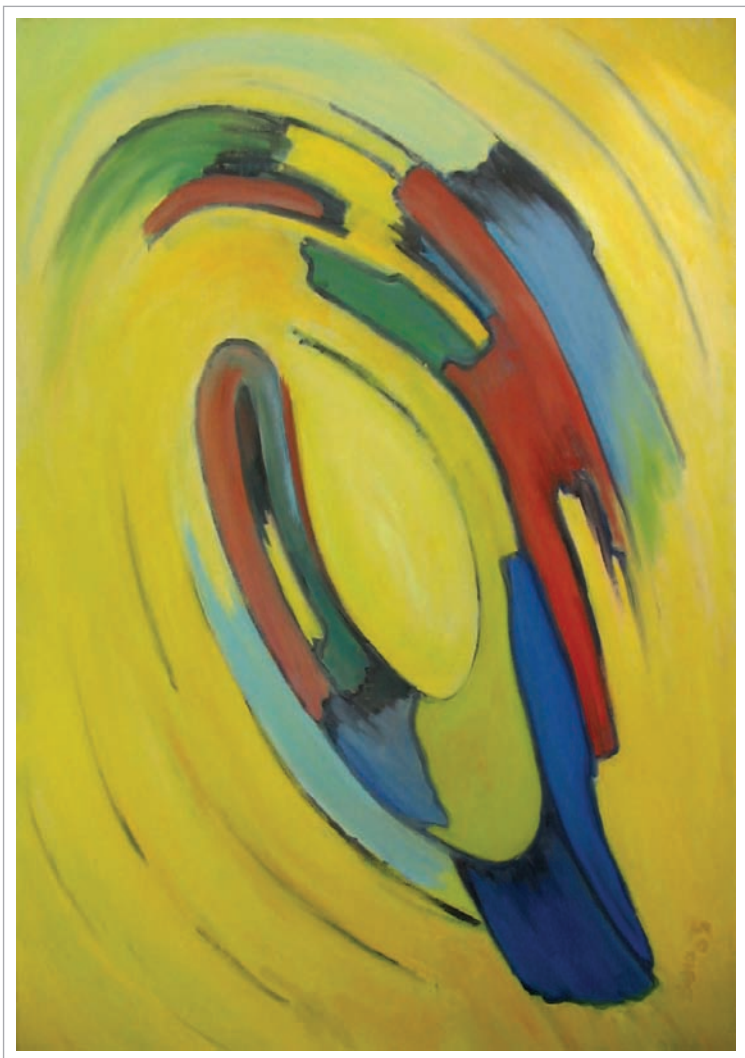
Seveda ljudje delajo napako, ker mislijo, da so ljudje s telesnimi napakami vsi razočarani nad svojim življenjem in s tem razdražljivi, žalostni in zagrenjeni. Lahko pa so ti ljudje še kako veseli, prijazni, prav nič razočarani nad življenjem in polni radosti, vse prej kot bolni in včasih bolj zdravi od zdravih.

Res je, da postanemo jezni na ves svet, ko vidimo, da se moramo za tisto, kar je drugim že dano, boriti z vsemi svojimi močmi. Vsi vemo, da ko stopamo v svet z določenimi željami, delamo sebi medvedjo uslugo, ki nas v trenutkih nemoči naredi še bolj ranljive. Zato so včasih tudi ljudje s telesnimi napakami preveč na preži in se bojijo, da bodo prizadeti ali od drugih ljudi zaznamovani. To kot posledico poraja nezaupanje vase. Vase vsajajo dvom, ki ne dopušča, da bi se čelo svobodno dvignilo. Dvom namreč ne dovoli spoznanja, kaj se lahko ob vsaki težki preizkušnji tudi dobi. Kdor pretirano prebiva v samoti, zaradi lastne zmede in nemira, izgubi občutek, kaj so njegove napake. Kdor pa živi preudarno in med ljudmi, bo kmalu spoznal svoje napake in na nakovalu svojega življenja koval iz njih svojo srečo in mir. Tisti, ki si prizadeva za svoj mir srca, mu njegovo notranje oko daje bistrovidnost, da četudi tega miru ne najde, ostane ob vsaki izkušnji močnejši in trdnejši v sebi. Vsako seme, ki je posejano na novem vrtu, dobi nov pomen in nosi novo vsebino, ki priča o novi podobi in njeni trajnosti.

Življenje je tok časa. Pozabimo pričakovanja včerajšnjih dni in spustimo k sebi žarke sonca jutrišnjega dne, da nam

pričarajo svojo podobo, saj nihče ne more vnaprej vedeti, kaj nam pokažejo. Človek je z odprtimi očmi pritegnjen v čar sposobnosti prepoznavanja, kdaj kaj človek izgubi in kdaj dobi. Ta čar se pred našimi očmi z besedami trpljenja poraja kot rojstvo in je pri vsakem izmerljiv z občutki.

Če nič drugega, sem se na svojem nanovo posejanem vrtu naučil, da nikdar ničesar ne pričakujem, čeprav mi je življenje marsikaj prineslo na srebrnem pladnju in tudi nekaj lepega odneslo kot veter. Življenje je le zahtevalo svojo ceno, da sem ga spoznal samo delček.

V VSAKEM ČLOVEKU SO SKRIVNOSTI

Vsak si kdaj pokuka pod kožo. Človek mora tudi v svoj notranji prostor preizkušenj, da bi v globinah samega sebe dozoreval v sreči ali bridkosti. S pogledom iz notranjosti dobi svet čisto druga razmerja, saj tam obstaja nepremagljiva potreba po iskanju smisla življenja. Pot vase ostaja nenehno nedokončana in je vedno zanimiva in koristna. Človekova potreba po sprostitvi je zaradi intenzivnega življenja vse večja. Prav ta intenzivnost nas je prisilila, da z različnimi načini odkrivamo povsem nove dimenzije in spoznanja o svetu in sebi. Ljudje, ki so oboroženi z znanjem in zavestjo, ki znajo tudi predvidevati, si s kamenčki tega pisanega notranjega mozaika vedno ustvarijo pravo sliko. Njihova podoba, ki si jo ustvarijo, lahko postane polet človekove domišljije in ustvarjalnosti – ali pa se izrodi v nevarno razmišljanje, kaj bi morali biti in kaj smo včasih bili.

V vsakem človeku so skrivnosti, so svetovi, ki so težko opredeljivi z besedo – skrivnostni trepeti ljubezni, skrite želje, nezaveden strah pred smrtjo, občutljiva bojazen pred dotikom trpljenja. Vse to se skriva v človekovem razumu in odkriva v trenutku, ko se zavestno potopimo vanj in tam iščemo posebno stanje, kjer razum dobi svoje mavrične barve. Tu ni prav nobene potrebe, da bi skrivali svoja čustva in misli, saj jih skrivamo pred samim seboj, lagati ali se pretvarjati sebi pa ne bi imelo nobenega smisla. Pogovora, kjer so iskrenost, zaupanje in plemenitost popolni, ne dosežemo z nobenim drugim sogo-vornikom, saj v vsakem pogovoru razen s seboj nehotе skušamo svoje slabosti prikriti in vrline poudariti. In kaj je lepšega kot samemu sebi priznati napake in v sebi potrditi zmage, saj smo napake kasneje pripravljeni priznati tudi drugim in zmago prepoznati tudi v porazu? Iz takih monologov človek zraste in si odkrije strukturo podzavesti. Dobi vizijo letenja, ki ga ponese stran od telesa, in takrat oblikuje prav poseben odnos do časa.

Vendar ostaja čas realnost, kot si sam – si in te ni. Zgodi se, da življenje včasih preveč strmo zavije v klanec, in takrat je pomembno, da gledaš svet s pravimi očmi. Svet moraš videti

in mu stopiti nasproti. Odločilna je človekova razdalja med njegovim zunanjim in notranjim svetom. Misli, ki nas mučijo in ki se rojevajo v naših glavah, potrebujejo potrditev odgovorov z izkušnjami v življenju.

Ko sem bil otrok in sem bos tekal čez polja in na travnikih ob Cerknškem jezeru pasel krave, sem prvič resnično iskal pogovora s samim seboj. Z rokami pod glavo sem se ulegel v travo in misel z mislijo postavljaj v kocke, kot bi se igral. Čeprav nisem vedel, kaj delam, sem videl duha narave prav v vsem, kar me je obdajalo.

So dnevi, ko ne vidimo lepote narave; dnevi, ko smo priče trpljenju, kamor usmerimo pogled. Drugačni pa so dnevi pozabljenega trpljenja, ki so polni nežnosti, sonca in veselja do življenja; dnevi, ko se zaupljivo spogledujemo s soncem. Prebudimo se in že tisoč pevcev, tisoč pesmi, tisoč žvrgolečih odmevov začne živeti v nas, ne da bi zamrli do konca dneva.

Vedno sem se bal teme. V tej moji odvisnosti od svetlobe je tičala tudi tesnoba pred nočjo in spancem, ki je tesno povezan z njo. Vsrkati svetlobo jutra je užitek, ki poživi duha in razvedri obraz, ki se odpre soncu in zraku. Nihče si ne želi kot pijanec zapletati se zdaj v eno, zdaj v drugo stran. Vsi hočemo začeti dan prezračenih misli, da bomo znali ločiti neobvezno od obveznega in se pravilno odločiti, kaj nam je storiti, da ne bi čustev kar takoj navezali na dejanja. Da se ne bi kar takoj okopali v čustvih in spregledali, kaj nam ima ob tem povedati razum.

Modrost prihaja v notranji tišini, ki pa jo dandanes težko najdemo. Življenje je naš nemir duha pognal na križpotje vsakovrstnih iskanj. Kot da smo vrženi na življenjsko tehtnico, da si poiščemo smisel samoobvladovanja in duhovnega iskanja. S tem pa sami sebi poskušamo najti nasvet za svoje življenje, nasvet ali duhovni naboj, najbolj direkten, preprost in pristen, takšen, kakršnega morda človek spoznava iz modrosti prastarih zapovedi in človeških izkušenj, ki so osnova in podlaga presvetljenega razuma. Ali pa iz temeljnih vrednot, ki prinašajo sposobnost, da v trenutku lahko sprejemamo odločitve za zapletene razmere.

Vprašanje, kako ohraniti ravnotežje življenja sredi težav, potrebuje premislek, samoopazovanje in presojanje. Razum je uravnalec želja in kaže značajsko čvrstost. Je kot sinja ptica, ki

išče večni mir nad prelivajočimi se valovi. Le razum pozna pravi trenutek, da je človek neodvisen s svojim ravnanjem in dela premišljeno in samostojno, da pride tja, kamor se je namenil. Človek je kot vesolje, ki ga lahko spoznamo le s pomočjo sebe. Doživetje lepote sončnega zahoda pozna vsak od nas, noben sončni zahod in jutranji vzhod pa ni tako lep, da se ga ne bi mogli naveličati.

Ko sem začutil, kako so sposobnosti razuma podvržene čutom in podrejene notranjim doživljanjem, je moja misel naredila velik korak k odkrivanju samega sebe. Vse stvari iz sveta človeka sem kar naenkrat gledal z novih zornih kotov in odkril resnico, ki omogoča razumevanje simbolične govorice in na drugačen način nadgrajuje vsa moja razmišljanja.

Pri tem se je krepil razum in oblikoval s svojim doživljanjem, včasih tudi ob težkih in zapletenih ter navidez brezizhodnih vprašanjih. Dobil sem sposobnost poiskati in najti primerno rešitev za vsa zastavljena vprašanja. Obenem pa se mi je razkril velik del mojih skrivnosti, ki so lebdtele v moji podzavesti in čakale, da bodo odkrite.

TRPLJENJE KOT PONOSNA SREČA

Večkrat v življenju sem se spraševal, kje je meja človekovega trpljenja. To je beseda, ob kateri človeka strese. Bolečina in veselje, lakota in sitost so nasprotja, ki so nujno potrebna, da znamo ceniti eno in drugo, kajti vse to je del čudovitega kroga, ki mu pravimo življenje. Četudi se človek bolečine boji, se bolje počuti in ga preveva občutek zmagošlavja, ko je ta premagana – podobno kot takrat, ko doživi veselje in srečo.

Človeka se včasih dotakne življenje, ki ni tako radostno in veselo, vendar ljudje rastemo ravno v takih trenutkih. Ni važno, kako vidimo življenje, temveč da ga prav v takih trenutkih občutimo kot energijo in nasprotje šibkosti. Pravi začetek je, da znamo uravnnavati in pripraviti misli, da se prečiščene vračajo k nam. Da se zavedamo, da ni važno, kako dolgo je življenje, ampak koliko je vredno. Da si znamo zapolniti čas, ki nam je namenjen med življenjem in smrtjo, in v njem najti tudi trenutek, ki bo namenjen premisleku o trpljenju drugih.

Vendar spomin na trpljenje ostaja in nas s svojimi odtenki obremenjuje. Spomin na bolečino nas vleče kot kamen k tlom. Jaz že ne bom trpel, si rečemo. A ko pride trpljenje, ki ga skoraj ne moremo več zdržati, ga zdržimo z nasiljem zavesti nad naravo telesa. Trpljenje prinaša s seboj tudi hrepenenje in upanje, s katerima premagamo prav strah pred njim. Življenje gre svojo pot in četudi je še tako hudo, upanje ostaja do zadnjega trenutka in pogosto močni prav tako trpijo kot slabotni.

Vsako trpljenje pomeni biti živ in tako misliti in živeti je ponosna sreča. Kajti ljudje, ki smo se rodili iz trpljenja, ki smo imeli možnost spoznati ničnost smrti, poznamo to srečo. V vsakem zanikanju in zavračanju je nekaj, pa naj se človek še tako upira pravilom, ki si jih je sam oblikoval in postavil. To na koncu privede do tihega zmagošlavja. Trpljenje nas naredi zmožne, da vidimo, čutimo, da smo mogočni in dovezetni. V današnjem času ni druge poti, to je edini način, da lahko živimo s polno življenjsko močjo, močnejšo od življenja samega.

Ujel sem se v razmišljanje o ljudeh in dogajanju okrog sebe. Spoznal sem, da je bilo moje mišljenje o lastnem trpljenju prenačeno, kajti mnogi, ki sem jih imel priložnost srečati, so

trpeli bolj kot jaz. S tem spoznanjem je vsaka od mojih stranic kvadrata dobila drugačno, bolj izbrušeno podobo, ki ponuja možnost, da se meja tem stranicam tudi razširi. Življenje je treba uokviriti in ga živeti v njegovih zastavljenih mejah, saj je vsak v svojem trpljenju tako velik, kolikor lahko dojame trpljenje drugih. Iz trpljenja in razumevanja drugih ali drugačnih lahko oblikujemo svojo strpnost in odgovornost, ki sta nam potrebni za uspešno življenje.

Veliko jih je, ki so potrebni pomoči. A tudi če so je potrebni, ne potrebujejo pomilovanja ali pretiravanja v sočustvovanju, le pomoč. Ljudje pomilujejo trpljenje takrat, ko so od pravih težav precej odmaknjeni. Prepričan sem, da spoznanj, ki jih prinaša trpljenje, ljudje brez podobnih izkušenj nikoli ne bodo dosegli, čeprav mogoče mislijo, da jih poznajo. Kajti luč vsakdanjih stvari nas ovira, da bi videli in slišali dlje, kot kaže televizija in pripoveduje radio.

Če je trpljenje sovražnik življenja, ga odvrzite, če pa pripelje do ljubezni, ima svoj smisel, zato ga sprejmite. Prav v tem velja prestopiti prag samega sebe in s tem dokazati, da je človekova rast kot zrno, ki se razpoči in umre – iz njega pa vzklije novo življenje.

Pomislite in verjemite mi, da še nobena solza ni bila potočena zaman, saj je bila s trpljenjem in bolečino rojena duša, ki je ravno zaradi tega čistejša in lepša.

Trpljenje je bilo v prvih letih mojega življenja s poškodovano hrbtenico sestavni del vsakdana. Ko sem ga začel sprejemati kot priložnost ali dodatno možnost, da izoblikujem svoj značaj, se je v podzavesti spremenilo prepričanje, da je to kazen. Ne, je le opomin, ki me povabi k razmišljanju o resnosti življenja. Ko nas trpljenje izbere, nas izbere za vse življenje in edina rešitev je, da se ga privadimo in vzamemo kot prijatelja. Svetloba se vedno rojeva v urah najtemnejše noči.

ALI SE BOJIMO ŽIVLJENJA?

Vsi smo odvisni od svojih težav in zasvojeni z njimi. S svojimi strahovi tako vplivamo na lastno duševnost, da ta močno učinkuje tudi na našo zunanost in tako določa naše življenje. Naši strahovi tako celovito uničujejo našo notranost, telesno in duševno zdravje in, če hočete, tudi socialno gotovost, da nazadnje lahko vsak omaga, zdrsne v duševne stiske in depresijo. To vse odbija okolico in človek kar naenkrat ostane sam s svojimi težavami, a ne zmore več najti načina, da bi se izvlekel iz njih.

Vse težave izvirajo iz strahu. Strah nas je, da bi izgubili ljubljenega človeka. Strah nas je pred nasilnostjo; strah, da nam kaj ne bo uspelo; strah nas je vsega tistega, kar ni ukrojeno po naših željah. V vsakdanjem življenju nas je strah zaradi toliko nepomembnih stvari! Vsak izmed teh strahov nas vedno bolj utesnjuje in postavlja pred nerešljive težave, čeprav v resnici težav sploh ni!

Pa se vprašajmo, od kod izvira strah! Ta ni v nas samih. Mislim, da človek izvorno ni pesimist. Ko smo se rodili, strahu nismo prinesli s seboj, pridobili smo ga kasneje s slabimi izkušnjami. Že mama nam je vedno, preden smo šli od doma, govorila: »Pazi, da si ne boš česa naredil!«, »Pazi na avtomobile!«, »Pazi, da ne razbiješ šipe!«, »Pazi, da se ne prehladiš!«, »Pazi, da ne padeš na izpitu!« ... Ko neprestano poslušamo opozorila pred nesrečo, se nam strahovi lahko zalezejo v dušo in telo, kot bi se našli nahoda, in veliko truda bo potrebnega, da se jih kasneje vseh otresemo. Kakor da bi vsemu hoteli dodati svoj človeški pečat! Vse to prenašamo ljudje kot posojilo, kot nekaj, kar bi morali skrbno predati naslednjemu rodu, namesto da bi se izognili nepotrebnim strahovom, da se ne bi še naprej zastrupljali in bi se raje spodbujali s pozitivnimi mislimi.

Preprosto, ko sem opazoval samega sebe, sem opazil, kako sem pred vsakim srečanjem v javnosti v sebi občutil nekakšen strah pred njim. Umiral sem od nelagodnega občutka in strahu, da ravno mene na invalidskem vozičku vsak opazuje. Bal sem se, čeprav nikomur od navzočih še na misel ni prišlo, da bi

ravno vame strmel. Ko se tako bojimo in prilagajamo mišljenju, ki ga imamo o sebi, postanemo strahopetci, bodisi iz neumnosti ali pa iz popustljivosti pred strahom.

Koliko težav si ustvarjamo s strahom! Žal je tako, da prav tako kot privlačimo tisto, kar si želimo, privlačimo tudi tisto, česar se bojimo. Seveda pri ljudeh, ki imajo strah v kosteh in duši, dvom vedno prevladuje nad upanjem. Svet pa gradijo le tisti, ki si upajo premagati svoje bojazni. Potrebne je prav toliko drznosti, da je mogoče premagati dvom, ne pa da izzivamo usodo; treba se je zavedati mesta, kje je človekova trenutna višina, ki bo odmevala v prihodnosti. Življenje namreč ne potrebuje dokazovanj, s katerimi bi presegali same sebe. Dokazati se bo treba v vseh porazih in vseh zmagah; dokazati s sedanjostjo pravico do prihodnosti.

Iz preobilice življenja in drznosti ter s premalo razumevanja prihodnosti poskušamo izzivati usodo. Taka skušnjava v vsakomur obstaja kot samopotrjevanje in dokazovanje sebi in drugim, kako je strah premagan. V nekaterih trenutkih ta skušnjava popači pravi pogum in pogumu ni kaj očitati, če tveganje ni preveliko in ne spravlja sebe in drugih v nevarnost. Zato je verjetno v tistih, ki sedimo na invalidskih vozičkih in normalno živimo, veliko več poguma kot strahu, saj brez svojega poguma sploh ne bi bili tam, kjer smo. To pa je prednost za nadaljevanje življenja. Iz poguma je izvirala vsa moja sila v trenutkih, ko sem skoraj obupal nad življenjem. Takrat sem gazil, ne da bi vedel, v katero smer, na slepo, brez občutka in brez zavedanja. Nemoč in ogoljufano pričakovanje ter mešanica prikritega strahu so me kot posmehljiva burja vrteli v neskončnem krogu. V spominu iz tistega časa so mi ostale le blodnje v nočeh, ko sem se spoprijemal s strahovi in iskal rešitve. Na trenutke, ko me je bilo življenja grozljivo strah, je postal izziv urediti svoje zavedanje močnejši od strahu.

Trudim se, da ne bi svojih misli speljal v prazen tek, ki bi me nemočnega silile, da bi se na strežaj odprle vse že davno zaceljene rane. Trudim se, da se ne bi duša spet dotikala dna. Skušam, hočem in moram se oprijeti vseh tistih možnih bilk, ki mi kažejo pot proti zelenemu cilju, da ne bi s strahom iskal sreče tam, kjer jo iščejo mnogi mladi, da bi se izognili težavam

življenja: v drogi, alkoholu in samomorih, kjer se v noč izgubijo močni nagoni po preživetju. Kajti ti ne verjamejo, da se lahko prav s svojo voljo odresejo tistega, kar jemlje vrednost življenju. Enostavno se bojijo življenja, ker ne vedo, da je v najgloblji globini vsakega človeka védenje, ki govori o tem, kako opravi svojo življenjsko nalogo. Tisti, ki so prišli iz tega pekla, poznajo to praresnico.

V dneh, ko sem se spraševal, ali je v meni sploh še kakšna iskra, ki bi prižigala ogenj življenja, je globoko v meni nekaj odpravilo tiste strahove, ki so najbolj ovirali mojo srečo. Prav soočenje z resnico smrti, ki hrepeneče drhti v noro čudnem koprnjenju, me je očistilo strahu, kako bom živel kot nepokreten, nekoristen človek, ki ga je življenje povozilo. Od takrat naprej se nisem več počutil nekoristnega, le sporočilo je prišlo, kot pozdrav in povabilo, da je vstopilo poletje v moj dom, ki nosi v sebi vse in se ne ozira na žalovanja.

Pravzaprav bi človek rad mnogim ljudem naših dni želel ravno to. Vendar bo strah s svojimi sencami še vedno prihajal, da bi nas zajel in zvezal. Naša naloga je, da igramo naprej na svoje inštrumente zaupanja in storimo vse, da se mu izmuznem tam, kjer smo se pobrali in našli svoj smisel življenja. V istih stvareh, ki smo jih poznali, in v novih, katere nam je pokazalo življenje.

Moja zavestna priprava na prenašanje vseh strahov v življenju me je privedla na pot, kjer lahko hodim tudi z njimi po svetu, ne da bi čutil njihovo navzočnost.

UPANJE JE IZ SRCA SPREDENA BESEDA

V človeku je nekaj, kar se ne spreminja in skozi ves njegov razvoj ostaja takšno, kot je – to je upanje. Upanje, ki nenehno dopolnjuje sedanost ter rešuje in izpolnjuje prihodnost. Povsem naravno je, da človek vse življenje ustvarja paletu želja in pričakovanj. Nenehne nevarnosti sodobnega sveta ne uničijo našega upanja v boljši svet. Boleče izkušnje vojn, preizkušnje nadlog bolezni in mnogo drugih soočenj z dediščino, ki smo jo dobili, ostajajo z nami, tudi v trenutkih, ko je cena življenja še posebno nizka. Ni vedno lahko odgovoriti na vsa vprašanja, vendar na koncu vse zmoremo in spoznamo, kaj je bilo vredno in kaj ne.

Kljub vsem nihanjem pa človek upa, da njegovo življenje neprestano napreduje proti luči in ne v temo. Ko dobi človek krila, postane vsaka najdrobnejša rešilna bilka tako čudovita. In pogled nam seže čez meje, tja v svetove, ki jih lahko pričara le misel – tja, kjer so stvari ljudem skrite. Kar predaleč včasih segamo v svojih mislih in se tudi zgrozimo nad lastno usodo, oplašeni od grobosti, ki se nas s svojim vsakdanom dotika. Vendar ne prenehamo, še kar naprej brskamo po svojih možganih in z velikim upanjem zremo naprej čez brezno, ki smo ga že premagali. Upanje je v nas ljudeh, saj smo ga dobili v dar z rojstvom.

Včasih smo ljudje prepolni čustev in z njimi hodimo po strmi poti, kot bi imeli kamen v nahrbtniku. Trmasto zaupamo v čas in misel, da je pot, ki jo hodimo, edina prava, čeprav se včasih zazdi, da ni nobene prave, na katero bi lahko stopili, in je vse tako tuje in tesno. Pred oltarjem upanja si lahko poiščemo tolažbo, ki vsakogar v še tako trdi preizkušnji velikodušno blagoslavlja. Vsaka pot namreč premore upanje. Ko to spoznamo, napredovanje po njej ni več tako odvisno od milosti usode, ampak predvsem od volje. Gora življenja pa ostaja tiha in samotna kakor poprej, naše poti nanjo, ki jih bomo še prehodili, bodo prav tako ostale skrite in znane le nam.

Moram reči, da sem na začetku poškodbe hrbtenice vse bolj opazoval in odkrival sebe in svoje telo in njegove nove navade.

Saj je bilo veliko novih sprememb, ki jim s svojo zavestjo nisem bil kos! Znašel sem se med tistimi, ki so tesnobno čakali na izvide po poškodbi hrbtenice, ki se bojijo, upajo in verjamejo. Zato vem za strahove in stiske, ki jih ljudje na vozičku nosimo s seboj. Vem za neskončno željo po življenju, za željo po spodbudni besedi in nasmehu, ki ti pove, da nikoli ne smeš nehati verjeti. Spoznal sem cvetoče sanje, belo nedolžno upanje, deželo skritega hrepenenja, dolino velikih razočaranj.

Za glas in tresljaj božje previdnosti mora imeti človek občutljivo, vedno napeto in pripravljeno uho. Vesel sem, ker pripadam tistim ljudem, ki se veselijo sreče ljudi in ki so v prid življenja pripravljene tudi kaj narediti. Počutim se kot pomorščak na ladji viharjev. Jambori so se polomili in valovi pljuskajo čez krov, ampak ladja pluje. Ni se še potopila, še pluje, in to vedno hitreje. Dokler bo plula, ni izgubljena. Nekateri pa s svojimi težavami ostanejo prezrti in iščejo, kje je tisto skrivnostno in daljno, ki bi dajalo mirnost in blagost, ravnotežje in dostojanstvo. Vendar kjerkoli že iščejo, upanje ostaja neodkrito. Nekaterim je življenje mati, drugim mačeha.

Muči me radovednost, ali je in kje je način, kako pomagati ljudem, ki nimajo zaupanja v svojo prihodnost, da bi njihovo upanje spremenilo njihovo življenje ali pa da bi prenehali tavati s svojimi umišljenimi težavami od meje sedanjosti do meje obupa.

Nekakšen greh nad življenjem je to, da ljudje ostanemo brez upanja. Pravzaprav ne ostanemo brez njega, le od časa do časa se izgubi v masi občutkov. Tako kot vse spet potrebuje čas, da upanje poiščeš. To sodi k življenju, in ko ponovno pride, pride, kakor da je vedno tukaj bilo in bo vedno tudi ostalo; kakor da vse tisto prej ni bilo življenje in se šele sedaj začneja z vsem svojim sijajem in možnostjo, da šele tedaj občutiš njegovo polno vrednost. Zavestna priprava so odrekanja vseh lažnih upanj in velikih želja. Oprijeti se goljufivega upanja prinaša samo občutek samoprevare, da se na koncu vprašaš, kako si sploh mogel verjeti kaj takega.

Z notranjim naporom si prizadevajmo, da bi življenje izoblikovali na smiseln način. Možnosti so brezmejne, ko človek verjame vanje in se prepriča, da je vse, kar ima, le on sam. Le iz svojega testa lahko zamesiš kruh sveta, v katerem se najde tudi

tista drobtinica, ki je namenjena vam. Pustite, da bo ta kruh
vzhajal, dokler se ne boste znali veseliti sebe.

Žareča krogla visi nad nami in se vzpenja, pa zaide, da
lahko naslednji dan zopet ponovi ta veličasten obred.
Zasleduje nas kot dobra vila, in če se zgodi, da vidiš sonce,
se lahko tudi zgodi, da ostane s tabo in da se boš hranil od
njegove svetlobe takrat, ko se bo grom kotalil pod tvojimi
nogami.

KAKO NAM USODA MEŠA KARTE?

Človekovo razmišljanje je tako obsežno, da se zdi, da skorajda presega njegove možgane. Vsako človeško bitje je križišče, kjer se srečujejo raznovrstna doživetja, ki v raznih barvah zaznamujejo prihodnost. Kdor se v jasni noči ozre v nebo, je povezan z neštetimi ljudmi, ki ravno tako zrejo v višine in se sprašujejo o svoji prihodnosti. Ta nas lahko v mislih potegne v sanjarjenje, kjer lahko s svojim življenjem počnemo, kar hočemo, in ga spreminjamo po svojih željah. Smo kot nekakšni raziskovalci vsega, kar nam je položeno v svet, vendar nam verjetno nikoli ne bo razodet najskrivnostnejši pojem – usoda.

Kako in zakaj je naš planet postal zibelka življenja? Kje je Zemlja pustila sledi svoje najstarejše preteklosti?

Življenje je enkratna pustolovščina v vesolju. Tisoč let je tu kot čas, ko se izteče pesek ene ure. Naš svet je kot začarana krogla. Kot drobci neskončnosti se čas neusmiljeno zliva v večnost in zaznamuje obličje našega sveta, zaznamuje našo usodo in življenjsko pot. Zavedati se moramo, kako je človek majhen, saj zavest o tej majhnosti je in bo začetek vsake modrosti. Tudi usoda v preteklosti odgovarja na ista vprašanja, kot jim bo odgovarjala v prihodnosti.

Človek je s svojim znanjem premagal Luno. Toda takrat, ko ta vzide kot žareča krogla izza gorskih grebenov in skrivnostno razsvetljuje noč s svojimi spremljevalkami zvezdami, daje občutek, da ni premaganka. Tudi danes je in bo še razsvetljevala s svojo lučjo in bo človeku znamenje tolažbe, kakor je bila vsa ta dolga tisočletja. Pravi odgovor usodi je, da se veseliš svojega in življenja drugih.

Nekateri pa odklanjajo vse, česar se ne da stehtati ali izmeriti. Vendar ni vse tako, marsikaj je, česar še ne poznamo, in marsikaj smo v zadnjem stoletju novega odkrili. Odkrivamo stvari, ki se nam bodo bogve kdaj še razodele. Nekatere stvari so nam v življenje v resnici dane, za nekatere se bomo morali potruditi, nekaterih pa nikoli ne bomo spoznali.

Meje kroga si rišemo in postavljamo sami in od otroštva naprej imamo občutek svojega cilja. Živeti z vso svojo močjo svoje lastno življenje je nemogoče. Lahko pa stvari, ki jih človek ne more spremeniti s svojo željo, pridejo kar same od sebe! Usoda nam je namenila svoj prostor pod soncem, ampak zanjo in za svojo prihodnost moramo tudi sami kaj narediti.

Neprestano zaporedje vzponov in padcev me je naredilo človeka, ki hoče verjeti v usodo in naprej v načrtano pot. Poglejte! Tudi tistega jutra, ko mi je noga spodnesla misel in sem s češnje omahnil v drugačno življenje, si nisem mogel predstavljati, kaj vse bom še v življenju doživel in naredil! Samo en samcat dan, tako majhen v primerjavi z mojim življenjem: grem na češnjo in kratko in malo padem z nje! Samo za hip smo in ni nas več, pa spet pridemo. Živimo za danes in iz tega izhaja tudi naš jutri. Svet je tudi v nas, tako kot vse, kar se zgodi, le narediti je treba vse, kar je v naših močeh, ne glede na to, kaj meni usoda. Naš cilj in naša usoda sta tista smer, ki prinaša zadovoljstva. Tako postane življenje tudi naša posledica.

Moja nesreča, kakorkoli že vse skupaj to vzamemo, mi je v življenju dala veliko misliti. Veliko novih spoznanj sem v teh letih dobil in jih nosim s seboj. Ko človek tako razmišlja, se prebudijo čustva, ki te odnesejo nekam daleč, višje, kjer izgubiš občutek, kje je konec. Vse preživeto je le izziv prihodnosti in tudi spomin je le polsvet, kjer gledam in s svojim razumevanjem podoživljam vse, kar se mi je zgodilo.

Vsakemu usoda s svojimi pogledi riše gube na obraz. Moj svet se je v teh mojih letih življenja korenito spremenil in še vedno se spreminja. V delcih mene še vedno utripa življenje in odmevajo zvoki notranje moči in upanja. Zaupam v človeka, in ko stopam v svet, neskončno verjamem v prihodnost. Zakaj verjamem? Nikoli ni nihče v meni videl človeka, ki bi mu v življenju lahko uspelo, pa vendar sem ujel svojo priložnost, ki tudi vas nekje čaka.

Nedvomno si vsak želi mirno in spokojno življenje in dobrih ljudi okrog sebe, kajti usoda potrebuje prijateljstvo. Revežev je veliko na svetu, a vsak bi bil rad srečen in bogat. Poznam ljudi, revno živijo, a živijo, ker so zato prišli na svet.

Vsak, ki živi na obrobju življenja, se ni sam odločil za to, temveč je bil nekako porinjen v tako življenje. So stvari, ki so nam res ob rojstvu dane, vendar kako pusto bi bilo življenje, če bi vsi vse vnaprej vedeli!

Ko sem bil majhen, nisem verjel v resničnost, vse se mi je zdelo kot prizorišče v pravljici: da bi, če bi se dovolj hitro zasukal, zasačil boga, kako menja kulise. Še vedno se na trenutke počutim tako. Čutim, da obstaja še neka druga resničnost, vendar je ne vidimo. Verjetno sem se zaradi tega poglobil vase, da bi sčasoma našel odgovore v srcu in duši. Še vedno ne poznam resničnosti. Kako naj potem vem, kaj je mogoče in kaj ne? Bom mogoče kdaj lahko pokukal za zaveso? Sprašujem se, ali me je mogoče nekaj vodilo natanko sem, da napišem te besede.

Kako smo čudežno povezani z vsemi srečanji, ki nam jih je namenilo to čudno življenje! Je to usmerjeno? Je to eno od razmišljanj, ki jih spremlja noč, v kateri se bo rodilo stotero novih življenj, ki bodo trepetala za svojo usodo kKot plamen na sveči, za katerega nikoli ne veš, kdaj ga bo najmanjša sapa upihnila? Je to trepet večnosti, ki prisluškuje utripom naših src in s svojo usodo v vsakem prihaja in odhaja kot metulj?

Nekoč bo prišel tisti dan, ko se bomo prenehali spraševati o svoji usodi, in takrat se bo vse znova začelo tam, kjer smo že nekoč bili. Nekoč bomo objeli vse razdalje in oglasile se bodo trobente, ki bodo odprle nebo. Sonce nas bo poškopilo z zadnjo svetlobo svojega zatona in nam naznanilo, da je bilo vse preživeto le en sam trenutek. In vsi bomo strmeli nad radostmi, ki bodo dajale občutek, da nikoli ni konca.

ZVESTOMA ALI ZAUPANJE SAMEMU SEBI

Vedno si ljudje želimo obvladati prostor in čas, nebo in pekel, a smo tako neskončno ranljivi in večkrat podvomimo o svojih sposobnostih. Belimo si glavo, kako bi prišli resnici življenja do dna, vendar se nam ta izmika – in prav zato je življenje čudovito. Čudovito zato, ker nas preseneča in ker nam v vsakem trenutku ponuja in odkriva nekaj novega, kar nezavedno nosimo v sebi. Ena od slabosti naše družbe je, da hoče iz ljudi narediti idealne podobe. Zato se ustrašimo, če nam ne uspe živeti po namišljenih idealih. Bojimo se razočaranj in se skrijemo za masko, namesto da bi se sprejeli take, kakršni smo, kajti takšne nas bo kasneje sprejela tudi skupnost.

Kadar se človeka življenje dotakne z bičem osamljenosti, bolezni, nekoristnosti, se zave, da je bilo dogajanje okrog njega le splet meglenih prispodob, po katerih hoče živeti njegova okolica. Vsa modrovanja o življenju se razblinijo, ko moraš po strmi trnovi poti stopiti sam in v težkih krizah, težavah, skritih bojih s samim seboj in v globinah samega sebe najti tisto svojo nit življenja, ki vodi proti cilju.

Težko je razložiti bistvo življenja ljudem takrat, ko so na dnu, saj se morajo v novih okoliščinah sami znajti in to pot sami prehoditi. Ta zavita pot spoznanja vodi po planjavi nepredvidljivih ovir in jo premaga le človek s trdno voljo in močno notranjo svetlobo. Ko je stiska največja, ti le notranja luč lahko pomaga, le ona je še ostala in le ona ti še lahko razsvetli vrednost življenja.

Ko se niti smisla življenja začnejo trgati, vedno ostane hrepenenje po pozornosti in živi na dnu solzne doline. Misel se kot kaplja za kapljo izliva v prostor zastrtih spominov, oprtih na davno preteklost, vsem pa prihajajo naproti žive podobe, izvirajoče iz vreca nič kaj prijetne stvarnosti, kar naplavlja strah v zaplate zavesti. Gre samo za to, da vsi tega ne moremo uvideti in nočemo uzreti, kakšni smo v svoji notranjosti.

Veliko čustvenih težav izvira iz lastnega podcenjevanja. Zato so spoštovanje samega sebe, verjetje v svoj notranji svet, odkritje lastnih skritih moči in talentov ter duhovna rast tisto notranje

vodilo, ki vsakega usmerja k razumevanju samega sebe. Če vseskozi verjamemo vase, v svoje sposobnosti in načrtano pot, nam darovi kar sami padejo na pot in jih znamo tudi prepoznati. Zavedati se moramo svojih prednostnih lastnosti, da jih znamo uporabljati in razvijati, pa tudi svojih šibkih plati, da jih vsaj omilimo, če jih že ne moremo odpraviti.

Ljudje imajo izoblikovane stereotipe o ljudeh na invalidskem vozičku, saj jih pomilujejo in nehote vidijo v njih reveže. Mogoče smo res odvisni od pomoči drugih, vendar nikakor nismo potrebni takega sočustvovanja. To se dogaja takrat, ko so ljudje od pravih težav kar precej odmaknjeni. Bojim se, da teh spoznanj ljudje brez podobnih izkušenj nikoli ne bodo dosegli, čeprav mogoče menijo, da jih poznajo. Lepo je, če obstaja že želja po spoznanju vsega, kar se ponuja v bližini.

Zdi se, da ljudje živimo kot čolniki na velikem oceanu življenja. Tej vodi življenja lahko rečemo velika skrivnost. Čim močnejše se čoln življenja ziblje, tem bolje se bomo naučili krmariti in usmerjati jadra. Kajti če se znamo predati vetrovom, nas z enakomerno hitrostjo neprestano ženejo naprej in tudi v pravo smer.

Vse to prebujanje sem občutil na lastni koži in vsako razmišljanje o trpljenju doživel kot molitev v lastnem srcu. Stavil sem na nekaj, kar imam – na drugo priložnost. Moja duhovna rast pa je bila možna le tedaj, ko sem odkril in sprejel sebe in druge takšne, kakršni so, z vsemi darovi in ranami, ki jih imamo.

Zdi se mi, da je resnično treba podpirati samega sebe, saj je to tudi razlog, zakaj smo na tem svetu. Ko enkrat najdeš svojo pot, se moraš resnično imeti rad. Večina ljudi, ki doseže največ, kar se v življenju da doseči, začne v najtežjih razmerah, da lahko spleza na najvišje vrhove.

Res je, da zaupanje vedno prinaša tveganje, ki nam lahko prizadene bolečino ali odstre naša najgloblja čustva. Vendar lahko mirno zapišem, da s samim seboj nikoli ne smemo biti povsem zadovoljni, po drugi strani pa nikoli ne smemo biti preveliki pesimisti. Svet moramo videti, da ga lahko damo na dlan in ga ocenimo, mu damo pravo vrednost, mu damo prizvok realnosti in ga ne idealiziramo več, ampak se spoštljivo spogle-

dujemo s prihodnostjo. Le tako se lahko vedno bolj približamo ljudem, ki smo se jih na neki način bali, ne samo iz pretiranega spoštovanja, ampak tudi zaradi podzvestnega podcenjevanja samega sebe.

Življenje je eno samo presenečenje. Nikoli ne vemo, kaj nam bo prinesel naslednji trenutek, s čim nas bo zaznamoval. Nič drugega ni potrebno, samo živeti ga je treba, in to v zaupanju in seveda v ljubezni. Vsak človek je nepopisan list glede zvestobe samemu sebi. V nas se po glavah včasih motajo misli brez reda, nešteto jih je naenkrat, prehitvajo druga drugo in se po logiki vedno ustavijo v sedanjosti. Nadaljuje se odvijanje niti dogodkov, ki se nikoli do konca ne odvije in ne dobi končnih oblik resničnosti. Saj se vsaka nit dogodka izloča z več nitmi hkrati za eno samo kolesje resničnosti! Težava je v tem, da človek samemu sebi ne dovoli, da bi pri razvijanju niti nujno vedno videl pred seboj le pot uspeha.

VSAKA POT SE ZAČNE S PRVIM KORAKOM

Mnogo sem se naučil v času, ki ga preživljam na invalidskem vozičku. Prilagodil sem se novim razmeram in spremenjenim okoliščinam. Dal sem prostor novim mislim in novim navadam, čeprav je bila to najtežja naloga v mojem življenju. Da ne bi doživel zloma svoje osebnosti, sem moral iz okvirov samega sebe: pozabiti težave, bolečine in skrbi ter se prenehati pretirano ukvarjati s samim seboj. Ko sem presegel pritisk med svojimi mislimi in čustvi, razumom in željami ter se otresel skrbi o svoji prihodnosti in preteklosti, sem začutil v sebi olajšanje. To mi je vzbudilo še kako potrebno življenjsko ravnotežje in moč.

V življenju sem se večkrat počutil kot trpin, ki nima pravice biti srečen, vendar sem v sebi čutil, da svoje dolžnosti še nisem izpolnil do konca. Vedno sem z zaupanjem in vero gledal v prihodnost, ki je bila prava sreča v nesreči za čase, ko sem zabredel in zgorel v svojih pričakovanjih. Z vzgojo svojih lastnih misli in čustev sem postal sam sebi učitelj in tolažnik in sem vse tiste neizrabljene moči uporno preusmeril v osrečujoče misli. Ta dragoceni dar mi je v nekaj letih prinesel pravo srečo, s katero sem začel na novo »graditi hišo«.

Kot veter so odšle vse tiste črne misli, ki so me preganjale kot mrčes in so se vedno znova in znova vračale v mojo dušo. Vse te misli so imele pretekli, prihodnji in sedanji trenutek in jih je bilo treba samo primerno razvrstiti. Postavljen sem bil pred dejstvo, pred katerim se resnici ni mogoče izogibati. Z nepokretnostjo in sedenjem na vozičku sem se naučil biti potrpečljiv in prenašati bolečine, tako duševne kot telesne, predvsem pa živeti za sedanjost. Tega prej nisem bil navajen, zato sem za to izkušnjo lahko hvaležen le dejstvu, da sem invalid.

Ohraniti življenje je temeljno človekovo hotenje. Na tem svetu nam je usojeno nenehno se boriti s stvarnostjo, smrtjo in minljivostjo in tem, da je človek dolžan vztrajati v tej borbi tudi takrat, ko ni več nobenega upanja. Njegova uspešnost je odvisna od tega, kako se zaveda svojega sedanjega trenutka. Edina stvar, na katero lahko vpliva in jo spreminja, je namreč

prav ta trenutek. Sicer ima sleherni trenutek življenja svoj pomen in smisel, najlepše in najpomembneje pa je, da se imamo česa, tudi majhnih trenutkov sreče, veseliti sedaj, ta trenutek; da vedno v sebi nosimo tiho željo po življenju. Kako osrečujoče je vsako jutro v tej želji začeti dan! Takšne želje in takšna veselja prižigajo upanje.

Dejstvo je, da šele takrat, ko polno živimo, izrazimo svoja hotenja. Ker pa smo ujeti v nekakšne kalupe, kaj moramo in česa ne, smo polni strahu, predvsem pa se nimamo dovolj radi. Najprej moramo same sebe sprejeti in si želeli spremeniti svoje življenje na boljše prav tisti trenutek, ko ta želja pride na plan. Vse se začne prav v sedanjosti, vsaka pot se začne s prvim korakom. Prisiljeni smo pozabiti vse nadloge in težke trenutke, da se lažje prilagodimo novim razmeram in navadam, ki jih prinaša čas. Naša edina pričakovanja so vezana na neskaljeno in čisto srečo, čeprav ne poznamo njenega pravega izraza.

Vedno je čas za novo pot. Vsak trenutek je človek zrel za duhovni preobrat, vendar je premalo poguma v nas, saj si ne upamo biti drugačni. V bistvu se bojimo sprememb. Čeprav se zdi, da ljudje nismo več tako zadovoljni z življenjem, veseli in spontani, vendar kar vztrajamo v svojem nezadovoljstvu in nič ne spremenimo. Dejstvo pa je, da vsak lahko le sam sebi vrne moč, s katero se lahko prilagodi vsem razmeram v življenju.

Veliko bolj resnično, veliko bolj pristno bi lahko bilo naše življenje, če mu dovolimo, da nam odkrije svoje dimenzije ne glede na vse razlike, ki so se v milijonih letih ustvarile med nami, in ne glede na razmišljanja, ki jih prinašamo v ta svet. Denar ni sreča, ki bi prinesla naložbo v življenje. Le vsaka nova izkušnja ponuja, da se bomo nekaj naučili. S tem, ko iščemo idealne podobe, ki nam jih postavlja družba za zgled, ne iščemo prave sreče. Čim bolj je človek reven v svoji notranjosti, tem bolj se hoče uveljaviti v družbi. Ljudje pa so prav za dosego časti, ugleda, veljave in udobja pripravljeni narediti neverjetne stvari. Vedno znova hoče človek v današnji družbi izmeriti svojo velikost in prostor, ki ga zavzema v njej. Četudi imamo ljudje včasih občutek, da smo skoraj iz sebe ustvarili ideal, pa ostajajo v srcu bolečina, praznina, nemir ...

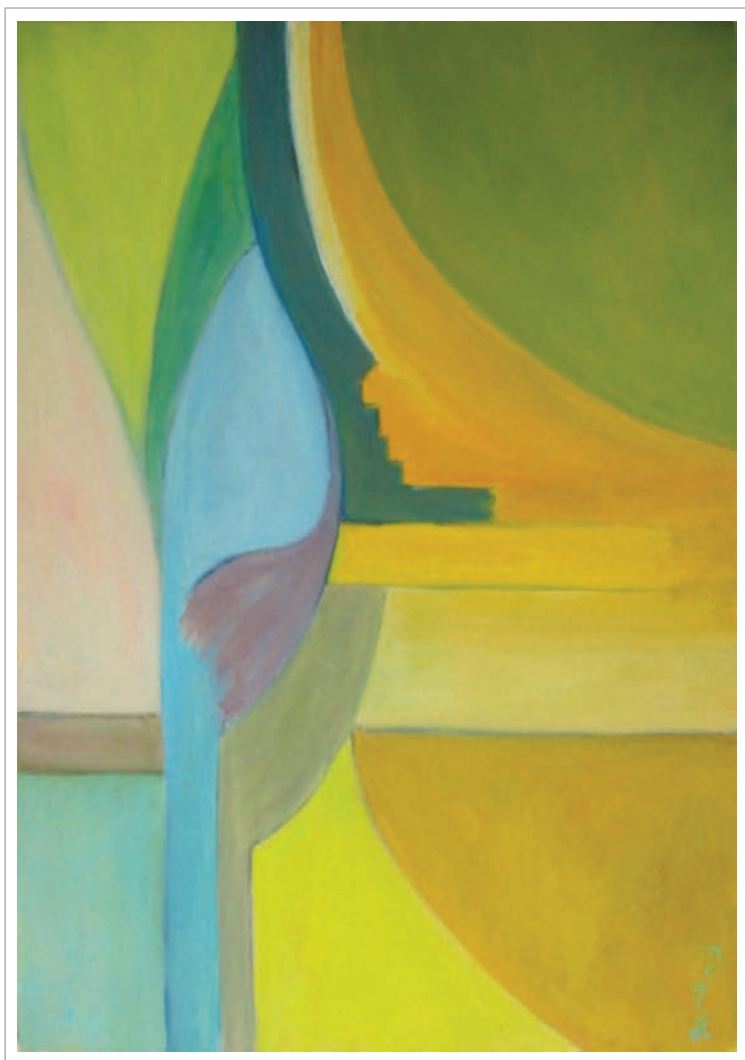
Življenje je sestavljeno iz vprašanj o sreči, trpljenju, tesnobi, svobodi, ljubezni, modrosti ... Edina stvar, ki je vsakemu podarjena, je življenje samo. Namesto da bi to učinkovalo kot spodbuda, kot razburljiv spomin, kot še ena možnost, odgovore iščemo pri vedeževalcih, a bi jih gotovo morali prej poiskati pri sebi. Enaka vprašanja bi si morali zastaviti, kot jih zastavljate njim – začuden boste, da si boste na nekatera vprašanja po premisleku znali odgovoriti tudi sami, le pogled z druge strani je potreben. Ko vam uspe živeti sedanji trenutek tako, da pustite preteklost za seboj in živite za prihodnost, bodo trenutki tesnobe sami odšli, nadomestili pa jih bodo trenutki praznovanja.

Marsikdo, ki misli, da je v življenju spoznal že vse skrivnosti in da je že pravi modrec, se je zmotil. Največkrat prav takim zmanjka moči, da bi sledili modrosti svojega razuma in objektivno ocenili, kaj iz preteklosti je pomembno za sedanjost in prihodnost.

Prešli smo v obdobje največje blaginje in svobode. Sedanjost je vsekakor nekoliko omejena s preteklostjo, vendar imamo znotraj teh omejitev še vedno dovolj svobode, da si s svojimi odločitvami in dejanji krojimo prihodnost. Nekje v podzavesti ostaja pravedenje, kaj moramo za svobodo narediti danes in kaj jutri. A ker smo neučakani in srečo merimo z velikimi koraki, bi radi uri kazalce vrteli nazaj in naprej in jih daljšali ali krajšali po svoji presoji, mogoče celo sprali strah iz naših prežgodaj postaranih in izsušenih src. Toda vse karte, ki so nam dodeljene, ne poznajo nobenega usmiljenja in ne dovolijo prevare v igri, ki jo igra življenje.

Pomembno je, s kakšno odgovornostjo bomo z njimi igrali in kaj nam bodo o tem pojasnili starejši, da ne bi popolnoma nepripravljeni z naslednjim dnem stopili v svet.

Ljudje imamo različne interese, predvsem pa se vsi bojimo prihodnosti in hočemo prehiteti čas. Na vsak način se nočemo zadovoljiti s sedanjostjo in nenehoma ali s hrepenenjem zremo v preteklost ali z velikimi željami čakamo prihodnost. Minevanja so tisti mostovi, po katerih se vračamo v preteklost, po poti iskanja potujemo v prihodnost, v sedanjosti pa odrasčamo. Odrastemo pa lahko samo na poteh, ki imajo srce.

BISTVO RAVNOTEŽJA ŽIVLJENJA

Sleherni med nami se s svojim razumom na poseben način omejuje in s predstavami o samem sebi drsi v svoje sanje in predstave. Vsak posameznik si zamišlja svoj svet, si ga po svoje oblikuje in navsezadnje tudi uresničuje. Toda kako težko priznamo svojo nepopolnost, ki jo v teku življenja doživljamo!

Naše odkrivanje sveta potrebuje iskanje in s tem izkušnje, saj ni dovolj, da nam nekdo nekaj pripoveduje, kot ni dovolj, da nekaj vidimo. Potrebe po dotiku, okušanju, čutenju utirajo poti, po katerih hodimo – in to je čar življenja! Vendar nam zidovi na poteh preprečujejo moč spoznanja in kljub navideznemu zavetju v njihovi senci nam ne dovolijo spoznati življenja in se uskladiti s tistim, kar iz nas izhaja. Vse, kar privede do določenega spoznanja, je učbenik prihodnosti. Tudi če se na straneh tega učbenika pojavi bolečina, to ne pomeni, da se je treba zateči k mamilom, raznim vrstam tablet in v pijančevanje!

Ni nujno, da bomo vse, česar se dotaknemo, vedno naredili zelo hitro in z velikim uspehom izpeljali. Dolžine načel in idealov ne moremo vedno meriti z metri. Za uspeh so potrebni centimetri taktičnih korakov, da življenju pridemo blizu in ga poskušamo spremeniti.

Pri vsaki stvari potrebujemo potrpljenje in zaupanje v uspeh, tudi v trenutkih krize, ko je treba pokazati razumevanje za takšno življenje, kot je. Napaka je izpustiti priložnost, da bi uresničili svojo življenjsko nalogo. Četudi kdaj morda ne uspe, bo že sam poskus pogumno dejanje in bo imel motivacijsko vlogo za prihodnost. Četudi kdaj v prazno, bo boj še naprej ostajal sredstvo in razlog za življenje. Poraz tudi takrat ostane veselje. Že samo dejstvo, da se s tem postavljamo na svoje noge, nas bo z naslednjim primerom navdajalo z veseljem.

Ni mogoče predvideti vsakega koraka, kajti če vedno nekaj predvidevamo, se enostavno ne moremo sprostiti in se zaradi nesproščenosti in bojazni, da predvidevanja ne bodo zdržala, počutimo zvezane. Različna prepričanja o dejanjih, ki so vedno pretehtana, so težko vir zadovoljstva. Sproščenost in neuničljiva življenjska radost v majhnih stvareh dajeta neponovljivo

zadovoljstvo, ki v pravem trenutku napne vse sile in ujame ravnotežje takrat, ko je upanje že skoraj izgubljeno. Ujame ga na bregu, ki je še trden pod tresočimi se nogami.

Bistvo notranjega ravnotežja je prav poroka darov, želja in razumevanja, ki na koncu zazveni v pravem sozvočju. Povezanost med domišljijo in resničnostjo je kot pomemben glasbeni dogodek, ki da občutek ravnotežja in pomeni, da sta telo in duh obarvana enako.

Življenjska zgodba se s svetom ujame v ravnotežje, ko je človek zmožen sprejeti sebe in bližnjega; razumeti in priznati vsakomur njegov prostor pod soncem; biti trden v sebi, z enakim pogumom zreti v drugega; slediti svoji naravni smeri in podoživljati slasti življenja ter izenačiti svojo srečo s srečo drugih ljudi. Sleherne lastnosti, dobre in slabe, ki jih imamo, pa je glede na večnost treba imeti za zanemarljive in ozdravljive.

Četudi veš za pot, na katero si krenil, in poznaš namen svojega bivanja tukaj, vedno znova dobivaš vse mogoče izzive. Vsak dan nam življenje niza nove in nove naloge, tako da lahko svoje izkušnje primerjamo z delavnico. Če sprevidimo, da so izzivi, na katere naletimo, pravzaprav lekcije, ki se jih moramo naučiti, nam bo vsem lažje.

S svojim ravnanjem sem v trenutku, ko mi je moje iskanje in učenje s svojim posegom v življenje preoblikovala zunanost (pa tudi notranost) in mi v duši pustilo usedlino številnih doživetij, izkušenj, spominov, a tudi želja, večkrat izgubil razsodnost duha. Občutek sem imel, da sem kot žvečilni gumi, ki se hoče odlepti od podlage, vendar me je vedno kot potegnilo nazaj. Toda s tem sem izgubljal moč in upanje. In ker vemo, da se čustva ne spreminjajo po lahki poti iz žalosti v veselje, sem – še sam ne vem kako – vse to premagal in si zgradil svoje notranje ravnotežje. Potrudil sem se kljub številnim težavam iztrgati iz svojega zgrešenega sveta. Znebil sem se občutka nekoristnosti, malodušja in zagrenjenosti. Prepoznal sem svoje mesto v družbi in spoznal, da če hočem živeti v svetu »zdravih«, se moram obnašati, kot da sem eden izmed njih.

Najhujša je samota, ko smo popolnoma sami, brez prijatelja, da bi se z njim lahko zaupno pogovorili, ko pred nami ni nič oprijemljivega in si tudi ne predstavljamo, kaj gloda po nas,

ampak le čakamo, kje in kdaj nas bo življenje znova presenetilo z novo slabo izkušnjo.

Kako je potrebna človeška bližina, ko postanejo človekova čustva tako zamotana! Te svoje slabosti se lahko človek reši samo s tem, da pravočasno prisluhne svetu in svet njemu in da obstaja vsaj delček želje po sporazumu z lastnim življenjem. Tako ne obstajamo kot njegova drugačnost in nasprotje.

Vse spremembe, ki so se zvrstile v meni, mi verjetno nikoli ne bodo povsem jasne in si jih tudi ne bom poskušal razlagati. Vem pa, da je to nekaj velikega, da sem se uprl vsemu, kar je bilo povezano z mojo odpovedjo, in da sem spet našel dni, podobne tistim, ki sem jih nekoč že živel. Kako lepo je zadovoljstvo nad tem, da lahko končno sam razpolagam z življenjem in veseljem, da sem se povzpел na tisti vrh, ki je najbližje ravnotežju! Usklajenost želje duha in možnosti telesa združijo vso sedanost in preteklost v meni. Kako lepo je imeti na vajetih konje svoje življenjske vprege, ki lahko potolažijo vsako žalost in poravnajo vsako krivico!

LJUBEZEN KOT VREDNOST ŽIVLJENJA

Ravnotežje v življenju nam kaže pot skozi prostranstvo misli, katerega obrise označi pojem ljubezni. V njenih tokovih so žile namena, smisla in jedra obstoja ljudi. Ni ga človeka, ki bi lahko sam obvladal življenje. Ni ga, ki bi lahko živel kot samotni otok sredi zamotanih težav in nevarnosti, ki tarejo ljudi. Če človek gradi samo na sebi, se mu prej ali slej vse podre. Ustvarjen je za to, da lahko občuti ljubezen: potrebuje jo kot zrak, vodo ali hrano. Takrat ko jo ima, pot ni več tako strma in brezna okrog nje ne več tako globoka.

Lepo postane, ko se način življenja in čutenje ujameta, saj nas čustva na neki način ohranjajo pri življenju. Kajti človek ne živi samo od kruha, živi tudi od ljubezni. Ta mu daje moč in ga osrečuje. Kadar je narava utelešena v človeku, je to ljubezen. Če slišiš peti ptico, nikar ne sprašuj, komu poje, kajti poje tudi tebi. In ptica je ljubezen, ki bo skrajšala pot do sočloveka in ga bo na veliko načinov vedno združevala.

Vselej me je ljubezen učila življenja, saj je tista vrednota, ki tehta vrednost vsega in celo ponuja možnost, da pogledaš drugemu v srce. To čustvo je res nerazumljiva sila, ki ustavlja čas in življenje za trenutek pospremi v nesmrtnost. Kdaj pa kdaj sem si celo mislil, da sem ostal brez nje, prepričanje, da sem sam na svetu, se je na trenutke zajedalo vame, vendar v različnih obdobjih drugače. Neprijetno so me ob tem spreletavali ti občutki, vendar enostavno nisem hotel obupati, saj so me hrabрили tisti, ki me imajo radi. Kadar je bilo najhuje, sem pogledal tja v labirinte svojega spomina, v podzavest, kjer sem čutil, da je zaupanje, da je ljubezen v meni. To je prinašalo spokojnost v srce in v notranjost morje iluzij. Tudi sedaj čutim posebno razsežnost ob takem srečanju s samim seboj.

Ko so minila leta negotovosti, je čas kot mah prerasel vse slabo, le tisto, kar je bilo lepega, je ostalo in živi z menoj. Na lepem je postal svet bolj prostoren, ljudje bolj prijazni, delo tako blizu, da se je že narejeno dotikalo prstov.

Kakor iz sna sem se prebudil, z na novo odkritim razlogom, ki je dokazoval prednost vseh tistih misli, ki so se ustavljale na

trnku ljubezni. Oh, kako sem se zmotil, ko sem podvomil o ljubezni in menil, da je treba izumiti novo! Pa ni bilo tako, le poiskati jo je bilo treba, saj se je izgubila nekje v žepih mojih pajčevinastih možganov.

Ne glede na to, kako srečen ali nesrečen sem bil, nikoli nisem ostal brez ljubezni. Vse od otroštva, mladosti pa tudi sedaj si bom želel, da bi se spominjal srečnih otroških dni in vseh lepih trenutkov s prijatelji, ki so se vpili vame, kot goba vpija tekočino. Živeti moram, jesti moram, piti moram in tako kot moram početi vse druge stvari v življenju, moram tudi ljubiti in biti ljubljen. Ostaja le želja, da vse tiste dobre ljudi, ki mi utirajo stezo življenja, vzamem s seboj in jih popeljem v boj za priznanje vseh tistih, ki potrebujejo ljubezen. Saj je človek, ki ima ljubezen, vedno nekomu potreben!

Ljubezen je svoboda in namen obstoja in obstanka. Na čas učinkuje kot povečevalno steklo, kot plima na čustva in kot oseka na sovraštvo. Niso le proseče roke, tudi prazna srca so močno potrebna človeške topline. Praznine se ne da uničiti, napolniti jo je treba z ljubeznijo. Človek je ustvarjen po podobi, ki je ljubezen, in zato najde svoje uresničenje v ljubezni, v dajanju. Prijateljstvo in ljubezen sta tisti dve zdravilni rožici, ki podaljšujeta življenje.

Ljubezen!

Ta beseda ima posebno čaroben zven. Zveni tako čudovito, da se gotovo za njo skriva še veliko čudovitih stvari.

KO SRCE NE BIJE LE IZ NAVADE –

ZANKA DOBROTE

Najpomembnejše in osnovno gonilo življenja, ki sem ga v življenju spoznal, je dobrota. Spoznal sem jo po zelo nenavadni in neobičajni poti. Saj se vrata vendar vedno odpirajo na poteh, polnih naporov, dela, trpljenja in ljubezni!

Neko sončno nedeljsko dopoldne sem se začel učiti dobrote. Ne da bi spraševal po tem, sem stopil na pot, ko se človek ne veseli dneva in ko spoznava plati življenja, kakršnih prej nikoli ni poznal. Ko sem nabiral češnje za otroke, sem omahnil v globino in kar na lepem sem postal nepokreten. A nisem izgubil samo nog, izgubil sem tudi roke! Po nekaj letih sem spoznal, da ne bom nikoli več hodil in da bom vedno odvisen od tuje pomoči, torej od dobrote.

Predstavljajte si mladega moža pri sedemindvajsetih, ki je poln življenja in ima jasno predstavo o tem, kaj je njegov cilj v življenju, potem pa kar naenkrat pade v svet, ki ga ne more obvladati in mu ni kos! Mislil sem, da me je sreča obšla in da mi jo bodo drugi prinesli v naročje. Zdaj vam lahko iz lastnih izkušenj povem, da boste deležni pomoči le, če si boste sami prizadevali zanjo. To vam z gotovostjo povem zato, ker sem si korenito spremenil življenje. Potrebno samozavest sem zgradil iz tega, da sem se potrudil biti boljši. Ko sem pomagal sebi, sem pomagal tudi drugim, čeprav sem invalid in dobroto lahko polagam v roke le na svoj način. Naučil sem se spoštovati stvari, ki jih imam, in se potrudil racionalneje ravnati z življenjem. Seveda s tem še niso izginile vsakdanje težave, vendar vam zagotavljam, da če se boste sami trudili nositi svoje breme, vam bodo tudi drugi stali ob strani. Če pa ste brezbrizni do reševanja lastnih težav, bodo drugi toliko manj pripravljeni pomagati. Ob tem še kako velja rek Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!

Kako do solz me gane tisti občutek povezanosti, sreče in ljubezni, ko na obrazu drugega vidim žareče oči ali pa če sem sam deležen pomoči takrat, ko sem je najbolj potreben! Sam pri sebi sem sklenil, da bom ta lepi občutek obdržal. Pravzaprav

je bilo spoznanje, ki sem ga doživel ob svoji nesreči, božji dar in naredil bom vse, da življenje izpolnim z dajanjem. Imel sem priložnost, da sem spoznal čudovito raznolikost ljudi: od čistilk, tovarniških delavcev do medicinskih sester, športnikov, direktorjev in v desetletnem bivanju v domu upokojencev, kar je mogoče najbolj pomembno, življenje in modrost ostarelih. V vseh ljudeh se kot rdeča nit razpreda zgodba dajanja. Tisti, ki jo občuti, bo prav lahko dal moč svojemu hrepenenju ter si povrnil samozavest in upanje v prihodnost, zato je treba nanjo nenehno opozarjati. Pomembno je, da jo vsak občuti. Kajti tisti, ki občuti dobroto, jo bo kasneje z radostjo v srcu prenesel naprej.

V rani mladosti sem med počitnicami pasel krave ob Cerkniskem jezeru. Za krave je skrbel vaški pastir, ki je bil odvisen le od dobrote ljudi na vasi. Bil je gluhonem in ljudje so mu za preživetje dajali darove. Tako je neki dan, ko sem šel z njim na pašo, dobil v roke denar. Začuden je opazoval poda-rjeno, kot da ga ne bi zaslužil. Zahvalil se je in ga spravil v malho. Ko sva šla naprej po vasi, sva prišla do kmetije, kjer je bil mož velik pijanec, žena pa je sama nekako preživljala petero otrok. Takrat je gluhi pastir stopil k pijančevi ženi, vzel iz malhe darilo, ki ga je prej dobil, in ga izročil ženi.

Česa tako pomembnega se dotlej še nisem naučil v življenju! Povem vam, da me prav to dejanje vedno spomni, kaj je pravi pomen dobrote. Dajanje nima nič skupnega z razdajanjem reči, ki vam nič ne pomenijo. Dajanje pomeni delitev tistega, kar vam je pomembno. Ko dajete, dajete delček sebe. Pravo dajanje pomeni pozornost, ki je iz vsega srca namenjena drugemu.

Ko srce ne bije le iz navade, se začuti, kaj je dobrota: dobronik je človek, ki mu ni žal lastnega dela, časa in denarja, da bi osrečeval druge. Prav od teh dobrih rok so v današnjem svetu odvisna mnoga življenja. V njihove roke so položena mnoga srca, ki s strahom čakajo jutrišnjega dne. Morda jih ne opazite, vendar so, veliko jih je, veliko več, kot si predstavljate! Veliko pa je tudi takih, ki ne bi za nič na svetu priznali, da česa nimajo, predvsem zato ne, ker so ponosni in so se odločili preživeti s tistim, kar imajo. Prav k tem je treba priti z dobroto in

ljubeznijo na njihov prag in jim oplemenititi življenje z občutkom, da se še kdo spomni nanje, da jih ima še kdo rad. Tako se bodo lahko veselili življenja in spoznali razkošje in občutek hvaležnosti, ki ga bodo čutili kot obveznost dati naprej. To je najboljša pot, da dobroto vedno znova obnavljamo.

Spomnim se, kako je moj stari oče na vrtu cepil samorodnega divjaka. Divje drevo je odtlej dajalo mnogo boljše in lepše plodove. Nanj je prisadil žlahtnejšo mladiko, ki ji je dajalo moč in življenjsko energijo prav to divje drevesce. Kako ustrezna se mi sedaj zdi primerjava med to dedovo oplemenitvijo življenja in z dobroto oplemenitenim življenjem ljudi! Tako živo se mi je dogodek vtisnil v dušo in srce, da si ga večkrat priključim pred oči. Morda je vzrok temu misel na rast in kaljenje lepot in resnic, ki se prenašajo kot plemenita kal na mlajše rodove. Saj sem svojemu staremu očetu hvaležen za vsak dan, ki sem ga v njegovi postelji zjutraj začel, in večer, ki sem ga s pogovorom pri njem končal. Hvaležen sem mu za vse resnice, ki sem se jih od njega navzel. Razširile so se vame, kot se prostor navzame lepih dišav. S tem je v meni z vso to popotnico na trdnih temeljih z zidaki dobrih zgledov zrasel občutek, da me življenje ni ukanilo.

Zaradi velike blaginje velikokrat pozabimo na pomen darovanja, kar vodi v izgubo pomena darežljivosti. Veliko takšnih ljudi srečujem, ob katerih nikoli nimam občutka varnosti in pravega človeškega razumevanja. Njihova ljubezen vedno izzveni nekam v prazno, vedno v javnosti z besedo za ljudi in notranjim glasom zase, saj jih veliko bolj skrbi zase kot za druge. Zaradi takih misli ostajajo brez življenja, saj je misel vse preveč usmerjena v blaginjo in je vse premalo tistega darovanja z odprtimi rokami sočloveku.

Mar ne drži, da smo ljudje še vedno drug drugemu skrivnost in se vsaka naša življenjska razsežnost uresničuje le toliko, kolikor se znamo dajati kot dar drugim iz plemenitega čutenja? Vse razsežnosti in silnosti na svetu, ki jih tako dosežemo, se vračajo z odmevom. Darovanje lahko doživljamo kot resnično veliko pesem, v katero je vpletena nevidna vez med nami. Dajanje je izraz ljubezni. Ljubezen se v nasprotju z drugimi procesi z delitvijo povečuje – več ko je daješ drugim, več je

imaš zase. Resnično bogat ni človek, ki grabi zase, temveč tisti, ki daje, kajti dajati pomeni imeti. Vsako nesebično, nepreračunljivo dajanje krepi človekovo duhovno veličino. To pomeni, da ne moremo živeti skupaj, če se ne odpiramo in se skušamo drugemu darovati v svojem najglobljem osebnem jedru. Najtežje pa je pomagati tistim, ki so nam najbližji. Včasih ne vemo, kateri del samega sebe bi jim morali dati.

Misel, da smo sami na svetu, je človeku sila neprijetna. Zato vse bolj razveseljuje dejstvo, da je še veliko dobrih ljudi, ki jim ni težko odpreti rok in jih ponuditi drugemu. Ob tem tudi tisti, ki daje, ne ostane brez zadovoljstva, kar je včasih več vredno kot delo, ki ga je opravil. Pri tem pa se zgradijo prijateljstva, ki nikoli ne bodo pozabljena.

Ujeti trenutek, ki je namenjen dobremu, je tisto, kar me navdušuje. K boljšemu svetu se da pripomoči prav z dobroto. Kolikor več je bomo dajali, toliko bolj se je bomo tudi sami našli. Življenje je pesem, ki jo je treba z dobroto urezati v druga življenja, da na spremenljive obale prihodnosti stopi človeško srce, pa četudi veliko le kot makovo zrno, vendar človeško. Da občuti nekakšno drhtečo nežnost, ki vabi, naj bo dobro, naj boža, da ga ne bi ljubezen obšla. To je občutek, podoben potrebi po dajanju življenja. V tem je globoka resnica našega življenja, tudi tega namreč ni brez delitve, brez odpiranja, brez žrtve, brez dajanja. Ko dajete, dajete sebi. Kajti rečeno je bilo: »Dajte in se vam bo dalo.«

PRIJATELJSTVO JE DRAGOCENOST ŽIVLJENJA

Vsi upamo, pričakujemo in si želimo dobrih prijateljev, zato iščemo drug drugega. V tem življenju nenehno potrebujemo nekoga. Naravna potreba po druženju nas sili v to, da se srečujemo in spoznavamo, pri tem pa se šele ob drugih spoznamo tudi sami. Takega kot te bodo spoznali drugi ljudje, tak v resnici si.

Svet smo ljudje, neprestano med seboj povezani: doma, v službi, na cesti, v trgovini, pri športu in drugje. Glede na to, da smo oblikovalci takih srečanj ljudje, je poleg vsebine pogovora pomembno, kako se pogovarjamo in kakšni so ljudje, s katerimi prihajamo v stik. Pogovor je osnova vsakega srečanja. Osebni odnos do sogovornika se vedno kaže v obnašanju in splošnem vtisu, ki ga naredimo kjerkoli. Ni pa recepta, kako se moramo obnašati, zato smo na tem svetu pogosto nesrečni samo zato, ker tega ne znamo. Nekatere je strah skupnih veselih in radostnih trenutkov, zato ostajajo sami tudi v žalosti. Stresi in druge duševne napetosti velikokrat sprožijo v nas nejevoljo in nesproščenost, zato so nujno potrebni duševna sprostitev in prijatelji. Če imaš koga ob sebi, se lažje boriš, kajti če ostaneš sam, prej odnehaš.

Hudo je, kadar je človek na težki življenjski poti sam oziroma osamljen, kajti sopotniki ga ne bodo samo spodbujali, ampak ga bodo tudi opozarjali in mu predvsem ostali zvesti. Najbolj se prijateljstvo pograša, ko potrebujemo oblike rešitev. Takrat, ko prihajajo vedno večji in vedno hujši valovi življenja, iz katerih se dviga prosojna želja, ki do neba vpije po soncu, so prijatelji tisti, ki pomagajo veslati in rezati te valove. Misel prijateljstva pozna tudi tiste stvari, ki se ne vidijo, in tisto težo, ki se ne čuti.

Nevidna nit, ki veže nas ljudi v sreči, veselju, ljubezni in tudi trpljenju, je nenehno navzoča med nami. Vanjo je vpletena vsaka beseda, ki jih nešteto vsak dan izmenjamo med seboj: vsak dotik rok v znamenje spoštovanja, vsak korak ali stopinja, pa tudi sled čutov in čustev, ki odpirajo svet drugačnih pomenov in znamenj. Lahko da človeku nikoli ne rečeš, kako ga imaš

rad, pa bo to vedel. Vsaka beseda bi bila premrzla, da bi lahko opisala ta čustva.

Prijateljstvo človeku razširja življenjski prostor in izboljšuje kakovost življenja. Ne pride pa samo od sebe, zato se je treba nenehno prilagajati vedno novim razmeram. Tudi življenje na invalidskem vozičku prinaša mnogo razočaranj nad prijatelji, a spet naniza mnogo novih srečanj in novih prijateljstev v življenju.

V otroštvu sem si za prijatelja predstavljal vsakega, ki je bil v moji družbi, vendar sedaj vem, da to ni tako preprosto. Za prijateljstvo je potrebno veliko več: za vsako prijateljstvo se je treba žrtvovati. To ni vrednota, ki se bi jo dalo prisvojiti. Ljudje, ki ostanejo brez te dragocenosti, so kot zapognjen rob lista: kot bi videli življenje in bi se ga bali. In se ga tudi v resnici bojijo.

Iz vsakega prijateljstva lahko kot življenjsko popotnico vzamemo veliko dobrega in dragocenega, kar nas naredi bogatejše. Prav iz svojih življenjskih izkušenj si lahko oblikujemo odgovor na to, kako smo lahko ob prijateljih bogatejši. Kadar mi je bilo v dneh boleznij najhuje, so me prijatelji pomirili in ob obisku se je vrnilo vedro razpoloženje. Vsak obisk in vsaka beseda sta mi vsakdanje življenje iz mračnega in temnega, težkega in neprijaznega spremenila v svetlo in sončno, lahko in polno veselja. Tisti dan je tudi sonce sijalo svetleje in izgovorjene besede še dolgo potem niso zbledele. Če ni bilo nikogar, je v zraku nekaj manjkalo, kar bi uredilo misli in ogrelo srce.

Ne maram zapiranja za lastne plotove, rad sem z ljudmi in zaradi svoje odprtosti bi lahko večkrat doživel razočaranja. Vendar v življenju stopajo krepkeje tisti, ki si upajo odhajati od sebe v druge, izgubljajo pa tisti, ki se nenehno iščejo. Veliko ljudi in veliko krajev sem zamenjal in spoznal. Privadil sem se, da kamorkoli pridem, nisem tujec. Vsak kraj, ki ga obiščem, in vsak človek, ki ga srečam, me malo spremenita. Kamor pridem, mislim, da se je del mene spremenil v prijatelja. Prijateljstvo mi je sveto in vedno si bom prizadeval, da ga ohranim, da ne bi minila ura časa, ki nam je škoda kot vse druge; ura z vsem soncem tega sveta, namenjena zbližanju.

Ta žareča krogla tako čudežno oblikuje naše življenje in nam nastavlja srečanja, kot bi se nam na neki način hotela posmehovati. Nastavlja nam prijatelje, pa tudi ljudi, s katerimi lahko slavimo vsako zmago in jim potožimo ob vsakem porazu.

Največkrat pa sami za prijateljstvo premalo storimo. Kolikokrat v življenju si želimo koga poklicati in slišati njegov glas, a ostanemo le na pol poti z izgovorom, da ni bilo časa. Storite nekaj zase in za svoje prijatelje! Pokličite prej, preden koga potrebujete!

DRUG Z DRUGIM IN MED DRUGIMI

Nekaj stotisočev let smo se ljudje učili pokončne hoje, v verigi zgodovine je človek potreboval še nekaj desetstisočev let, da je prepoznal svoje sposobnosti. Korak za korakom je začel obvladovati zemljo in v ogledalu časa izmeril moč svojih možganov. Še vedno išče v svojih zmotah obliko svoje duše in srečo, tako kot pajek prede v praznino. Za njim pa ostajata zgodovina in negotovost, s katero hoče človek prepoznati sebe v teku časa, ves čar in nadloge svojih življenjskih vlog.

Naše življenje je popotovanje v nove razsežnosti. Odkriva posebne povezave prihodnosti s preteklostjo, ki jih s svojim pogledom na svet polagamo v okvire in si jih sami rišemo in oblikujemo. S tem svetom pa se ne strinjamo vedno. Sami s svojimi pogledi, ki jih ne obvladamo in ne krotimo vedno, ustvarjamo svet takšnih, kakršni smo. Če se ozrem nazaj, vidim, da so si bila vsa naša srečanja nekoč močno podobna, a tudi zelo drugačna od današnjih. Že na daleč smo se nasmejali drug drugemu in pospešili smo korak, da bi se čim prej srečali in si stisnili roko, v očeh pa je bil žarek človeške toplote, dobrote in veselja. Ob takih srečanjih niso bile potrebne velike besede, vsaka je ostala zapisana. Vsaka beseda, vsak gib bo za vedno ostal v spominu. Danes je svet drugačen, ni več tistih viharjev in romantičnih prigod, nič več ni tistih korakov in izrazov prijateljstva. Izgubile so se malenkosti, iz katerih človek črpa moč, da z dobro voljo stopa po načrtani poti.

Vsak se takoj čuti zapostavljenega in užaljenega. Ni več tistih pozdravov čez cesto, ni več časa za prijatelje, ker vse hiti k televiziji, računalniku ... Vse več je ločenih družin, kjer otroci ne vedo več, kdo je oče in kdo mati. Življenje ostaja daleč od srečevanja misli in čustev. Čas odnaša val prejšnjih misli in prepričanj. Vsa prejšnja pota se križajo ob človekovem zdajšnjem položaju, daleč od teženj, da bi življenje prelili v toplo besedo in stisk roke.

Kaj je drugačno, kaj je prav in kaj ni, si vsak po svoje predstavljamo. Kakšno vlogo igrati med svobodo posameznika in skupnostjo, ali je svoboda sploh lahko kaj skupnega? Kako živeti 21. stoletje?

Dolga veriga ljudi ima skozi čas pomembno nalogo: ne pozabiti, kdo smo v resnici. V človeku se bojuje več prvin. Z ene strani doživlja svojo omejenost, z druge strani pa se v svojem hrepenenju čuti brezmejnega in poklicanega k življenju na višji ravni. Vsi hočemo biti v izginjanju časa bolj od drugih obsijani v sončevi rumeni svetlobi v prostoru, ki ga omejujeta zavidanje in ljubosumnost. Iz svoje stiske se ljudje pričnemo ozirati naokrog in drugim zavidati njihovo blaginjo, namesto da bi na svoje življenje pričeli gledati drugače in iskali veselje in zadovoljstvo v tistem, kar imamo. Čas, v katerem se ukvarjamo z blaginjo drugih, raje izkoristimo zase in poiščimo vse svoje talente in sposobnosti ter s svojim delom zadostimo vsem željam in potrebam. Čeprav smo nad seboj in svojim življenjem kdaj pa kdaj razočarani, se moramo spopasti le s svojimi težavami in jih tudi sami premagati. Rešene težave drugih so nam lahko samo v pomoč, ne pa meter, s katerim bomo merili svojo srečo.

Za svojo rast potrebuješ v sebi prostor, kjer se lahko zrasteš z drugim. Čas, da zgradiš most veselja, kjer se lahko povezano srečaš in se veseliš z drugimi, potrebuje zvestobo. Človeka ne moremo vedno presojati z metrom koristnosti. Skrivnost čistih nagibov je naslonjena na plemenito čutenje človeka. Odveč so vse družbene lestvice, ki so ponavadi vzrok za nasprotja in bolečine, ki lahko bolj bolijo, kot če si oklofutani ali popljuvani.

Nekoč sem slišal zgodbo, katere sporočilo se mi je močno vtisnilo v spomin. Belec je hotel prepričati Indijanca, kako je pametnejši, in je s palico v pesek narisal krog: »Toliko ve beli človek!« Zraven tega kroga je narisal manjšega in rekel: »Toliko ve rdeči človek!«

Indijanec je vzel palico, okrog obeh krogov narisal velik krog in pribil: »O tem pa rdeči in beli človek nič ne vesta!«

Različne oblike civilizacije kljub svoji različnosti stremijo k človeški enakopravnosti, toda ljudje smo ob tem pozabili na odgovornost za neenakost. Saj majhnost ne živi zgolj zato, da bi se v njej zrcalila naša veličina! Smo bitja, ki so izkoristila energijo ognja in osvobodila energijo iz snovi. Imamo sposobnost, da vidimo in čutimo, vendar je z vidika časa naš

pomen skoraj neznat. Nič več nismo kot le majhna bilka v večnosti. Uspeh se ne skriva v tistem občutku, da smo večji, pametnejši in boljši, kot sami mislimo, da smo. V svojih sanjah in mrežah načrtov, ki so prežeti z vprašanjem, kako živeti, vendar že poiščimo občutek, kaj je bistveno za naše bivanje. Naša pot pa je vse prej kot ravna črta, zato vzemimo vsa svoja spoznanja ter premostimo brezno med nasprotji, kajti čas želi v nas spoznati sebe.

Še ne dolgo nazaj sem si predstavljal, kako enostavno je usklajevati poklicno in zasebno življenje, pa me je tok časa prepričal o nasprotnem. Poslovni svet danes močno poslabšuje kakovost odnosov v zasebnosti. Prav naša družina in naš dom bi morala biti zatočišče, ki bi nam omogočilo sprostitev in prijetno življenje v zasebnosti. To naj bi bil vir zadovoljstva, sreče in uspeha. Težko si predstavljam uspešnega človeka s kariero, če nima urejenega zasebnega življenja. Čeprav se na trenutke zazdi, da so vir energije uspeh pri delu, raznovrstni interesi, širok krog znancev in prijateljev, pa ni tako. Pridejo trenutki, ko si želimo svojih najbližjih, s katerimi lahko razvijamo moč za uresničitev svojega poslanstva. V življenju nujno potrebujemo človeka, ki nas bo stisnil k sebi, ko nam je hudo; nekoga, ki nam bo rekel kaj prijaznega, kar nas bo v pravih trenutkih spodbudilo; ki nam pokaže, da nas razume, oziroma drži z nami. Bližnji je tisti, ki nam lahko najbolj pomaga v različnih okoliščinah, na različne načine, tudi tako, da pokaže zanimanje za naše čustvene težave; nas poskuša potolažiti in opogumiti in ob tem, ko nam stoji ob strani, nehoti razreši kak naš dvom ali čustveno neravnovesje. Umetnosti prilagajanja drug drugemu so zmožni le ljudje s pravo duhovno kulturo. Zdravje oziroma bolezen deliti z drugim pa je druga vrednota, ki ti da globlje spoznati sočloveka in se z njim zblížati v mislih in dejanjih.

Z vsem, kar imamo ljudje v sebi, smo najčudovitejša pojavnost na svetu. Vsaka zora je ponovitev izvirnega trenutka stvarjenja, ko se bo vse uklonilo soncu na njegovi poti po nebu. Tako se tudi mi poklonimo dejstvu, da tok zgodovine potrebuje našo enkratnost in si išče srečanj z nami.

Cilj naših odnosov je, da naš um spozna splošno veljavne resnice, ki bodo brez sumničenja in predsodkov mogle v nasprotnem mišljenju upoštevati iskrenost in toleranco, kakršno bi nedvomno morali doseči vsi. Ko se pogovarjate, ne pričakujte od drugega, da vam bo odgovarjal tako, kot si vi želite, posebno pa si ne obetajte koristi od vsakega srečanja.

Z IZKUŠNJAMI SE SVET GRADI

Deset let v življenju je lahko neznansko dolgo obdobje ali osupljivo kratek trenutek – odvisno od tega, kako jih kdo doživi in občuti. Leta, ki sem jih preživel na invalidskem vozičku, so razdeljena na dve obdobji: čas čakanja in čas zorenja.

V prvem delu, ki je bil kljub velikim življenjskim preizkušnjam zelo pomemben, sem se predvsem moral prilagoditi življenju telesno prizadetega, ob tem pa tudi moja družina in prijatelji. Na začetku me je spremljalo neskončno veliko upanja, da bo znova tako kot nekoč. V življenju pa se stvari ne dogajajo tako, kot bi sami hoteli. Čakal sem novo jutro, čakal sem otroški smeh, čakal prijatelje, čakal večer, čakal sem noge in roke! Tako je bil vsak dan prežet z enim samim čakanjem, ki me je tako ubijalo, da sem kapljico za kapljico izgubljal voljo do življenja.

Ob vseh bivanjskih vprašanjih sem v sebi zibal vprašanje in počelo vseh svojih težav: zakaj se je moralo to zgoditi prav meni? Rad sem imel pravico, zato nisem razumel, zakaj mi življenje vrača s krivico. Zmeden sem razmišljal, ali v sebi nosim kakšen greh in moram sedaj prestati to pokoro, pred katero se ne morem odkupiti. Večkrat sem hotel sklepati kompromise s svojo dušo, ki je koprnela po udobju, kakršno sem si lahko privoščil v letih pred poškodbo hrbtenice.

Vse me je vleklo proti dnu, kjer bi se življenje ločilo od sveta. Znašel sem se brez občutka za trajanje in čas, ki je v breznu občutij postal nepomembno dejstvo.

Ne vem, ali me je okolica sama namenoma prisilila ali pa sem se sam zapiral vase. Čeprav sem bil nezadovoljen s seboj in bi si želel sprememb v življenju, nisem mogel iz svoje kože. Nikakor nisem mogel postati to, kar sem si želel. Nekje v skritem kotu v sebi sem ždel in imel občutek preganjanosti in nadlegovanosti. S tem pa sem postavil svoje bližnje pred dejstvo, da nekoliko podvomijo o meni. Celo govorice so prihajale do mene, da »pač ne bom več dolgo«.

Nihče mi ni mogel povedal, kako moram živeti in kaj je življenje, zato sem moral vse preizkusiti in se naučiti. Vsi nasveti, kako naj poskušam živeti, so vame vnašali le zmedo, kar je delalo silo moji duševnosti in osebnosti. Potreboval sem

le toplino in smehljaj na licu, pa bi se mi v ogledalu prihodnosti prikazali lepša prihodnost, načrti in vse tiste možnosti, kar jih poznam sedaj. Kako pomembno je bilo, da sem se v pravem trenutku oprijel veselja in se pričel odpirati svetu, vidim šele sedaj! Ko sem bil pripravljen za to tudi nekaj narediti, je ozko gledanje na moje življenje dobilo širši kot. Postajal sem ustvarjalen!

Od tod naprej bi lahko svoj čas imenoval doba učenja za novo življenje.

Življenje pa je vendarle upanje in tudi meni se je začela pisati nova zgodovina. V popolnoma brezupnem položaju se mi je razgrnilo drugačno življenje in mi priklicalo spoznanje o koristnosti, da sem bil pripravljen živeti z malenkostmi. To mi je dalo življenje brez napetosti in stresov, mi v vsakdan vneslo mnogo veselja in radosti, dalo mi je mnoga nova prijateljstva, predvsem pa mi je dalo izkušenj za prihodnost, ki so se razširila do mnogih razsežnosti.

Čim bolj bomo dozorevali, prej bo v nas prišlo spoznanje, da moramo dojeti pravo življenje. Ne tisto iz filmov, ki se nam tako lepo kaže na zaslonih, ali tisto, ki ga prelepo kažejo razne pripovedi! Prav te oblike lažnega življenja si vse prevečkrat sproti prisvajamo.

Življenje je kot veliko ogledalo, v katerem se ljudje hočejo videti v najlepši podobi. Vsak ima svojo zgodbo, ki ga zaznamuje in oblikuje, po svetu nas vodijo najrazličnejše izkušnje in iz teh izkušenj izvirajoča nepojasnjena energija, tista živa neulovljiva in nedotakljiva življenjska razsvetljenja, ki ti dajo moč, da lahko s polno dušo sveže zadiháš in najdeš izhod iz vsakdanjih nepredvidljivih dogodkov. Življenje slehernika pa je le težko primerljivo s številnimi izkušnjami in spoznanji ter teoretičnimi znanji o težavah, kakršne se rojevajo v vsakdanjem življenju. Šele naša lastna izkušnja nas naredi sposobne pristnejšega doživljanja soljudi in narave.

Izkušnjam, ki jih čas prinese z leti, so včasih rekli modrost. Ker ima vsaka izkušnja veliko prednost pred opazovanjem, je največja vrednost življenja v tem, da nam jih ponuja, take in drugačne.

To modrost sem sam (upam) dobil v letih, v katerih se je strnilo mnogo porazov in z njimi vred tudi bleščečih zmag nad trpljenjem. S svojimi izkušnjami si bistrim pogled v prihodnost in s poslušanjem svoje notranjosti ustvarjam prepoznavnejše in jasnejše spoznanje o človekovem poslanstvu. Oblikujem nove razsežnosti svoje zavesti, ki se močno razlikujejo od lastnih zakonov, kakršne sem si postavljaj pred leti.

DELO, ZA KATERO BO VREDNO PORABITI ŽIVLJENJE

Recite karkoli, vendarle se zavedamo, da imamo vsi pravico do življenja in s tem tudi do ustvarjalnega dela. Z delom se preživljamo in si s sposobnostjo, da se sami preživljamo, krepimo samozavest. Ni pomembno le, da je človek živ, ampak da lahko ohranja in nadzoruje svoje težnje po uveljavitvi, vendar si mora vsak z lastno ustvarjalnostjo zagotoviti to osnovno pravico. Pojem napredka je tako dvomljiv, da v tempu, ki ga živimo, težko najdemo smisel svojega dela in življenja. Ljudje se moramo tega neuravnovešenega napredka zavedati in se iz psihične in fizične krize poskusiti izkoptati tudi z delom, ki bo vir veselja nad življenjem.

Popolnoma nepripravljen sem prišel v nov svet, svet prizadetih. Obstal sem in kot okamenel opazoval, kaj mi bo beseda življenje kot odmev mojih želja prinesla nazaj. Hotel sem spoznati, kaj preudarnega lahko naredim in kako bi se sprijaznil s svojo usodo, ki mi takrat ni bila posebno naklonjena.

Samo od sebe se je zastavilo vprašanje, kako zaposliti svoje razumske sposobnosti, kako z delom zapolniti čas in s časom zaposliti tudi samega sebe, to velikansko odvečno moč. V mislih sem gradil načrt za načrtom, kako bi se tudi tisto, s čimer se v sebi nisem strinjal, popravilo in izboljšalo. Kako sem to dosegel?

Težko se je nečesa kar lotiti, zato je potrebno iskanje. Lahko se zvrsti celo več poskusov v prazno, vendar nam nikoli ne sme biti žal dela, ki je bilo zaman opravljeno. Tudi takšno delo je potrebno, da pridemo do cilja. Ko sem vztrajno iskal, je kot smehlaj pokukala sreča v moje življenje. Bila je čista kot solza. Z upajočim sanjarjenjem sem zrl v prihodnost in že kar z nestrpnostjo sem si želel prihodnjih doživetij. Kamorkoli sem se ozrl, povsod je življenje s čarobno močjo odkrivalo svoje najčudovitejše plasti.

Vedno sem bil na delo, ki sem ga trenutno opravljal, tako ponosen kakor otrok na svojo novo igraro. To je bilo delo s srcem in veseljem! Ko sem tako delal, sem lahko delal na več področjih. Po izpolnjeni eni nalogi sem se z vso vnemo zagnal

v drugo, o njej menil, da je najvažnejša, in se spraševal, kako sem isto mogel misliti o prejšnji. Pri vsem mojem delu so bile pomembne prejšnje izkušnje in ob njih občutek, da sem sposoben narediti tisto, česar doslej še nisem. To mi je dolilo volje in občutek moči, ki vrača življenje.

Takrat še nisem vedel, da bom s svojim delom premagal celo samega sebe. Četudi bom vse življenje invalid, mi moja prihodnost kljub temu ostaja. Skrbi, ki so me spremljale, so se kar naenkrat razblinile. Nehal sem biti bolan in preobremenjen z vprašanji o nekoristnosti, ki so z odvečnim časom prihajala kot mora in mi neusmiljeno dihala za ovratnik. Ves čas, ki sem ga prej porabil za razmišljanje o bolezni in sanjarjenje o čudežu, ki ga bo morda nekoč prinesel veter, sem preusmeril in razpršil v delo. Ob tem pa sem dal smisel še mnogim drugim stvarim, ki sem jih počel pred poškodbo hrbtenice in jih zdaj jemljem kot stvari, ki jih moram izpeljati do konca. Vse, kar sedaj delam v okviru svojih sposobnosti, me opogumlja z vsem možnim veseljem, pri tem pa mi pomaga narava srca. Moje delo je postalo dostopno mojim močem in se približalo mejam vsakdanjega življenja. Kakor bi se mi uresničila ena izmed najsrčnejših želja, biti gospodar svojega življenja.

Pri nekaterih stvareh mora obstajati zavestna odločitev, da se moraš nečesa navaditi ali pa se odreči vsemu, ker misliš, da za to nisi sposoben. Za vse je potrebna določena mera navora, tudi za to, da se prilagodiš novim razmeram, predvsem z intelektualnimi in tistimi telesnimi spretnostmi, ki vedno ostajajo. Zaman sta jok in stok za minulimi dnevi in preteklostjo. Živimo za dni, ko bomo gradili v sebi in se ne bomo izogibali potem, ki jih je začrtala usoda. Res, tako življenje je kot težja matematična naloga, ki sem jo vedno imel najrajši, to pa zato, ker mi je ob rešitvi prinašala veliko več zadovoljstva kot pa tiste, ki sem jih z lahkoto rešil.

Vsako delo in vsak človek sta na svoj način lepa, oba prinašata veselje; delo meri in tehta naše sposobnosti in odreja prostor, ki ga zavzemamo v družbi. Ko pa družba postane tehtnica sposobnosti drugačnih, zanje ni več svetlega obzorja, ostane le pogum. Obšla me je misel, ki opogumlja: ali ni med nami veliko ljudi, ki so uspeli bodisi slepi, gluhi ali so bili brez

rok in nog? Celo predsednik Združenih držav Amerike, Franklin D. Roosevelt, je bil invalid. Uspeh, ki ga izluščimo iz svojih prepričanj in navad, ljudje ustvarjamo z odgovornostjo, ki jo kaže naša pot. Le z odkrivanjem novih spoznanj vedno pogosteje presegamo meje svojih zmožnosti, ki pa pravzaprav sploh niso meje, ker teh niti ne poznamo.

Zaradi nezaupanja v človeka, ki je postavljeno med končnost in neskončnost, med človekovimi leti in reko časa, med možnostmi in željami, se starejšim generacijam dogaja, da držijo vajeti toliko časa v rokah, da jim popolnoma poidejo moči. Ko pa hočejo odgovornost prenesti na naslednji rod, izgubi to svoj pomen, ker je vse propadlo in ni več česa prenesti ali dati. Moramo se zavedati, da svoje izkušnje in delo polagamo nazaj v zgodovino, kjer bodo dajali barvo in ton novim rodovom. Vsa skrivnost naših sposobnosti in moči je prišla kot izročilo iz preteklosti in je namenjena drugim za prihodnost.

Na svoji poti potrebujemo pravila, ki delujejo kot prometni znaki na cesti. Potrebujemo nekaj, kar bo kot pozdrav naslednjim rodovom, da ne bi ljudje s prevaro, ošabnostjo in predrznostjo ponižali vsega, kar lepega in dobrega ustvarimo. Ljudem, ki sami ne delajo in se ničesar v življenju ne lotijo, kmalu poide potrpežljivost in so v zmoti, kadar presojuje tuje delo. Vsakemu škodoželjno na tiho želijo neuspeh. V nekaterih ljudeh sta zaradi lastne nesposobnosti skrita neutemeljeno sovraštvo in zavist do vsega tistega, kar drugi ljudje zasnujejo in ustvarijo.

V našem delu, ki ga opravljamo, vedno utripa življenje in odmevajo zvoki in moč vetrov misli, ki vihrajo nad našimi željami. Dandanes ni druge poti kot delo, kajti to je edini način, da živimo z vso močjo, ki je bila človeku dana zato, da bi s tem poskušal biti močnejši od življenja. Za vsak novi dan je pomembno, da s svojim delom spreminjamo svet in s tem spreminjamo tudi sebe. Ob tem pa je prav delo spomenik našemu življenju.

VZVIŠENOST NAD ŽIVLJENJEM NI POTREBNA

Ko človek opazuje vse prepletanje sedanjosti s prihodnostjo, se odpirajo vedno nove možnosti, ki bi jih hotel izkoristiti, preden bo zapustil svet. Slej ko prej se iz tega pogleda oblikuje pot do želja, misli in prepričanja. Osnova človeških odnosov, ki jih človek želi in zahteva, je njegovo dostojanstvo. Ponos je zapeljivo čustvo, to je tisto najmanjše človekovo dostojanstvo, ki ga vsak človek zahteva zase. Zame pomeni ponos samostojnost, spodbudo k pogumni odločitvi, vse tisto, kar se upira pritiskom vseh mogočih prepovedi.

Vse podobne, ki jih pred nas razgrinja sodobni svet, želijo biti popolne, čeprav nobeno bitje ne more biti popolno. Včasih smo tudi mi ponosni na svoje sanje, ki kdaj nimajo meja. Ker nas življenje ne zasipa s priložnostmi, moramo ponos tudi pogoltniti, vendar ne za ceno tega, da bi se zagrnili za trdnimi roletami samoljubja, ki bi pregnale svetlobo z obraza, in bi pozabili vse tisto, kar nas veže na življenje.

Obstaja pa lažni ponos, ki ga naš svet težko razdeli in prepozna. To bo prepoznalo življenje, ki opazi popolnost in zanika vsakršno človekovo obsedenost in vzvišenost; vse tisto, kar je položeno vanj in kar je iskreno in toplo. Le to, kar je narejeno po shemah dobrega okusa, ki povsod prevladuje, prinaša prijateljstvo in srečo. Z vsako svojo potezo izžareva v vsakem prostoru, prinaša razpoloženje med ljudi in se naseli mednje kot trenutek drugačne barve, ki povabi in ne odvrne od sebe.

Vse, kar je pretirano, ne odpira src, ampak povzroča težave. Tak človek živi v svojem nadomestnem svetu, ki spreminja resničnost. Velikokrat srečam ljudi, ki hočejo s svojim ponosom ugajati, a naredijo ravno nasproten vtis in s tem napravijo vsako možnost. Njihov pogled ne seže nikamor in ignorira vse, kar ni v njih samih. Ker so njihove dejanske težave bistveno drugačne, veliko pomembnejše, zanemarjajo mnenje drugih, ne da bi se odpovedali svoji nadutosti in samovolji. Kot da bi se počutili izvoljene in poklicane k stvariteljskim dejanjem!

Koliko jih je bilo pred nami ponosnih in modrejših od drugih, ki so videli dlje od bolečine in žalitve! Brez teh ljudi bi

misel ostala v pepelu brez iskre, iskre, ki dviguje in nam vrača dostojanstvo ter se nadaljuje z nami tam, kjer so ti pogumni ljudje morali odnehati. Koliko besed je bilo napisanih kot sporočilo naslednjim rodovom, da bi lažje naredili obračun življenja; da bi spoznali, kako lahko človek lažje sreča človeka z dušo. Da prepoznaš govorico ljudi in da jih ne poznaš le po obrazu, imenu in tem, koliko imajo pod palcem. Da se vedeš kot v nebesih, kjer je vsaka duša enako vredna.

Človek časti, ponosen človek, vzravnana in pokončen, je nosilec prihodnosti. To je človek, ki ne spremeni svojega mnenja niti takrat, ko ga razmere prisilijo v drugačen položaj, ki ga je bil prej vaju, bodisi da je obubožal ali pa ga je zdravje pritisnilo k tlom. Tak se bo vseeno videl iz množice. Tudi v najtežjih trenutkih ta človek ne bo bolehal za kompleksom obrobnosti in odrinjenosti. Kako drugače stisne roko ponosen, a vendar skromen človek! Roka ne visi z rame hladna in mrzla, ampak je ponujena čvrsto in iskreno, razločno s toploto in življenjem na obrazu. Kar toplo nam je pri srcu ob takem človeku, ker kljub njegovi bolečini ostaja občudovanje in nekaj, kar priznava ponos kot vrednoto!

Človek prihodnosti je človek ljubezni. Vprašanje pa je, kako bo ljubezen prenesla ponos in napuh, ko pa ta blede in hromi sleherna človekova čustva. Kdor se samemu sebi spreneveda, je kot človek, ki si v ogledalu resnice kaže osle. Rešitev je, da znotraj sebe razbiješ ogledalo, v katerem si si doslej neprestano ogledoval svoj obraz, ki je neutrudno vedno kazal podobe, katerih realno ni bilo pričakovati, in poskrbiš, da bo ta notranji obraz drugačen. Pokaži se takšen, kot si, in si s tem priznaj, da se na tak način ne da skrbeti za svoj ponos.

V zadnjih letih sem se unesel in otrešel te moreče navzočnosti. Ves svoj napuh in pretiran ponos sem odložil pred svoje vznožje. Ne čutim se zapostavljenega in nisem užaljen za vsako malenkost. Bil sem ponosen, pa nisem zaupal vase, sedaj sem ponosen in tudi zaupam vase. Imam svoj smisel, ki ga potrebujem, da sprejemem nase odgovornost o lastni vrednosti.

S tem sem v svoji notranjosti poiskal nekakšno udobje, kjer sem začel razmišljati o vsem, kar je bistveno in modro

za obstoj in razumevanje med nami. Končno sem lahko zadovoljen, da lahko na vse skupaj neprizadeto pogledam z malo bolj oddaljenega zornega kota. Saj sta pri nas, ki nimamo ničesar več izgubiti, ponos in napuh manj prisotna!

ŽELJE – ILUZIJE ALI NIT ŽIVLJENJA

Že ko polagamo želje v gnezdo svojih misli, ravnamo napačno, saj hočemo takoj dobiti odgovor. Nesreča nesrečnih ljudi je v tem, da jim stvari, ki so sicer nemogoče in prepovedane, postanejo za trenutek dosegljive in lahke ali so vsaj take videti, dokler se ne izkaže, da so res nedosegljive in obremenjene z vsemi posledicami, ki jih imajo za tiste, ki kljub temu posežejo po njih. Človekova zmogljivost je omejena v vsem, tudi v željah. Tako si te v njem nasprotujejo, se spodrivajo med sabo ter pogostokrat izključujejo druga drugo. Želje pa so za življenje potrebne kakor zrak telesu. Človek hoče več, dalje, hoče presegati in potešiti nepotešeno. Ljudje smo na neki način večni optimisti in si svoje življenje že od malih nog idealiziramo. Prihodnost si vedno predstavljamo srečnejšo in lepšo, kot se kasneje izkaže. Želje so kot veter, prah prenašajo iz kraja v kraj. Včasih se z njimi zastre vse obzorje, nazadnje pa se umirijo in poležejo in pustijo za seboj enako podobo, kot je bila poprej.

Brez želja najbrž res ni mogoče, vendar ali nam ne povzročajo največ težav v življenju prav one? Naša čustva tako zelo razburkajo prav vse podobe nerealne stvarnosti, ki zapeljujejo in kličejo. Ali te podobe samo zapeljujejo daleč proč od stvarnosti?

Mladost na stežaj odpira vrata željam in jim daje pogum, da mladina zanje žrtvuje celo svojo prostost. Hoče si jih polnih dlani nasuti v popotno torbo, da bi si z njimi tkala zlato nit za odejo, ki bi jo razgrnila nad glorijo svoje mladosti. Pluje z njimi od obzorja do obzorja, kjer ostane tudi praznih rok. Kako veliko je razočaranje, ko se želje kot ponesrečen poskus vrnejo nazaj na krov; ko duša vpije k soncu in škriplje z zobmi!

Kako se lahko želje razlikujejo! Nekateri s svojimi željami živijo v sedanosti in upajo v prihodnosti in so lahko na dveh koncih naenkrat. V istem trenutku si želimo biti zemeljski črv in jezdec proti mesecu. Radi bi, da bi se želja razcvetela v smehlaj, da bi nas videla in v trenutku razumela. To govori o čustveni bližini, ki človeka presega; bližini, v kateri se ločujemo, a čeprav nas ločuje, vsakega ohranja na svojem mestu. Napredek

je že to, da si človek upa v sebi začutiti kako željo, da ujame svoje misli s priložnostjo, ki se mu je ponudila, in s tem označi harmonijo in magično moč življenja, kjer je v izobilju navdušenja in moči.

Da se lahko predajamo željam, je potrebna zavestna čustvena zrelost, kajti s tem se izognemo padanju iz skrajnosti v skrajnost, iz pretiranega navdušenja in veselja v najglobljo žalost in razočaranje. Želja je lahko tudi premišljena, najpogumnejša moč, ki zna topiti resničnost in obljublja, da bo čeznjo pljusknilo veliko življenja. Kako pomembno je, da želje ne presežejo možnosti, da se v trenutkih rojstva in neuresničenih trenutkih zavejo same sebe in ostanejo trmasto žive! Treba je pogledati prek sebe, da bi videli svoje želje in pot do njih; da bi z vztrajnostjo in samospoštovanjem dosegli glavni namen svojega bivanja: spoznati življenje. Da bi uzrli veter, ki bo pognal jadra željam.

Vse utrinjajoče se želje se prelivajo iz človeka v človeka in nazaj, se prepletajo kot preste, nepremišljeno kot nedolžnost in premišljeno kot ura. S tem morjem valovanj se podijo za oblikami rešitve. Drhtijo kot privid in ne vidijo svoje teže in oblike; čutijo srce in srce čuti njih; so kot bogat rudnik z mnogimi rovi, polnimi zakladov, in naj še tako kopljemo, ni konca in meje. Potapljamo se v slutnji, ki se niti sama sebe ne zaveda, ko se izgublja in pojavlja kot mavrica v prosojni nežnosti dežja.

Moje želje so bile tesno povezane s pričakovanji drugih, ki so po moji nesreči in padcu s češnje pričakovali, da bom čudežno shodil. Dolgo sem potreboval, da sem spoznal meje svojih želja, ki so bile zame kot obred čakanja in hrepenenja. Upanje in želje vseh vrst pričakovanj so mi v uho začele šepetati skrivnosti življenja. Spoznal in doživel sem, kaj je smrt, in doživel, česa je zmožen nezmožen človek na smrtni postelji. Z leti so se tudi želje spremenile: naučile so me, da jih je treba iskati tam, kjer so se že uresničile. Zdaj si želim drugače kot poprej. Želje si tako predstavljam, kakor bi izrezal podobo svojih pričakovanj in jih prilepil na svojo prihodnost.

V spominu na moje otroštvo so mi ostali predvsem tisti ljudje, ki so me v mojih sanjah podpirali in verjeli vame. Vsak

otrok najboljše izrazi sebe in se oblikuje takrat, ko ga podpiramo s pohvalami in spodbudami, to mu je najboljša osnova za vse življenje.

Zalotil sem se ob misli na mladost. Kakšno bujno fantazijo sem imel! Vse je bilo že kar resničnejše od same resnice. Priče mojih vsemogočnih iluzij so bili vsi ljudje, ki so bili z ljubeznijo navzoči v mojem življenju. To pa je postala nevarnost, ko sem nekatere bistvene strani svojega poslanstva in življenja zanemarjal, in življenje je postalo skregano s stvarnostjo. Vendar kljub temu verjamem v pomembnost želja in velikih pričakovanj.

Življenje je razpeto med stvarnost in nezavedne sanje. Vse uresničene želje se vedejo do tistih prejšnjih kot najvišja zgradba do drugih zgradb. Vedno hrepeniš po tistem, česar nimaš ali v življenju nisi dosegel. Zato tudi želje ostajajo resnično žive utripajoče zvezde, lahke kot ptice na nebu; kot svet iznad vseh svetov, ki pa ne pridejo same, treba jih je uloviti in verjeti vanje.

Najsi se človek ozre v preteklost ali prihodnost, so najlepše tiste želje, ki jih darujemo za drugega. Vsaka daljava je vredna take želje, ki je kot molitev položena na oltar samih nebes. Prav te merijo naravnost v nebeško luč, ki se nam včasih skrije tam nekje za plotom.

MLADOSTI SE MORAMO SPOMINJATI

V našem življenju je več obdobj, ki nas določajo in nas od rojstva naprej spreminjajo, najlepše tako obdobje pa je gotovo za vsakogar mladost. To je za ljudi v letih tako privlačna beseda, polna spominov na sladko notranjo napetost! Prekrita je z rožnato vedrino ter s svežim in vročim nemirom, ki izvira iz preobilice odvečne življenjske moči, čeprav kdaj tavajoče oči, ki gledajo zunaj časa, v katerem živijo, ki vidijo vse in tudi vse razumejo, ustvarjajo polnost edinstvenosti in neponovljivosti. Oči, ki požirajo in vsrkajo vase vse želje in protislovja, kakor da bi nekaj hotele, pa nočejo ravno tistega, kar se jim ponuja. Usta, polna nasmehov, ki zelo hitro ugasnejo in se prav tako hitro prižgejo – vsa srečna, polna hrepenenja in novih pričakovanj, to je mladost.

Mladost je čas, ko si želiš sklepati prijateljstva. Skoraj vsi mladostniki čutijo, da jim življenje doma in njihova družina ne dajeta dovolj. To je čas, ko si želijo spoznati čim več novega, srečati čim več različnih ljudi iz različnih krajev. Zanimivo je, da se prav v tem obdobju rojeva upornik do vsega, kar omejuje njegove misli in svobodo. Zato prihaja do nasprotij s starši in vsemi tistimi, ki so izgubili zaupanje mladih, to pa je najpomembnejše v njihovem razvoju, in to prav takrat, ko začne domišljija presti nežno mrežo in se mladostniki bojujejo proti razsodnosti. Vse kot morje pljuska čez rob, ne da bi se kdaj zavedlo, da se prav v tem obdobju odloča o prihodnosti, sreči ali nesreči; pripravlja za oblike rešitev, ki jih prinaša nepriizanesljivo življenje. Prihajajo vedno večji valovi in zalivajo mladostnike brez izkušenj, docela nepripravljene. Butajo ob skale življenja in se razblinijo takrat, ko se kot rosenje razpršijo po peščenem obrežju prve ljubezni.

Mladost nam teče zdaj hitro, zdaj počasi, meni je na trenutke celo zbežala iz rok. Komaj sem svoje misli dohajal z dejanji. Takrat sem upal, verjel, takrat sem se smejal, takrat za jok niti ni bilo časa. Takrat so želje lahkotno zadevale druga ob drugo kot sence ljudi v poletni noči. Niso pa se ustavljale v notranjosti, kjer so se rojevale, omotične so se brez učinka in moči

razletavale, visele v prostoru misli in krotko čakale, da se bodo kdaj uresničile. Vsa moja vprašanja so bila že hkrati odgovori na taista vprašanja, obenem pa nobeden od odgovorov nikakor ni hotel biti pravi in prav tisti, ki bi premaknil in govoril z nezadržnim šepetom, kaj naj z vsemi željami počnem in kako naj se lotim njihove uresničitve. Natanko tako je bilo, kot če človek sanja, a ne ve dobro, o čem sanja. Mislil sem, da mi bo vse kar padlo pred noge in da za uspeh nista potrebni vztrajnost in potrpežljivost. Te zmote niso samo moje, ampak so zmote veliko tistih, ki so včeraj odrasčali, in vseh tistih, ki bodo jutri mogoče spoznali, kako se v njihovih rokah kuje sreča z vsem tistim, kar si pod to besedo predstavljajo.

V mladih dneh sta vse moje dogodke spremljala hrup in blesk velikopoteznih besed in dovtipov. Takrat sem mislil, da tisti dan nisem živel, če mi zvečer, ko sem šel počivat, ni zvonilo v ušesih in če ni bil v očeh odblesk čez dan videnega. Iskal sem hrupno, vznemirljivo in nemirno življenje. Hotel sem doživetij, odmevov tujih doživetij ali vsaj nekaj pisanega, kar vsebuje slepilo doživetij. Ob večerih pa smo posedali z dekleti in si želeli tihih pogovorov in mirnega razmišljanja, vedrih šal in strastnega petja. Veliko se je govorilo o ljubezni. Sanjali smo o ženskah in s strastjo pripovedovali fantovske zgodbe. Prenekatera ljubezenska zveza se je tu spočela, pa tudi ugasnila. Po tej poti sem plačevali davek tistemu navdušenju, ki smo mu vsi dolžniki in kateremu se malokomu posreči izogniti.

Vsak rod ima svojo iluzijo v odnosu do civilizacije. Nekateri žive v prepričanju, da plamen tli, drugi pa, da ugaša. Prvi je bogatejši z iluzijami, drugi živi v skritih in nedoločnih znamenjih. Prvi je ves mlad, bel in čist, močnejši od vsega, kar lahko prinese s seboj čas in kar si lahko ljudje izmislijo. Drugi je nezadovoljen, star in trd, šibkejši kot zadnji list na vrbovi veji. Vse, kar mladi počnejo sami s seboj, hoče biti podobno popolnosti, ki jo narekujejo starejši v upanju, da bi mladost naredili podobno odraslosti. Kakor da bi bilo razvidno, kakšna naloga je namenjena vsakemu od njih! Ne morejo pa mladi biti v nedogled mladi, kot mislimo starši. Včasih se moramo tudi starši učiti od otrok, vendar ne smemo pozabiti, da je modrost kljub temu na strani starejših. Odrasel človek je le

mladenič z več izkušnjami – četudi velik po rasti, pa ni nujno pametnejši. Zavedati se moramo, da vsi ne moremo biti največji, saj vsi, tisti z diplomo ali brez nje, pomagamo graditi prihodnost. Tudi to moramo vedeti, da svoje preteklosti ne moremo prenesti na otroke. Res je, da jim želimo čim manj stresov, vendar bo šele življenjski boj porodil njihovo pravo moč, saj za zdaj še ne poznamo bližnjic, da se kaj naučimo.

Dodeljene so nam vloge mimo naše volje. Ne moremo biti hkrati stari in mladi, pametni in neumni, veseli in žalostni ali pa zdravi, če smo bolni. Vsako prikrito čustvo, ki se rojeva v mladosti in proti kateremu se stezajo naše roke, je upanje, da iz nešteti možnosti ustvarimo celoto. Četudi z napakami, bomo v izkušnjah našli cilj, kajti če ne merimo, tudi zadeti ne moremo. In če je tako, potem izkoristimo, kar se da izkoristiti! Saj je delo, ki nas veseli, skrivnost večne mladosti in nenehno pomlajevanje.

Vsi vemo, da je mladost vihrava, toda pomislimo tudi, kako hitro mine. Ne vemo, proti kakšni zemlji ali nebu gredo ti naši pogledi, vendar zagotovo vemo, da naše misli iščejo mladostne spomine, kajti želja po mladosti ne mine in četudi so lasje že sivi, čaka na svojo osvežitev, močnejši zanos in vznemirjenje. Ko imaš mladost, imaš občutek, da zreš življenju v obličje. Kajti mladost je v nas samih in mladosti se moramo spominjati.

MOJ POGLED NA OTROŠTVO IN DRUŽINO

Kaj ni starševska dobrota tisti dar, ki se prenaša iz roda v rod in ga skušamo priklicati v spomin na vsakem križpotju, da nam njegov glas spregovori v tišini pred odločitvami? Z vidno sledjo prehaja na otroke in je vrednota, ki naj bi ji bilo usojeno daljše življenje. Kolikor sta veliki dobrota in ljubezen staršev, tolikšno je otrokovo zaupanje v življenje.

Poslanstvo starševstva je za slehernega izmed nas velika stvar. Najpomembnejše, kar lahko damo otroku, so nenehna ljubezen, varnost in podpora, ki se gradijo kot dobro zidana hiša. Ne le zato, da bi bil ta otrok uspešen, ampak da bi bil tudi srečen.

Teh skrivnosti se otroci ne naučijo ne doma ne v šoli. Vseh skrivnosti se naučijo v svoji družbi, na ulici, predvsem pa z lastnimi izkušnjami, v majhnih in velikih trenutkih, ki se navijajo na vreteno življenja. V kraljestvu odraslih lovijo vsako besedo in tiho spremljajo vsa dogajanja in pogovore, iz katerih se lahko kaj naučijo. Od odraslih otrok izve marsikaj, česar še ne ve, tudi kaj takega, ob čemer se ne bo počutil varnega. V odraščanju se pojavlja toliko negativnih vplivov, da je težko vedeti, zakaj se otrok kdaj pa kdaj ne čuti varnega. Vsa ugibanja, ki se motajo po njegovi glavi, ostanejo včasih zmedena, ker ni pravega odgovora, kako naj bi po široki cesti odhitel v svet. Toda ker široke ceste ni, mu je treba pokazati manjše steze, saj po takih poteka pravo življenje. S tako doto se ni bati, da ne bi mogel obvladovati včasih zelo zapletenega življenja, ki ima kljub vsemu poseben čar. Kajti vsak človek in vsaka stvar na svetu imata svoj čar.

Pred kratkim sem srečal srečnega dedka, ki je pripovedoval o svojem vnuku, kako se je navezal nanj. »Veš, kar pootročil sem se! Kar na kolenih med njegovimi igračami se zalotim v vsem čaru otroške govorice.« Kaj ni najlepša steza odraščanja skozi igro?

Starši so otrokov vzor, in če nima staršev, vzora ni; prav tako če ni otrok, tudi vzora ne moremo dajati. Od vzorov in z igro se otroci učijo živeti. Od vzorov dobijo voljo do življenja,

moč sprejeti svoje stiske in stiske drugih ter veselje in željo do dela. Kolikor bolj si bodo prizadevali biti delavni in vztrajni, toliko bolj se bosta ta moč in vedrost življenja vtisnili naprej, v tiste dni, ko bo otrok postal oče ali mati. Takrat bo prenesena vrednota lahko postala vidna sled.

V oči otrok pogledjte, pa boste videli, kdo ste! Kajti tisto, kar otroci nosijo, so usedline vaše vzgoje in vašega značaja. So zrcala vašega odnosa, ki se ustvarja v družini in ki mu preprosto morate verjeti in se nanj zanesti.

Bil sem otrok raziskovalec, ki ga je vedno povsod dosti. V otroštvu sem bil večkrat potolčen po kolenih in komolcih. Sprašujem se, ali mi ni bil že takrat usojen padec s česnje. Skratka, lepo in mirno smo živeli, dokler se ni oče odločil, da odide s trebuhom za kruhom v Nemčijo in naju z mamo pusti na očetovem domu. Vse, kar je povezovalo družino, je izgubilo svoj pomen. Ko se je oče vračal domov, je prevečkrat prišlo do ostrih in nepopravljivih besed med njim in materjo in nikoli več ni bilo tako kot nekoč. Razšla sta se in takrat so se mi prvič polomila krila. Medtem ko sta se ubadala vsak s svojimi težavami, sem sam iskal tisto, kar otrok potrebuje, da odraste.

Včasih sem domneval, da če se ljudje poročijo, si pač nekako uredijo življenje in ostane samo še skrb, da se razumejo med seboj. Pa ni tako, vse življenje traja, da se naučiš živeti z nekom. Slabi časi hitro pridejo, in ker se stvari razvijajo čisto drugače od pričakovanj, sem ob poškodbi hrbtenice izgubil tudi svojo družino in svoje otroke.

Spominjam se tistega žalostnega trenutka, ko sem spoznal, da sem ženi s svojimi težavami odveč. Vztrajal sem na robu konca in zdelo se mi je, da ga podaljšujem z močjo, ki kakor da ne bi bila s tega sveta. Večni včeraj, kakršnega je poznala in pričakovala in so ji ga risale njene želje, nikakor ni hotel priti tak, za kakršnega je upala, da pride. Njen upor in moje upanje nista imela stične točke, v kateri bi se dotikala, četudi samo z obrobjem želja. V takih trenutkih so solze vedno na pragu in nikakor noče priti tisti dolgo pričakovani jutri. V pogovoru ni bilo več sanj in iskanja, kako skupne sanje uresničiti. Četudi sem spoznal, da mi nikoli več ne more pomeniti tistega kot prej, sem se trudil, da bi v njenem srcu ostal kot nekaj velikega.

Vendar ni nič pomagalo. Začeli smo se tiho in brez znamenj ljubezni razhajati. Hladne besede so ostale v zraku. Nič več se nismo pogovarjali o stvareh, ki so bile v pogovoru včasih pomembne, moja misel je bila kot osamljen metulj. Ženska lahko v moško življenje vnese neko novo razsežnost. Ta izpolnitev in občutek družine sta po ločitvi izginila iz mojega življenja. Dolgo časa sem ga iskal, da sem ga spet našel. Mogoče sva oba potrebovala prav to, da sta sedaj nastopila za oba tako pričakovani srečni čas in upanje, ki ga sedaj vsak po svoje deliva s tistimi, ki naju razumejo.

Ob tem pa ne gre prezreti odgovornosti, ki jo nalagata očetovstvo in materinstvo. Vem, da sem bil z ločitvijo oropan sprememb, tistih drobnih sprememb, ki nastajajo v otroku vsak dan, iz tedna v teden, iz meseca v mesec, iz leta v leto. Veliko pozornosti sem bil pripravljen dajati svojim otrokom, čutiti ob njih bolečino, zaskrbljenost in ponos, kar sem prej doživljal ob njih. Vse to je bilo prej del mojega sveta, ki je sedaj izginil. Vem in zavedam se, da sta zagotovo največ izgubili moji dve hčerki. Vsekakor jima nobena stvar tako kot meni ne more vrniti tistih prepotrebnihih pogovorov z očetom.

Velikokrat sem se spraševal, kakšen je njun svet. Kako razumeta mojo invalidnost in razvezani zakon? Občutek sramu, da je oče na vozičku, ki je vnašal tesnobo v njuni srci, je izginjal prav tako, kot je naraščal moj uspeh v življenju. To je moja velika sreča in zadoščenje za vse, kar sem doslej pretrpel. Do danes pa še nisem dobil odgovorov na vsa vprašanja.

Ljudje ne izbiramo svojih otrok in otroci ne izbirajo svojih staršev, zato se morajo navaditi, da je jutrišnji dan velika neznanka. Iz okoliščin, ki so oblikovale moje invalidsko življenje, spoznavam, da je družina lahko drugačna, da sta lahko drugačna ljubezen in naklonjenost, brez katere človek danes ne more živeti. Ko se družine ločijo in nas neusmiljena življenjska usoda razdeli, šteje otroku na pragu zorenja vsaka sprememba, tako da se človek, ko ga po dolgem času vidi, zgrozi, ko uvidi, kako hitro čas beži. Zato je pomemben čas, ki ga preživimo skupaj. Nesmiselno je skušati znova preoblikovati stvari, ki jih ljudje nismo zmožni zagotoviti ali pa nam tega ne dovoljujejo razmere.

Družina je zelo pomembna. Nikakor pa je ne moremo imeti za nekaj danega, saj je v njej večkrat treba izstopiti iz samega sebe in se znati prilagajati. Ne moremo pričakovati od drugih, da bodo za nas naredili več, kot je kdo sam pripravljen narediti zase. Beseda »oprosti« je enostavno veliko zdravilo za odnos v družinah in je beseda, ki jo zaznamuje zrelost. V družinskih odnosih gre za človeška čustva in včasih se zgodi, da se stvari zasukajo čudno. Pri vsem tem moramo ostati prožni in si vzeti čas, da premislimo o novih možnostih.

Sam nikoli nisem popolno doživel družine v pravem pomenu besede. Čeprav sem večkrat neizmerno hrepenel po njej, sem jo vedno znova izgubil. Šele sedaj, ko imam ob sebi človeka, ki me razume, ko so otroci odrasli in se bolj naslanjajo tudi na mojo ramo, sem dobil občutek, kaj je prava vsebina družine. Družina in dom sta zatočišče, kamor človek hodi po ljubezen in kamor se lahko vedno vrne po pomoč ali v miren kotiček na pogovor. Vsak bi rad bil zavetje, kjer bi nekdo našel srečo, veselje in upanje. Kajti verjemite mi, da ni nič lepšega kot biti z mislijo povezan v krog!

RAZMERJA MED ŽENSKO IN MOŠKIM

Od nekdanj človek išče izgubljeno polovico sebe. Zaradi te dediščine, ki nam je dana z rojstvom ne glede na spol, se ljudje nenehno vežemo v ljubezenska razmerja. Te nas navežejo na življenje kot tisočero niti, a je vendar ena sama in ta se prav lahko hitro raztrga! Ljubezen potrebuje moškega in žensko. Je iskanje njune stvarnosti in prebiranje odtenkov, ki zapolnijo življenje. Ne potrebuje le besed, ampak tudi telo, ki dá tem besedam pravo obliko. Pravzaprav je to želja srca, ki potrebuje ljubezen, da odkrije svojo pravo resnico, ta pa prav tej želji odgovori s srečo. Kakorkoli že, moški in ženske se razlikujemo med seboj, a smo si v nekaterih stvareh tudi enaki. Želimo čas miru in sožitja in drug v drugem iščemo to srečo.

Ker pa si zagotovo vsak od nas želi biti nekomu najboljši prijatelj, se moramo naučiti veščin za medsebojno podporo, razumevanje in osrečevanje. Prva točka na tej poti je poznavanje moške in ženske narave, ki se močno razlikujeta. Moški in ženske morajo znati spoštovati in sprejemati partnerjevo drugačnost. Najbolj vidna razlika med spoloma je v premagovanju stresa. Moški se v takšnem stanju najraje umaknejo v svoj svet in s tihim in potrpežljivim razmišljanjem rešujejo težave. Pri ženskah pa je ravno nasprotno. Ženska potrebuje pozornost in prav moški je tisti, ki ji jo lahko da.

Zgodi se, da napočijo težki trenutki, ki so posledica različnih dogodkov. Takrat je zelo pomembno, da partnerja poskušata drug z drugim ravnati ljubeznivo, pozorno in razumevajoče. Zato moramo partnerja dobro poznati, spoznamo pa ga, če se ga naučimo poslušati. Izrečeno in način, kako to pove, nam marsikaj pove o človeku, o tem, kaj misli in čuti, kaj ga prizadene, razveseli, opogumi ... Ljubeč odnos nam osmisli obstoj in nam pomaga v neizbežnih življenjskih položajih. Naj vam torej ne bo žal časa, ki ga namenite učenju veščin za medsebojno razumevanje! Prepričan sem, da se vam bo to povrnilo kot prijetno presenečenje.

Med nami ostaja nezaželen in prav neprijetna tema, ki se je v pogovoru ne kaže dotikati – tema o nežnosti med invalidi.

Vendar mislim, da je še mnogo tem, ki so bolj nenavadne in neprijetne, a o njih govorimo in razglabljamo. Človekova potreba išče priznanja na vseh mogočih ravneh in nikoli ne preneha. Najsi bo ženska ali moški, nikoli se ne naveliča dobiti poljuba, se veseliti lepih besed. Telesno prizadeti ljudje prav tako kot drugi hrepenijo po pozornosti in pripadnosti, se veselijo dotika rok, nedolžnega stiska; prav tako imajo pravico do strastne ljubezni, ukradenega poljuba. Tako tudi mi v sebi začutimo vznemirljiv čutni občutek vznemirjenja, ki je bil zaradi vseh mogočih okoliščin zavrt in pritajen, vendar nikoli utišan. Kako neumno je, da se nočemo zavedati svoje ranljivosti in za masko skrivamo svojo osamljenost, ki želi živeti, a pred drugimi noče priznati svoje potrebe! Medtem ko hodimo po svetu in se pretvarjamo, pa življenje teče in kar naenkrat smo stari in sami. Prepričan sem, da tisti, ki hočejo zatreti ta čista čustva, nimajo nobene pravice življenje oropati za to najlepšo dogodivščino. Nedvomno je, da smo ljudje ustvarjeni za življenje drug z drugim in drug v drugem spoznamo najgloblja čustva. Ali to zmoremo, pa je že drugo vprašanje.

V medsebojnih odnosih se večkrat znajdemo v čustvenem stanju, ki mu pravimo ljubosumnost. Najbrž bi radi nekaj imeli, vendar tega ne zmoremo. Ljubosumje se ne poraja zaradi ljubezni do drugega, ampak zaradi naših občutkov manjvrednosti. To je hrepenenje po nečem nedoločljivem in hkrati velik strah pred izgubo ljubljenega. Bolj ko se bojimo, bliže smo izgubi.

Treba je prek najglobljega in najbolj trajnega čustva na površino brez objokovanja svoje ranljivosti. Kaj hočemo, življenje ima svojo logiko in tudi samo je ljubosumno na vsakršno vmešavanje, ni pa se vredno vznemirjati zaradi tega, saj vedno najde pravo pot! Če si človek ustvari svojo lastno pot, je verjetno manj ljubosumen, ker je manj odvisen od drugih.

Žal smo moški ustvarjeni tako, da bi nenehno grešili in zapeljevali. Ženskam poskušamo nameniti najbolj izbrane besede, kar jim seveda godi. Ker pa v življenju ni dovolj, da bi jih samo gledali, in ker vedno namenjamo več prostora lepoti kot modrosti, dajemo povod ljubosumju. V plodno zemljo ljubezni položi zrno, ki rojeva le prepir in nesoglasja. Nasprotno smo moški nadležno in ponižujoče ljubosumni, če ženska kot

plamenica zažiga druge moške. Res je, da se zaradi tega razbijajo zakoni, predvsem pa zaradi ravnodušnosti do občutkov in bolečine tistih, ki drugim obračajo hrbet. Želje dovoljujejo vse, tudi najhujša in skrajna sredstva, kadar objektivno služijo interesom svobode. Tako je tudi ljubezen, kot studenčnica po nalivu, motno obarvana z ljubosumjem. To čustvo je nekaj nerazumskega, ne pomagajo nobeni pametni argumenti. Je dejstvo, ki ga moramo sprejeti, in je zvest spremljevalec ljubezni, saj mora prava ljubezen vsebovati kanček ljubosumja. To stanje je potrebno, saj je ljubezen sestavljena tudi iz drobca negativnega. Kajti brez ljubosumja nikoli ne bi bilo tako čudovitih ljubezni!

Moška ljubosumnost se drugače izraža kot ženska. Moški skrivamo ljubosumje, ženske pa ga, četudi skrito za obličjem, kažejo že na zunaj. Bistveni vzrok vsega tega so želje ali pa strah, da bi nekaj izgubili in bi bila s tem prizadeta najgloblja čustva. Vprašanje je, kaj je pravilno: da svoja čustva skrivamo in jih zatajimo ali da ta čustva prepoznamo in se potem na neki način naučimo drugače živeti.

Skušam si predstavljati, kako drugi ljudje živijo v zakonu. Vsi se po malem ljubijo in in si gredo na živce, gre samo za to, s kakšno tehniko obvladajo nesoglasja. Najpomembneje je, da niso prizadeti otroci, da med njimi obstaja red in da je v zraku nekaj modrosti in smisla za dobro. Vse to je kot kotel s pokrovko, v katerem vre. Če je temperatura ognja pravišnja, v kotlu prijetno brbota, če pa je previsoka, takrat poskakuje pokrovka in kipi čez rob.

Nekateri strokovnjaki, ki se ukvarjajo z raziskavami o odnosih med zakoncema, pravijo, da je več srečnih med neporočenimi kakor med poročenimi. Manj razočaranj doživijo neporočeni kot poročeni. Verjetno pa tudi doživijo manj srečnih trenutkov, ki jih v družini doživijo poročeni, čemur pritrjuje druga skupina strokovnjakov, ki trdi, da se ljudje lažje uresničujejo v družini.

Polno zapletenih razmerij med moškim in žensko, ki nas razdvajajo in združujejo v celoto, pa je povezanih s svetlobo, ki je lepa samo takrat, ko razsvetljuje dobro.

Kako lepo je, če si medsebojna razmerja popestrimo z besedami, ki osrečijo partnerja! Kako lepo je, če ti nekdo reče:

»Brez tebe bi bilo moje življenje polno praznine!« Razlike med spoloma, ki so nam bile ob rojstvu dane, se kažejo v času otroške igre. Zakaj se ne bi v svojih medsebojnih odnosih pootročili in ne bi vedno z resnostjo vplivali na togost zakona? Zakaj ne bi bili naši odnosi sproščeni in razigrani? Potem bo neprestano iskanje boljšega partnerja izgubilo svoj pomen in vzrokov za ljubosumje bo vedno manj.

Skozi leta sem spoznal, da so nujni pogoji v odnosu med partnerjema: da te lahko poslušam, da te lahko sprejemam in da postanem odprt za vsako tvojo težavo. Takrat ko nekdo sprejema te pogoje, je šele pripravljen na skupno življenje. V tem dajanju, poslušanju in sprejemanju se začnejo zdravi medčloveški odnosi. Kasneje pa začnemo spoznavati drug drugega, kdo smo in kaj želimo, in to v pravem in prenesenem pomenu besede. Takrat spoznamo, v čem se najbolj skladamo in v čem smo si podobni. Res je, da imamo v osnovi vsi podobne želje in da takrat, ko začnemo drugemu izpolnjevati njegove želje, izpolnjujemo želje tudi sebi.

KO SE PRAVICA IN KRIVICA MEŠATA Z OBČUTKOM MANJVREDNOSTI

Kjer se mešata ljubezen in mržnja, denar in korist, nečimrnost in družbeni ugled skupaj s socialnim položajem, so prisotne tudi krivice raznih oblik. Naše življenje je neprestano vzpenjanje in padanje, kot vdih in izdih. Tako kot življenje spremlja pravica, je vsakdanja spremljevalka tudi krivica. Želimo si pravice, vendar vemo, da vsa nedorečenost človekove nravi nemo poraja krivice sveta in vprašanja o njih. Najsi je še tako mogočen svet, takrat ko nas doleti krivica, ni skrivališča, kjer bi se mogli skriti pred seboj in dejstvom, kako boleča je lahko krivičnost. Človekova podoba je danes kdaj ena sama senca.

Vprašajmo se, ali sta pravica in krivica, kot ju vidimo, slišimo in dojemamo, res pravica in res krivica. Kaj vemo o vsem tem? Ali bi se človek spustil v boj za pravico, če povsod okrog sebe ne bi videl krivic? Ali smo prepričani, da je vse, kar kliče po pravici, te tudi vredno? Da to, kar danes išče pravico, ne bo jutri ali pojutrišnjem tudi samo začelo delati krivice?

Kako neprijetna je krivica, se da občutiti v trenutkih, ko nas življenje z vso silo vrže ob tla, pa se še naprej preliva prek svojih jezov. Tako močno se je je mogoče navzeti, da ji ni konca, in rešitev njenega problema lahko poiščemo le z bojevitimi koraki. Prav gotovo dobi vsak telesno prizadeti občutek krivice, ki naj bi mu jo življenje povzročilo. Sprašuje se, zakaj se je to primerilo ravno njemu, zadeva ob njega in želi, da bi se vdal liniji padanja; kaj šele občuti ob pomisli, da ga je življenje po krivici pahnilo do kraja, kjer se pravi smisel življenja konča – in začenja. Ko se približaš nevidnemu zidu, ki je med tako imenovanimi zdravimi in ljudmi s posebnimi potrebami, dobiš občutek, da z vso neizprosnostjo ostaja zid iste višine, nevidni zid, ki ima obešena ogledala na vsaki strani. Z ene strani pozna lepše in privlačnejše življenje, z druge strani pa prav ta ogledala kažejo minevanje časa v bolj trpkih ali neizživetih oblikah.

Že ob prvem stiku z bolnišnico sem naenkrat začutil krivico, nesprejemljivo in celo sramotno krivico. Odvisnost od osebja

in njihovo moč nad menoj sem začutil tako boleče, da bi se, če bi mogel, kar pognal v smrt. Vendar me je v teh trenutkih reševala volja do življenja, ki me je prepričevala, da bo vendar nekoč bolje. Prav te misli so se mi postavile po robu in me ohranjale v tem neprijetnem okolju. Celó zrak, ki sem ga le s težavo vdihoval, je nudil tisto napetost, ki je značilna za gledanje akcijskih filmov. Sprva sem se z jezo upiral tej nasilni resničnosti, kar pa je privedlo do še večjih razočaranj. Jeza se je sčasoma umaknila v mrežasto, pajčevinasto notranjost, kjer je postalo resnično in razvidno, da se je treba normalno odzivati na takšne krivice, sicer bom naslednjič v istem, če ne še slabšem položaju. Čeprav ostaja močan spomin na krivico, pa maščevanje ne pride po poti pravice.

Nekako sem čutil sočutje do ljudi, ki niso imeli občutka za delo z bolniki; ljudi, tako prestrašenih in nevesčih življenja, ki ne vedo, kako bi se ubranili razmišljanja o nesreči, ki jih je pritiskalo ob tla z vso svojo močjo. V najboljšem primeru si želijo v miru preživeti preostale dni v boju za svoje mesto v družbi.

Z nezavednim občutkom krivde in nelagodja sem v začetku prišel tudi med ljudi na cesti. Zbiral sem poglede ljudi na sebi kot obsojenec pred smrtno obsodbo. Na trenutke sem čutil pretvarjanje, kot bi jih bila groza pred menoj, saj so se ob moji invalidnosti bali za svojo srečo. V meni se je mešalo in bojevalo, dokler ni jeza prevladala nad ponižanjem. Mravljinci so kot neprijeten spomin nekje iz podzvesti spreletavali telo. Še ne ustaljene besede so se mi v glavi in duši navijale v klobčič in niso imele moči, da bi postale izgovorljive, da bi zasijale s pomenom. S tem sem delal krivico samemu sebi, ker nisem poznal novih razmer, za katere je bil potreben čas, da sem jih spoznal. Ko sem jih spoznal in sem se jim prilagodil, sem odprl nov list v svoji knjigi.

Videti in čutiti svet, ki je občuten z bolečino, ne ostane brez vprašanj, ki so povezana z občutkom manjvrednosti. Z občutkom ponižanja in manjvrednosti lahko hodiš po svetu celo življenje – ali pa greš preko tega. Hočem, da sem uvrščen med ljudi, ki naj jih družba gleda z novim parom oči, ki imajo svoje posebne potrebe, želje, rane in bolečine.

Kako pa se ljudje motijo in nam delajo krivico, če mislijo, da invalidi v hrepenenju po svojih izgubljenih sposobnostih zavidajo sposobnosti tistim, ki jih imajo! Telesna okvara me ni niti enkrat v mojih letih na invalidskem vozičku pripeljala na tisto nejasnost v meni, ki bi mi s koraki drugih govorilo, da si želim njihovih nog. Zavedam se svojih telesnih sposobnosti, zavedam pa se tudi drugih sposobnosti, ki jih v toku prihodnosti sproti spoznavam.

Prepotrebno razumevanje je osnova medsebojnega sporazumevanja med ljudmi. Za pomoč človeku v novem položaju ostaneta njegovo lastno upanje in pomoč tistih, ki mislijo enako. Živimo pod enim soncem in eno luno, z upanjem na pravico. Želim, da bi spodbudil ljudi k skupnemu občutku, ki bi vodil v boj za vse šibke. Ponosni in srečni bi bili zaradi svojega življenja, ki bi ga tako naredili boljše. S tem bi življenje ljudi in ves svet spremenili – popeljali bi ga v lepšo prihodnost.

Kako naglo si jemljemo pravico in kako počasnih korakov jo dajemo! Pravica ima svoj začetek in konec, ki je omejen s krivico, vendar je težko določiti, kje se končuje ena in začenja druga. Pravica s svojim ušesom posluša dve strani in si prizadeva, da bo po pravici razodeta. Kolikor nas je ljudi na svetu, še vedno živimo v razsežnostih nasprotja s pravico in krivico in ni je sile, ki bi obe pregnala.

VEST JE PRVI IN ZADNJI SODNIK

Prav vse, česar se lotimo v življenju, nas povezuje z vestjo. V človekovem oziranju čez ramo v preteklost ostaja z njim nekakšno matematično razmerje: odštevanje in seštevanje vsega, kar je storil prav in kar je storil napak. Vse tisto, kar je bilo storjeno narobe, nas navdaja z grenkimi čustvi kesanja in obžalovanja. Takrat človekov korak postane bolj zamišljen, težak in okoren. Takrat se marsikdo vznemiri zaradi ravnanja, ki ga sedaj presega prag izkušenj o življenju, in si očita vse tisto, kar se ne ujema z njegovim trenutnim razmišljanjem. Kot bi duša hotela povedati, kako je zadolžena, kajti taka duša bo vedno strmela v tla, vedno bo človeka pozorno opazovala in sledila vsakemu njegovemu gibu. Le občutek krivde lahko sproži šklepetanje škarij vesti.

Vest ne ceni moči volje in zavesti, ampak prav potihoma nekje na robu posluša dihanje vseh ljudi, ki se premikamo naokoli. Njen glas je podoben nejasni želji spremeniti vse tisto, kar je bilo nekoristno, napačno ali celo grešno. In ni ga bolj neprijetnega občutka kot ta, ki te navda z zavestjo, da si izgubil del sebe in smisel za bivanje, in ostane priokus bolečine in poraza. Vest je edina resnica, ta pa je zmeraj čista, iskrena in močna zmagovalka, ki je ni treba nikoli skrivati ali se je sramovati. Mislim, da se pošten človek nikoli ne bi smel lagati. Tudi laganje samemu sebi je laž; kadar si kdo laže, tedaj to pomeni, da nekaj prikriva in se sramuje resnice. Vest je tako močna, da te, če jo zatajiš, močno stisne za vrat. To je tudi potrebno, da dojameš njeno bistvo, ki prepreči škodo, kakršno bi si lahko povzročal naprej. Zato da to dojameš, pa je pomembno, da odgovarjaš za svoja dejanja.

Vest je nekaj, kar te sili, da grizeš ustnico; obraz veže v posiljen nasmeh. V priznanju ali nepriznanju preizkuša moč resnice, obenem pa pove, da nisi prestal njenih preizkušenj. Prav nesramno ti hoče povedati marsikaj, kar bi rad potisnil v pozabo in se tolažil z mislijo, da se bo vse že nekako izteklo. Navsezadnje je vedno najokrutnejši ostanek slabe vesti, ki ne dovoli, da bi sproščeno užival v tem, kar si želiš in kar misliš,

da ti pripada. Izročen v milost in nemilost neprestano iščeš, ali obstaja še kakšen adut, ki bi ga lahko na skrivaj potegnil na plan. Položen na zemljo spoznaš, da se vest v vsakem trenutku odzove z vprašanjem, ki se ga še nikoli nikomur ni posrečilo prevarati prav zato, ker bodo ostale zapisane vse naše stopinje in vsi naši dnevi.

Čeprav imamo ljudje nekakšen občutek mogočnosti in uspešnosti, nas iz te stiske in napetosti reši le drobcena, a vendar mogočna sila – resnica. Ta zna presoditi in modro ravnati v medčloveških odnosih in odkrivati zadovoljstvo v obstoječih stvareh. Ustvarja, ohranja in znova objema vse svetove. Je sila, ki vsebuje vse izkustvene realnosti in ne priznava zakonov časa.

Upam, da se vam nikoli ne bo treba prizadevati in truditi za svojo vest, in to iz preprostega razloga, ker ona vedno dokazuje, da imamo prav. Zato moramo čutiti vsaj toliko svojega spoštovanja do življenja, da ohranimo svojo vest in ji na njeni poti ne postavljamo moralnih ovir. Želim si, da ne bi, ko boste umirali, spoznali, da s svojim spoznanjem niste ustvarili tistega doživetja, ki vam bo dalo predvsem mirno vest in miren spanec v onostranstvu.

Nekatere drobce, ki jih je zaznaval čas mojega padanja in čas rasti, bom zabelil z iskrico: »Kdor hoče doseči srečo, mora imeti čisto vest.« Res je, da sem se v svojem kratkem življenju predvsem trudil ohraniti čisto vest. Zgodilo se je, da sem kdaj pa kdaj omagal in mi vest ni dala spati, vendar so vsi ti trenutki že prekleto daleč. Za svoje grehe, ki sem jih vse jemal resno, sem se že zdavnaj pokesal.

Sedaj v sebi ne čutim nobenega strahu, le vest je tista, ki je moj sodnik. Takrat ko jo poslušam, vem, da sem na pravi poti.

Važno in pomembno je vse tisto, na kar današnji svet ne misli – izpolniti obljube sebi iz odgovornosti do življenja. Z njihovim izpolnjevanjem vest ne bo kot bolečina vrtala po nagnitem zobu; ne bomo si z občutkom krivde uničili svojega življenja.

Vest je kot največji biser na ogrlici življenja. Zaraste se v srce in nič drugega ne potrebujemo, da bi kar najlepše občutili svoje skrivnosti, ki jih nihče ne more tako doživeti.

Največjo svobodo v sebi lahko primerjamo s čisto vestjo. Samo v sebi lahko ustvarimo gospodarja, ki skrbi za red, ki so mu vse misli dolžne najstrožjo pokorščino in ki tudi same sodijo o prestopkih in določajo kazen, dokler same sebi ne obljubijo poboljšanja. Kajti vedno je čas, da si olajšamo in razbremenimo dušo, spoznamo, v kaj lahko upamo, in zgradimo odnos do sebe in drugih. Le sami lahko umijemo svojo vest in jo pospremimo v svet, pa naj bo ta napolnjen z žalostjo ali najčistejšo srečo. Ni ga življenjskega gledališča, kjer bi si grešnik izničil svoj greh.

S ČUSTVI SPOZNAVAMO SAMEGA SEBE

Življenje je najprej skoraj boječe približevanje, tiho odkrivanje novega, prepletanje glasu in odmeva, sreča in trpljenje ter svobodno gibanje in izginjanje v njem. Vsaka malenkost, na kateri se nam oko ustavi, je ključ in jedro doživetja. Meje tega so neizmerne.

Kdor ne priznava presežne narave človeka in njegovega doživljanja, je omejen v ozek okvir vidnega sveta. Z vsemi čustvi vred je človek presežno bitje, odprto v neskončnost. Je zelo neznamenit in nesvoboden subjekt v vesolju: omejen je s časom življenja, zavrt s svojimi potrebami in vključen v niz vzrokov in posledic. Vedno znova naleti na kaj nedoločljivega, zato je odkrivanje in spoznavanje človekove podzvesti in njenih naravnih izrazov dolžnost srca in zanimivo popotovanje vase. Tako se spoznanje in doživetje spreminjata v novo resničnost, ki naš nemir duha poganja na križpotje vsakovrstnih iskanj. Vrže nas na tehtnico življenja, da si poiščemo smisel samobvladovanja in duhovnega iskanja, s tem pa si poiščemo nasvet za svoje življenje.

Potreba in želja spoznati lastno podobo žene ljudi v misli in želje, v bolečino in veselje. Veselje in brezskrbnost, žalost in potrtnost razsvetlijo osebnosti, in če tako stanje dosežemo, lahko to samo še nadgrajujemo na višjih ravneh. Nikoli pa ne bomo dosegli vrha, kajti vedno obstaja še nekaj višjega.

Zakaj ob lepem filmu jokamo?

V domišljiji smo deležni dogodka in ga podoživljamo, glavni junaki na neki način postanejo del našega življenja. Branje, premišljevanje in podoživljanje so sredstva za doseg našega cilja, a jih določa struktura vsake osebnosti posebej.

Čustva so lahko vzrok in opozorilo, kako nevarno lahko postane življenje. Notranje življenje, ki je zapleteno in mnogoplastno, je težko razčleniti in pojasniti. V nemirnih obdobjih doživljamo ljudje čas in sebe in rastemo iz trpljenja, da nas ne bi zlomila bolečina in bi prožnejše razmišljali. Ko čustva spodnesejo razum, začne ta polemizirati in iskati. Vedno pa najde pretirane individualno obarvane dialoge, ki so v

nasprotju z motivacijo in imajo sposobnost prikazovanja dramatična stanja, kjer se med nas in tisto, kar bi radi bili, vplete iskanje strahov. Čustva nas lahko popeljejo tja, kamor v lastnih predvidevanjih ni več mogoče seči, kjer človek izgubi sposobnost samoobvladovanja. S tem je oslABLJENA in razredčena možnost razmišljanja in sprejemanja pravih odločitev. Teh čudnih misli se poskušajte obvarovati, saj boste s tem ogromno pridobili in bo to merilo vrednot, ki jih bomo odnesli s seboj v prihodnost, in pesem o dihu življenja, ki prehaja skozi nas.

Ohraniti ravnotežje med čustvi in razumom v labirintu vprašanj in napovedati njihovo razrešitev ostaja med nami, ljudmi s posebnimi potrebami, razlog več, da ohranimo voljo in upanje. Da vztrajamo v svojih prizadevanjih pri vključevanju v normalen življenjski tok. Veliko čustvenih težav omejuje naše sposobnosti, ker vedno pričakujemo, da nas drugi potrjujejo. Ko pa tega zmanjka, se izgubi spoštovanje do samega sebe. Prenehamo verjeti v svoj notranji svet, prenehamo odkrivati svoje skrite moči in talente in prenehamo duhovno rasti.

Čustvenih potreb nikoli ne moremo popolnoma zadovoljiti, saj je vedno premalo pozornosti, vedno premalo pričakujočih zahval in dopovedovanj, kako čudoviti smo in krasni. Živeti pomeni reševati težave, vendar je treba z njimi živeti tudi v tistih mejah, ki zagotavljajo, da ne bo konec sproščenega veselja, saj le takrat ostaja z nami tista življenjska radost, ki nam daje prožnost v težkih odločitvah. Kakor je prav, da je v človeku določena količina čustvenega naboja, tako je tudi prav, da obstaja količina intelektualne dejavnosti, prepojene z dozo-relimi izkušnjami.

Kdaj pa kdaj se potopim v svoje misli in se spotikam ob spomine, te miselne labirinte, ki nimajo nobenega trdnega temelja in niso povezani s slikami preteklosti. Tukaj tudi spoznanje lastnih slabosti, ki so prišle v zavest, izgubi svoj pomen. In niti ne obžalujem, kajti boleč je spomin na trenutke, ko do ničesar več nisem čutil spoštovanja in obzirnosti. Dokler nisem dovolil mislim, da gredo svojo pot, nikakor nisem mogel spoznati, kaj pomeni trenutek miru. Kako prijeten občutek je biti opran vseh čustvenih napetosti, kot je oprano nebo po dežju. Sam sem si gradil načrt za načrtom in iskal vedno nove razloge za spreminjanje življenja in odpravljanje bolečin.

Čustvenega ravnotežja pa ne najdete, dokler ne dvignete sidra in zaplavate z darovi, ki so vam zaupani, v vode doživetij, ki ne bodo obremenjene z lastno močjo in vrednostjo velikih vrhuncev. Tudi vse bolečine in trpljenje so zmage, ki dajejo rast koreninam življenja.

Kako čudovito bi bilo, če bi lahko prodrli v skrivnost jutrišnjega dne in se s tem vedenjem posvetili zapolnjevanju praznin ljubezni! Da bi se, kjerkoli že, naučili premoščanja nasprotij in naužili zaupanja ter ga ponesli v kogarkoli.

UMETNOST IN KULTURA KOT IZRAZ LEPOTE

Zakaj umetnost in kultura ostajata izraz lepote? Zato, ker s svojimi najlepšimi primerki prinašata v nas tisto mero spontane iskrenosti in prvobitnosti, ki ju v našem življenju vse bolj primanjkuje. Čeprav se zdi, da umetnost ostaja za vse čase, je potreba po njej v današnjem času posebno izražena. Čim bolj se moderna civilizacija odmika od svojih korenin, tem bolj se umetnost vrača k njim.

Umetnost je s seboj prinesla najrazličnejša občutja, ki jih je umetnik prenesel v svoje delo, pa naj bodo ti močni ali krhki, pomembni ali plitki, temni ali čudoviti. Naloga ustvarjalca je, da te svoje občutke prenese na občinstvo. Takoj ko so se gledalci ali poslušalci opajali s podobnimi občutki, kot jih je doživel umetnik, lahko govorimo o umetnosti.

Delo vsakega umetnika je, da v sebi izbere občutke in jih na kakršenkoli način izrazi, tako da bi to, kar sam občuti, občutili tudi drugi ljudje. To lahko prenašamo s pomočjo giba, linije, barve, zvoka, slike ali besede. Umetnost je človeška dejavnost, ki jo človek zavestno prenaša na druge ljudi. To ni samo igra, v kateri človek razdaja presežke energije, in to ni samo izražanje občutkov s pomočjo nekakšnih zunanjih znakov, niti ni samo izdelava lepih predmetov ali sredstvo za ustvarjanje lastnega estetskega zadovoljstva. Umetnost je potrebna za življenje in usmerjanje vsega človeštva k sreči. To je orodje v rokah ustvarjalnih ljudi, namenjeno spodbudi in razumevanju med ljudmi. To je senzibilna vez, ki združuje ljudi. Zato za kulturo in umetnost lahko rečemo, da sta naši, vendar obenem tudi last vseh drugih.

Spoštujem napredek in znanost, ki dajeta človeku znanje. Znanje pa je križišče, kjer se vsi znajdemo, dobimo ga namreč lahko le drug od drugega. Vsako človekovo izražanje takšnih ali drugačnih idej je umetnost in izkušnja za prihodnje rodove. Umetnost je temeljna oblika človekovih izražanj, skladno izražen jezik, ki vsakega ogovarja in nam govori v tišini. Mi smo sodobna družba, ki zahteva drugačno razmišljanje, nova prepričanja in univerzalne oblike.

Nasploh je tako, da pesniki in slikarji niso najbolj zgovorni ljudje. Pesnik je nekdo, ki usmerja svojo poezijo v jezik, podobe, ideje, ritem in pri tem ve ali vsaj verjame, da ga bo jezik skozi pesem popeljal nekam, kjer še ni bil. Seveda je dobro in pomembno poznavanje obeh svetov, duhovnega notranjega in materialnega zunanjega sveta, ki oba prežemata sleherni trenutek našega časa in sta oba sestavina in osnovno gibalno človekovega življenja. Vsi nosimo v sebi razne navdihe, ki nas vodijo skozi življenje po najbolj običajnih poteh in stvareh. To je lahko prijeten sprehod, prijetno stanovanje ali pa tudi prijetna družba. Prav v teh stvareh si vsi hočemo poiskati smisel, resnico in dušo v našem nenehnem iskanju. V svojih pesmih in slikah sem našel to in v njih poskušam uresničiti svojo tišino in svoja razmišljanja.

Vsak na vsakem odseku časa nekaj pričakuje in vsako življenje posebej je knjiga, ki je prizorišče sprehoda skozi čas in potepanje skozi ljudi. Spremenljivost časa je lahko premišljujoča burka ali čustvena tragedija, lahko pa je mešanica enega in drugega, kar jaz imenujem – poezija.

V likovni ali besedni umetnosti, glasbi ali razvoju znanstvene misli skoraj ne morem mimo občutka, da se ravno v najtežjih položajih rodijo najboljši umetniki. Prav iz novih situacij se lahko razvije ta najustreznejši javni medij, v katerem najpristneje zaživi človekova pristna narava.

Vsaka podoba zase je dogodivščina in dogodivščina je tveganje; žalost in veselje, vedrina in turobnost, prav vse tisto, kar ljudje v življenju doživljamo. To je neposreden odnos med človeškim čustvom in roko umetnika. Ustvarjalni je lahko vsak na svojem področju. Pustiti moramo, da tisto, kar je v njem, raste in da se s tistim, kar je za nas značilno, izrazimo. Veliko je primerov, ko se svojih sposobnosti niti ne zavedamo in jih spoznamo kasneje v življenju. Tudi med nami se umetnost razlikuje, prav tako kot se razlikujejo naše invalidnosti. V veselje mi je, da sem del tega sveta. Poleg tega pa sem vesel tudi dejstva, da se prav tukaj najmanj ločimo neinvalidi in invalidi.

V svetu, ki si ga popotniki sproti prisvajamo in smo z njim v tesnem stiku, ostaja tudi nekakšna globlja odgovornost nas ljudi, da sredi trdih zakonov življenja, ki so jasno postavljeni

drug ob drugega, najdemo tisto mejo, kjer se sekajo črte, črke, ploskve in barve ustvarjalcev. Le ob spoznavanju ustvarjalnosti se lahko na dveh povsem različnih koncih, vendar v isti točki, najdeta trnovo življenje in umetnost, ki ji je prav to življenje navdih in izpoved. Znašel sem se v družbi največjih slikarjev na svetu, ki slikajo z usti ali nogami. Mednarodno združenje nam s tem, ko nas podpira, pomaga zapolniti vrzeli življenja.

Kam bi sicer s svojim prostim časom, kam z življenjsko energijo, ki je v vseh nas? Za vsakega izmed nas vemo, da če bi nam narava vzela še ta dar, ki ga imamo, bi sklonili glavo in oveneli kot cvetlica brez vode. Zar življenjske sreče bi ugasnil v naših očeh, saj vsak od nas v vsako od svojih del daje delček srca, del sebe, kot vsak umetnik, s šolo ali brez nje, umetnik, ki ustvarja z rokami, nogami ali usti. Vsi se namreč v svojih delih razdajajo. Razdajajo pa se iz potrebe, da izrazijo svoja čustva in nagnjenja do umetnosti, in iz želje, da bi tudi drugim dali vsaj delček svojega notranjega bogastva in lepote.

Ker tudi sam ustvarjam kulturo, imam svoj pogled na stvarnost v umetnosti, ki je moj življenjski cilj. Vse, kar dela kulturo tako izjemno, predstavlja zame bistvo obstoja. Vsebina ustvarjalnih idej in mišljenja je lahko kot medij za izmenjavo energij. S svojim vsakodnevnim vstopanjem in izstopanjem raznovrstnih podob in oblik kulture smo prenašalci dobrih zgledov. Vedite, da so za ustvarjalno mišljenje potrebna ustvarjalna vprašanja. Z ustvarjalnostjo si drug drugemu prenašamo odgovore na vprašanja, ki jih dajemo drugim za prihodnost. Ob tem soustvarjamo podobo sveta in sebe postavljamo v večnost. Stvarnost pa obstaja tudi v obliki še neizrečenih besed, zato imam neizmerno veselje pri ustvarjanju. Vsi moji izdelki me spodbujajo pri ustvarjanju in me potrjujejo kot priznanega umetnika lastnega življenja. Po mojem mnenju je najlepša in tudi najmogočnejša lastnost in sposobnost vsakega človeka ta, da je ustvarjalec in generator vedno novih sporočil, ki so drugim namenjena za prihodnost.

RAZVEDRILO IN USTVARJALNOST

SPREMINJATA ŽIVLJENJE

Vzeti si čas za počitek je človekova nujna potreba. Počitek, dopust, mir, sproščeno uživanje v športu ustvarjajo zaupanje v življenje. Ljudje smo del okolja, v katerem živimo, in smo zato od njega odvisni. Vsa tri področja človekovega bivanja, fizično, čustveno in razumsko, potrebujejo uravnoteženo delovanje, s katerim opredelimo svoj odnos do dogajanj in potrjujemo svoj obstoj. To so tiste prvine, ki omogočajo ljudem komunikacijo z okoljem. Ko je človek pretirano zavzet samo na enem področju, se ravnotežje podre. Zgodi se celo, da človek pozabi, kdo pravzaprav je; izgubi svoje cilje, želje in načrte za prihodnost. Vse, kar dela, počne samodejno, brez ustvarjalnega duha. Vsem se dogaja, da včasih pozabimo, kako nismo na svetu samo zato, da ga spreminjamo, ampak tudi zato, da rastemo in s tem vplivamo na druge. Ko se izvijemo iz vsakdanjosti in si vzamemo čas za odmor, dovolimo, da v nas vstopi svežina. Na koncu ljudi preseneti, kako preprosto je to, kako naravno je in kako enostavno deluje.

Redno telesno udejstvovanje in ukvarjanje z rekreacijo in športom uvrščamo med pomembne sestavine zdravega življenja. Sleherno razmišljanje o razvoju na katerem koli področju našega skupnega življenja je vedno povezano z razvedrilom, to pa je opredeljeno z našim izkustvenim in teoretskim znanjem, z našo vlogo in položajem v danih razmerah, našim razumevanjem in konceptom samega sebe.

Pripadam ljudem, ki smo pred poškodbo hrbtenice pred mnogimi leti še hodili peš po hribih in dolinah, od železniških in avtobusnih postajališč do ciljev v gorah. Rad sem imel večerne sprehode in sončni zahod nad oblaki. Vsak dan sem bil povezan s športom, tako aktivno kot tudi kot plavalni učitelj in trener košarke. Po tistih zagnanih dnevih je ta moja generacija doživela eksplozijo znanosti in tehnike, ki je spremenila razmišljanja o življenju.

Okoliščine so tudi meni spremenile življenje. Vendar se zavedam, da moramo v skladu s tem, kar zmoremo, poskrbeti

za svojo obnovo, saj s tem dajemo moč lastni ustvarjalnosti. Najbolje je, da vse svoje delo opravljamo kot razvedrilo. Ko sem vsako delo opravljal z mladostno zagnanostjo, sem dojel, zakaj sem ustvarjal. Tedaj in kasneje sem lahko dojel, kaj to pomeni za moje srce in razum, za mojo osebnost. Vem, da do sebe čutim večje samospoštovanje, kot sem ga imel prej. Zaupanje, ki ga spremljata življenjska vedrina in veselje nad bivanjem, stori več za dobro sveta kakor naše krčevito prizadevanje za učinkovitost.

Se kdaj vprašate, s čim se ukvarjate v prostem času? Ali v letu dni preberete knjigo? Ali poleg tega, da hodite v službo, poskrbite za svoje zdravje in nego duha? Ne le da je treba dejavno živeti v svojih potrebah, pomembno je, da je vse, kar delamo v prostem času, povezano s tistimi, ki so nam najbližji. S tem, ko se starši skupaj s svojim otrokom ukvarjamo s športom, otroku z lastnim zgledom privzgojimo ljubezen do športa, ki postopno postane sestaven in nepogrešljiv del življenja. Ukvarjanje s športom tako postane potreba v družini in ne samo navada. Aktivna igra spodbuja otrokovo sposobnost raznovrstnega dojemanja; z ustvarjalnostjo otrok razvija svoje sposobnosti in pridobiva najrazličnejša znanja. Starši se z igro s svojim otrokom še bolj zblížamo in povežemo, sprostimo se in si nabereemo moči za nov delovni dan. S športom sem se jaz naučil porazov in zmag in ta dobra izkušnja mi je pomagala iz kriz, ki sem jih preživel kasneje, predvsem pa sem se naučil vztrajnosti.

Do ustvarjalnosti pridemo samo z vztrajnostjo. Kdorkoli je v življenju kaj naredil, se je za to moral veliko odrehati, veliko potrpeti in zelo vztrajati. Če pogledamo uspešne ljudi, je vsem skupno prav to. Ljudje smo naveličani svojih poskusov v prazno. Mogoče smo poskusili deset načinov, da nekaj dosežemo, vendar se moramo zavedati, da bo mogoče še tisoči poskus prinesel uspeh. Poskusite vsak dan, čeprav imate občutek, da se nič ne dogaja! Vsak poskus bo prinesel nekaj novega. Mogoče sem stokrat poskušal prenehati kaditi, vendar ko sem se stoprvič odločil prenehati, sem točno vedel, da cigarete ne bom več prižgal. Prepričal sem samega sebe, da sem si rekel, kako sem neumen, da zapravljam denar in si sam

uničujem zdravje! Mladi imajo toliko življenjske energije, da včasih ne vedo, kam bi jo usmerili, vendar jim zmanjka volje. Toliko idej imajo, toliko znanja, pa se jim zdi vse brez zveze! Vedno morajo imeti neki razlog. Vse hočejo razvrščati skozi denar, tako presojujejo tudi vse okrog sebe. Kot strnjena celota se vidijo le takrat, ko obstaja kakšna korist.

Včasih si zaželim, da bi se vrnil skozi čas in spet postal otrok. Če se vprašam, zakaj sem prišel na ta svet, v otroški igrivosti prepoznam tisti duhovni svet, ki prinaša podobe veselja, ustvarjalnost, nove ideje in preprostost. Vir ustvarjalnosti sta človekova individualnost in povezanost za dobro drugih. Človek podeduje in si v življenju pridobi enkratno paleto značilnosti. Na to podlago se nalagajo usedline spoznanj in izkušenj, ki z delom in razvedrilom vsakokrat drugače vstopajo med nas. Ta edinstvena slika je vir razlik in tudi vir novega.

SMEHA SMO POTREBNI KOT BERAČ

KOSA KRUHA

Ali je kaj lepšega od smeha? Ali je kaj bolj naravnega in prvobitnega?

Nasmeh je pomembna terapija za nas in za vse, ki nas obkrožajo. Smeh je zdravilo, ki ne potrebuje zdravnikovega recepta ali pomoči psihologa. Stare knjige pravijo, da se telo zdravi z zdravilnimi zelišči, duša pa s smehom in lepimi zgodbami. Kolikorkrat se pogosto in iskreno nasmejimo, tolikokrat poraste življenjska energija v nas. Življenje ni vedno pravljica, vendar ko uspemo izvedeti za neizmerno bogastvo, ki ga imamo v srcu, ne bomo nikoli več nemočni ob stvareh, na katere lahko vplivamo. Del tega bogastva je smeh, ki lahko pomembno vpliva tako na nas kot na okolico. Smeh je povsem naravno početje in nas spremlja od jutra do mraka, včasih celo v sanjah. Če je smeh med nami, o njem niti ne razmišljamo. Ko najde svoje mesto, ga težje izbrišemo.

Zakaj se ljudje smejemo? Verjetno zato, da s smehom razvedrimo in odpravimo vsakodnevno žalost in skrb. Smeh je orodje za zbližanje ljudi, kar dobro opravi že nasmeh. Toda včasih ga je tako težko pokloniti – nasmeh, ki nič ne stane, pa vendar tako veliko pomeni! Nasmeh je ogledalo duše, tako kot naše oči. Človek, ki je lastnik lepega nasmeha, izžareva svojo vedrino. Ali vas ne prepriča tisti veseli nasmeh od srca, ki je vedno malo drugačen, kot so tudi povodi zanj različni? Vsak prisiljeni nasmeh se takoj prepozna. Nekje sem prebral, da se nas bo sodilo po tem, koliko ljubezni smo dali, in ne po tem, koliko smo je prejeli. Torej se nas bo sodilo tudi po nasmehih, ki so kot luč za osvetljevanje ljubezni. Ker sem vedno pripadal ljudem, ki znajo podariti nasmeh, sem lažje odpiral vrata za vstopanje v druge ljudi. Kot so različne solze, tako je veliko oblik smeha, med njimi je tudi tisti umirjeni in neslišni smeh, ki govori o notranjem zadovoljstvu, o ljubezni, ki žari iz nasmeha in z lic; nasmeh iz oči, ki govori o tem, koliko imamo nekoga radi in koliko ga znamo narediti srečnega. Ta nasmeh

sem vzljubil in ga imam rad tako v svojem srcu kot v drugih ljudeh.

V otroških in mladostnih letih smo se znali veliko smeјati. Na srednji šoli za elektrotehniko se je nekoč profesor med uro fizike na vso moč razjezil na dva dijaka, ki si nikakor nista mogla zapomniti neke definicije. »Še pela mi bosta te stavke!« jima je žugal, ko je zazvonil šolski zvonec. Naslednji dan je eden od obeh dijakov prinesel s seboj kitaro in sta definicijo profesorju res zapela! Ves razred se je smeјal tej duhoviti gesti, a tudi profesor je bil vesel. Navsezadnje sta dijaka razumela, da se bosta morala lekcijo tako ali drugače naučiti, pa sta učenje začinila s humorjem, na veliko veselje sošolcev in seveda tudi profesorja.

Od kod črpa smeh svojo moč in navdih? Zakaj se ljudje smeјemo? Vse oblike človekove narave so tisti vrelec, iz katerega smeh črpa neizmerno domišljijo. Človekova šibkost ob lastni naravi nam kaže stvari v smeјni resnici. Tako kot ni ribnika, kjer ne bi na površini plavalo nekaj suhih listov, ni človeške duše, katere napake ne bi bile vir prešernega smeјa. Naše smeјne navade, ki nas spremljajo v vsakdanjem življenju in ob delu, nam po eni strani lajšajo breme današnjega hitenja, po drugi strani pa so lahko imenitno motivacijsko sredstvo, ko se smeјemo svojim napakam in napakam drugih. A ne da bi se smeјali iz škodoželjnosti, ker je nekomu nekaj spodletelo, temveč zato, da si bomo napako ob smeјu bolj zapomnili in jo zato težje ponovili. Mislim na napake, ki se porodijo kar sproti med delom in kar daje slutiti, da je skupina razgibana, da je v njej dovoljeno razmišljati drugače, ustvarjalno; da ne bo nič narobe, če bo kdo rekel kaj, kar ni čisto običajno.

Menim, da humor in smeh zahtevata posebno pozornost med nami, tudi zato, ker ju je veliko manj, kot ju je bilo. Vsi pa smo ju tako potrebni kot berač kosa kruha. Pravijo, da so se ljudje v petdesetih letih trikrat več smeјali kot dandanes. Brez humorja bi težko preživeli, saj je to pomemben del človekove zaščite. Ob prešernem smeјu beseda kadarkoli veselo teče. Zanj si hvaležen vsakemu in tistega, ki te je obdaril s smeјom, si tudi bolje zapomniš.

Smisel za humor lahko razložimo kot občutljivost duha za duhovito izražanje. Brez nekaj talenta ne gre! Pravijo, da ima

tovrstni smisel samo tisti, ki se zna smejati samemu sebi. Razporejen je pravično in ga ni mogoče kupiti. Izhaja iz načina gledanja na svet in notranje svetlobe osebnosti, zato ga imajo lahko tako stari kot mladi. Tisti, ki ga imajo, lažje živijo. Ker je svet danes poln vseh vrst težav, ki postavljajo na preizkušnjo našo osebnost, je lahko smisel za smeh najboljše orodje za premagovanje raznih nepredvidljivih bremen.

Smeh je zdravilo za srce in sredstvo za vzdrževanje duhovne higiene. Smejanje je najboljša terapija na svetu, brez tveganj in stranskih učinkov. Kdor se več smeje, prinese v življenje vedrino in veselje – bolj se veseli dneva in bolj sproščeno se sprehaja med ovirami.

Rad bi vam pričaral smisel in pomen humerja: pomeni občutljivost duha za dobro, lepo in sveto. Smeh je tudi orodje resnice. Takrat ko ga skuša laž, se vedno usmeri k resnici. Laž nikogar ne spravlja v resnični smeh, ta potrebuje čisto resnico.

Smeh je preblisk duha skozi temo okolja, udarec razuma krutosti predsodkov, migetanje veselega žarka nad senco preteklosti ali sladka maščevalna kretnja po storjeni krivici; zdravilo proti utrujenosti, dolgočasju in osamljenosti. Zdravila pa je treba jemati počasi in ne v prevelikih obrokih. Humor pomeni vedeti nekaj več!

NARAVA LAHKO OBLIKUJE LJUDI

Narava je prostor, kjer se odpirajo nova obzorja in se lahko stopi do sočloveka. Tu človek prestopi prag daljave in iz nje naredi bližino, da sliši celo svojo stopinjo, ko se ugreza v travi. V sebi prepozna korak, ki spleta vence spoznanja, kako dojeti pravo življenje.

Povsod okrog nas je svet glasov, ki nam ga ponuja industrija, da s svojo kričavostjo muči naše čute. Vsi smo postali otroci naglice in ta preprečuje, da bi prišli do sebe in ocenili vso dragoceno dediščino včerajšnjih dni. Le še mir, ki ga najdemo ob potokih in jezerih, gozdovih, gorah in morju, nas vsaj nekoliko vrne v naravno ubranost življenja. Kajti tam časa ne merimo v sekundah in tisočinkah, tam teče čas v desetletjih in stoletjih!

Imel sem srečo, da sem svetlobo dneva ugledal in svoje otroštvo polno doživel v prekrasni pokrajini Cerkniškega jezera in Loške doline, ki je nimajo za svojo le domačini, ampak tudi številni obiskovalci. Pokrajina je zamaknjena v samoto, kot da se pradedovina še ni poslovila od nje. Vedno ko bom prišel tja, bom užil pogled na naravo, ob katerem ne bom mogel iti mimo spomina na starega očeta in rodno vas. Tu človek ni samo otrok svojih staršev, ampak tudi tukajšnje pokrajine, ki mu je bila dom, in podnebja, ki na samosvoj način oblikuje ljudi in podobo vasi. Večno dviganje in padanje vode in večni strah, da bo voda uničila letino in pokopala celoletni trud, dajeta popotniku bolj kot drugod možnost razkrivanja razkošnega scenarija narave, ki bo poskrbel za jutri in bo ljudem zastiral in odstiral sonce.

Spominjam se, kako sem v svoji rani mladosti zarana zjutraj, ko se je svetloba sonca le nalahno primaknila dol z neba, gnal krave na pašo. Robovi gozdov so bili še zamegljeni od meglic minulega večera, ki so se skrivale v kotlinah in žlebeh skritih izvirov. Dvigale so se, kot bi se bale mojih korakov v mokri rosi. Kamniti obronki so bili nežno obsijani s soncem in glasovi ptic so se me dotikali. V razkošnem kraljestvu voda in temine gozdov, sredi očarljive zelene pokrajine in pokončnih bukovih dreves so odmevali le kravji zvonci – kot bi pritrkavali življenju.

Tam me je zalotila misel, da se je nedolgo tega sredi samotnega kraja pasla srna ali pel divji petelin; da so se prav na tistem mestu opravljale neskončne naravne daritve. Jaz pa med tem bogastvom ves majhen in siromašen, a vendar poln kot tempelj! Tam me je dohitela in celo prehitela duša. Tam se mi je življenjski lok, ki se mi je zdel tako nedosegljiv, sam približal na doseg roke.

Večkrat v življenju se v mislih vračam na kraj, kjer sem se tako raztreseno zasanjal. Zdaj vem, česar prej morda nisem vedel. Zakaj se v trenutkih tesnobe vedno vračam na isti kraj? Zato, ker sem nekje v sebi čutil, da imam tam vedno prijatelja, pripravljenega na pogovor, ki ga nikoli nisem in ga ne bom izgubil.

Ob doživljanju tega hočem opozoriti svojo zavest na drobne pasti; na nekatere stvari, ki jih čutim in mislim, ki mi govorijo v naravnem jeziku in službi dobrote, ne da bi se bale človeških pravil, ki smo si jih izoblikovali skozi stoletja. Ne kršiti, le nekaj svoboščin si hočem privzeti tisti trenutek! Neskončno majhnih, da bi izostril svoj čut za napetost in popuščanje, za pohitevanje in zaostajanje tempa življenja.

To vedenje se je v kasnejšem obdobju izkazalo učinkovito zame, kot nova oblika boja za življenje.

Česa vsega se lahko naučimo v naravi? Pokažejo se oblike tovarštva, ki med betonskim zidovjem ne uspevajo tako pogosto: kako potrpežljivo živeti z drugim tudi takrat, ko se kdo v svojih pričakovanjih opoteče na pragu življenja. Kako v majhnih stvareh poiskati zadovoljstvo, saj lahko več pomeni pogled iz spalne vreče v zvezdnato nebo kot iz mehke postelje na televizijo. Narava je nepredvidljiva in neudobna in prav v tem ponuja izkušnje, kako v vsakdanjem življenju dobimo vetra v jadra prav takrat, ko ga zmanjkuje.

Srečevanje z naravo je lahko spodbuda, da smo boljši do drugih. Kajti ni reven samo naš zunanji svet, tudi notranji svet potrebuje poleta, ki z odmevom polni doživetja v duši. V njej plava nekaj tistega prazaupanja, s katerim dobimo možnost, da človek postane človek. Narava pa človeku vedno vrne le tisto, kar je v naravo prinesel.

V hudih časih je še najboljše, da človek vse težave poveže v culo ter z njimi pobegne na miren kraj in si tam poišče miru in iz tistih trenutkov izve, kdo je. Ob odkrivanju koščkov notranjega sveta, ki se nam prav tam ponuja, zaidem v zadrego. Le kako bomo ljudje na vozičku lahko vzljubili tisto neznano, ki kot da lebdi nad tlemi? Vendar ljudje, ki poznajo vso skrivnost naravnih zakonov, vedo, da če hodimo odprtih oči po svetu, se iz vseh teh stvari lahko nekaj naučimo, ne glede na to, da se narave ni mogoče več naužiti do skrajnih mej.

Zdi se, da včasih kljubovalnost in stalnost narave seže do samih nebes. Kakor da bi hotela ustaviti vse ure na svetu in povsod zahteva svojo prisotnost! Narava je prosta vseh zakonov, veličastna kot umetnina.

Čeravno življenje ni umetnina, ti da čarobne trenutke, za nas na invalidskih vozičkih res malo drugačne, vendar je želja večna in z njo je vse mogoče. Taisti svet, ki ga tako radi srečujemo, pa nas vse vabi in zvesto čaka, da se bo vse znova začelo pretakati iz ene večnosti v drugo.

LJUBO DOMA, KDOR GA IMA

Kakor kolo so se mi zavrteli spomini na dostikrat mračno mladost, večkrat zaznamovano z iskanjem pravega kraja, da mi bo pomenil dom, toplino in srečo. Velikokrat sem si v življenju gradil dom, ga zgradil, pa spet izgubil, da bi naslednjega gradil s prav takim veseljem kot prejšnjega, z upanjem, da se bo vendarle že uteklo kolesje in mi naklonilo skromen in miren dom, da bi mogel kje nasloniti svojo misel, ne pa da vedno iščem in si želim. Kolikokrat sem med desetletnim bivanjem v domu upokoјencev razmišljal in vso noč nič dognal, da bi ob jutranjem svitu napol zatisnil oko za uro ali dve! Mislil sem na dom ...

Kako tesno je dom povezan s spomini! Tam so ljudje znanih obrazov in navad. Kako se rad spet spustim v to reko ljudi, ki se je vendar iztekla v zgodovino in se vedno pogosteje vrača nazaj s spomini.

Rad se spomnim, da smo že otroci po bližnjih gmajnah gradili svoje koče. Že takrat si je vsak hotel graditi svoj dom, kjer bo sam gospodar, kjer bo imel svoj kotiček, da premisli o svojih željah in potrebah, kjer si bo vse uredil tako, kot si sam želi. Tam je bila postelja tako mehka, tam se je jedlo s slastjo kot nikoli doma, tam je minil dan kot ena sama ura.

Rad se zalotim v svojem brazgotinastem zapisu spomina, kako pohajam med gozdovi, travniki in vrtovi, kjer je brazda nanovo zaorana, kjer diši po sveže pokošeni travi. V senci pod drevesom se lahko spočiješ in čutiš vstajenje duha, ki ga že misel na vso to lepoto dvigne nad vse težave življenja.

Vonj po velikih mesnatih ocvirkih, domačih notranjskih krvavicah, suhih krljih, ki jih je stara mama sušila na peči; po orehih, ki so bili boljši in večji na sosedovem vrtu, moštu iz prešanih moštaric in bobovcev, ki je v potokih tekkel iz stiskalnice v posodo; po slivah, ki jih nikoli ne bi zamenjal za tako opevane datlje; po gozdnih jagodah, pretlačenih s sladkorjem in potresenih na kruh ... vse me tako močno vabi, da je že misel vse to pripravila in mi ponesla v usta.

Tudi vsi vaški pretepi, pečeni krompir, izbrskan izpod vroče

žerjavice, ki je bil edina hrana čez dan, ko smo kot pastirji pasli krave ob Cerkniškem jezeru, zanke v tleh, kamor so se lovile šoje, na skrivaj ujete in tudi na skrivaj spečene ščuke ... ostajajo tisti del mojih spominov in tistega mojega doma, ki ga ni več. Vendar hrepenenje po njem še vedno tli prav s tisto željo, kot sem jo imel.

Kako lepo je bilo, ko so bile nedolgo nazaj naše družine mnogo številnejše od današnjih! Kako težko so družinski člani pričakovali uro, ko so se zbrali za mizo in se s preprostimi besedami pogovarjali o preprostih in zapletenih stvareh! Pogovarjali so se v majhnih hišah, kjer je bila ena soba njihovo domovanje in kjer so se naučili samozavesti in odgovornosti, vzajemnosti, veselja in žalosti. Naučili so se dajati in biti hvaležni. Nič niso imeli, revni so bili, vendar so znali tisto malo deliti med seboj. Bili so odprti rok, pri tem pa niso prav nič pomišljali. Bili so si pripravljeni pomagati v vsakem trenutku, da so si s tem gradili mostove, ki so pomenili pot k drugemu. Znali so se pogovarjati z besedami, ki so tako prijeten prenašalec znanja, kakršnega v današnjem času tako potrebujemo. Veliko lepih spominov imajo ti ljudje!

Vse to mi iz spomina privihra kot sončen jezdec: ves čar domačega vrta, kjer sem lovil brezskrbnost in gradil svojo prihodnost. Materin objem in tolažba, ko se je potočila otroška solza. Steze v domači vasi, ki jih je vsak nešteto krat prehodil – takšni spomini podrejo še tako trdno trdnjavo misli, ki jih človek nezavedno skriva v sebi. Vse to skupaj in nič od vsega tega posebej je – dom. Vse to ljudje vedno nosimo s seboj, vsega tega nam ne vzamejo ne trpljenje, ne pekoče misli, ne dvomi, minute, ure, dnevi in leta. Kot pečat so vtisnjeni v zemljo časa. Četudi se izgubimo v svetu in zvezde svetijo povsod enako, je vendarle dom nekaj svetega in kot molitev v našem srcu.

Kakorkoli že, teh časov ni več. Spomini in želje po domu ostajajo in z njimi vsi tisti, ki sem jih kdaj srečal. In vedno sem kot ptica pripravljen na novi dom, ki bo v sebi nosil toplino življenja.

Spomini, ki nastajajo ob kopičenju najrazličnejših doživljanj take in drugačne vrste, so kot kratek pomenek s samim seboj. Razumljivo je, da vsak nosi v sebi nešteto nenapisanih zgodb,

ki jih s temi kratkimi pomenki obudi od mrtvih. Vsako drobtinico spomina v trenutkih, ko si sam s seboj, sestavljaš v mozaike in kot na tehtnici tehtaš svoje poprejšnje odločitve. Kot izza kulis opazuješ zavoje v svojih odločitvah, ki so ti krojili in urezali obleko trenutnega utripa življenja.

Vračanje domov je prav tako lepo za tiste, ki se vračajo danes, kot za tiste, ki so se vračali pred davnimi dnevi. Tema vrnitve domov pritegne vsakogar, vračajoče sinove, popotnike, ki prihajajo s tveganih ali povsem navadnih poti. Vrnitev domov v znani kraj, k domačim, je vedno nekaj posebnega. Vrnitev domov pomeni vrnitev v naročje spominov: k prvi solzi, prvim zvokom, drevesom, ki smo jih prvič videli, k stopinjam, ki so bile prvič narejene. Tega nič ne nadomesti. To je bistvo vrnitve v objem, kjer se je vse začelo in kamor si nazadnje vsi želimo.

STAROST ALI ZRELA ŽIVLJENJSKA IZKUŠNJA

Ker je naša prihodnost starost, na katero v življenju le nehote nanese misel, je treba do naše in tuje starosti oblikovati pravičen odnos. Meja, ko se konča mladost in začenja starost, ni določljiva. Določa jo način življenja, pa tudi naše telesno in duševno stanje in navsezadnje videz.

O starosti lahko piše ali se pogovarja o njej človek, ki jo je doživel. Jaz pa vam svojo izkušnjo o starosti pišem kot mlad človek, ki je s starostniki preživel lep kos svojega življenja. Ob njih sem karseda neposredno spoznal mnoge skrivnosti. Kot stanovalec doma upokojencev sem imel priložnost spoznati tudi okolje, ki se ga vsi starejši ljudje tako bojijo. Spominjam se, kako sem prvič stopil v to ustanovo in kasneje v njej preživel skoraj deset let. V vsakem kotu sem videl eno samo umiranje, kar me je nezavedno utesnjevalo. Kot da sem prišel v mračen gozd, kjer morajo biti dnevi in noči črni in skrivnostni! Starost se mi je vedno predstavljala in risala v temnih barvah.

Ko ljudje prihajamo v leta, pričakujemo, da bo naš svet urejen. Vendar z leti pride bolezen, ki nam prinese odvisnost od tuje pomoči in omejenost v odločitvah. V tem stanju naletimo tudi na nemoč domačih, ki nam zaradi svojih obveznosti ne morejo stati ob strani, zato smo prisiljeni prijazno domače okolje zamenjati za dom upokojencev. Takrat se v nas porajajo strah, dvom in bolečina, da smo pozabljeni. Strahovi – kalni, čudni in zapleteni – vplivajo na nas, da smo obsedeni z nenehnimi vznemirljivimi in prikritimi skrbmi. Vse, kar je nerazumljivo v ravnanju in vedenju drugih, dobi tisoč pomenov. Družba se nas izogiba in še domači se nas najpogosteje izognejo. Ni čudno, da se starejši bojijo v domove za ostarele, saj se ne bojijo doma, ampak tega, da bodo pozabljeni in osamljeni, predvsem pa da bodo izgubili dom. Nekateri izgubijo vso moč, vse upanje in voljo do življenja. Tisti pa, ki pridejo v dom pripravljeni, brez strahov in z dobro življenjsko izkušnjo, se hitro vživijo ter prilagodijo stanju in drugačnemu nadaljevanju življenja. Dni ne cenijo samo po zaužiti pijači in jedi, temveč se zavedajo, da je življenje kot živa voda.

Presenečen sem bil, kako sem med njimi spoznal smisel življenja. Začel sem opazovati zgubane obraze in njihovo ozadje. Ko sem se navadil starosti in vsega, kar ta prinese, sem prepoznal življenje prav v tistih kotih, kjer sem prej videl umiranje. Vse je bilo tako, kakor bi v svoji neomajni veri od Stvarnika dobil med očesi novo oko, ki vidi drugače, globlje in na trenutke spravlja v zadrego levo in desno oko, ker prej nista videli tega, kar je sedaj odkrito. Še vedno me presenečajo ljudje, ki jih opazujem, koliko je v njih preproste, neposredne, nezaigrane življenjske logike, iz katere se opazovalec navzame jasnosti preprostih odgovorov.

Dom upokojencev so ljudje, ne pa velika kamnita zgradba, kajti ljudje drug drugemu lepšamo ali grenimo življenje. Zelo pomembno je, kakšen odnos do starostnikov imajo svojci – nanje se nasloni vse zaupanje in v njih se išče vera v življenje, saj se zaupanje navezuje na to, da je nekdo komu sin ali hči. Da ne bi bila le slutnja smrti vzrok za razumevanje in usmiljenje.

Vsak očetov ali materin srečni trenutek se osredini na obiske svojcev. Najsi pridejo, kadar koli morejo, opoldne, zvečer, ponoči, čakala jih bosta ves dan. Gledala bosta skozi okno in se potem vračala in iskala opravičila, zakaj jih ni bilo. Nič ni postalo zanju bolj nujno kakor potreba, da jih vidita prav tisti trenutek; da se jima vsaj za trenutek vrnejo trenutki, kdove kdaj vzeti iz njunega srca.

Vsak dan sem opazoval hrepeneča srca starostnikov, ki so nihala v svoji želji, tako kot niha tudi njihovo zdravje. Glasne so njihove sreče in tihe so njihove nesreče. Vse tisto, kar je narejeno v sožitju, razberem iz njihovih nasmehov na obrazu. Prinašajo jim veselje v srce in ga izročajo v dlan, tudi tistim, ki na novo prihajajo v dom in s tem prezračujejo tudi njihovo notranjost.

Vsi se moramo zavedati, da bomo prej ali slej morali starosti pogledati v oči. Prišel bo čas, ko bodo leta v telo zarisala svoje gube in ga oropala svežine in rožnatih lic. Pojavilo se bo novo vznemirjenje, ko se nam bo zameglilo pred očmi in se bodo začeli vrstiti v telesu sunki, ki preizkušajo bolečino.

Nekoč sem se v avli doma o starosti pogovarjal s prijetnim gospodom, starim okrog osemdeset let. Vprašal sem ga: »Vas je

strah umreti?» Po tehtnem premisleku mi je odgovoril: »Ko sem bil mlad, me ni bilo strah. Strah me je bilo, da bom bolan in da bom moral sedeti na vozičku. Danes je malo drugače. Tudi če bi bil priklopljen na umetna pljuča, bi si želel živeti in bi se oprijemal življenja, dokler bi se ga le lahko. Rad bi še živel. Rad bi videl, kaj se bo zgodilo.«

Sam pri sebi sem si hotel odgovoriti na vprašanje, kako bom sam živel svojo starost.

Potrudil se bom, da ne bi izgubil dela svoje človeške mikavnosti in mladostnosti. Poskušal bom s svojim neodvisnim življenjem spontano ustvarjati nevsiljivo moralno trdnost in krepost, ki vsakega očara, ne da bi s starostjo izgubil svoje budno prisluškovanje kombiniranju in predvidevanju, ki ohranjata mnoge prirojene sposobnosti. Ker pa nisem vseveden, bom na svojo starost raje počakal kot optimist. Pesimist se stara ob dejstvu, da je čas povozil neuresničene načrte. Optimist pa se vsakem novemu dnevu zahvali za možnost, ki mu jo daje, da z delom in svojimi željami obvladuje življenje. Tako razmišljanje ne priznava svojega konca in ne uvenelosti volje, ki v polno strmi življenju v obličje in prinaša srečnejše trenutke.

Ljudje so tudi v starosti lahko polni življenjske moči. Sposobni so narediti še marsikaj koristnega zase in za druge. Lahko pa so v srednjih letih ali pa že v mladosti duševno in telesno na tleh. Mnogi starostniki prav v letih svojega zasluženega počitka zaživijo želje, ki so jih neuresničene spremljale skozi vse življenje. Sposobnost uresničevanja lastnih želja v delu in razvedrilu je merilo za kakovost življenja v zrelejših letih. Od tega je odvisna kakovost preživelih dni v starosti, saj imajo veseli in srečni dnevi veliko višjo ceno od dolgočasnega življenja. Trenutke sreče lahko izbrusi toplina bližnjih in prijateljev, katerih se za ljubezen ne prosi.

MIR NA SVETU JE VELIKO UPANJE LJUDI

Če se ljudje srečujemo, si lahko med seboj tudi pomagamo. Občutek, da imamo ob sebi človeka, ki nas razume in nam stoji ob strani, nam pomaga, da začnemo razmišljati, zakaj se ljudje po svetu vojskujejo in si na razne načine škodujejo, ko pa je tako lepo razumeti se med seboj! Naše razlike se nam zdijo velike, toda vsak vdih potrjuje našo povezanost v raznovrstnosti življenja.

Najbolj čudna stvar na svetu je človek. Nenehno si dokazuje, da je sila, ki niti sebe ne more več ohraniti in obvarovati. Minilo je že več tisočletij, a nam še ni uspelo izkoreniniti sovraštva, prav toliko časa upamo na konec nasilja in s potrpežljivostjo čakamo na mir. Če si predstavljamo, da na Zemlji ne bi bilo človeka, bi življenje verjetno spet dobilo tisti sijaj, ki mu ga je človek iztrgal s svojim napredkom, znanostjo, politiko ... Ljudje se bolj prepoznamo v poslovnosti in uspešnosti kot pa v zagotavljanju miru, ljubezni ali deljenju trenutka, ki nam je naklonjen z večnostjo, v sožitju z drugimi. Če hočemo ta problem preseči, je treba sprejeti in si resno vzeti k srcu človeška pravila, saj smo sebi in življenju dolžni, da si svoje izkušnje, ki jih pridobimo na tej cesti življenja, izmenjujemo in si pomagamo. Čas je, da prepire in druge oblike sovraštva presežemo in gremo z roko v roki na novo pot.

Vem, da naša generacija misli, da gre svet k hudiču, in tudi sam se z njo nekoliko strinjam. Kdaj obstajajo celo razlogi, zaradi katerih bi se človek zjokal. Pred okužbo kužnega sveta ni nihče več varen. Sredi velikih življenjskih kriz ne deluje prav nič, razen upanja ljudi in samoohranitvenega nagona. Bolj kot kadarkoli sem prepričan, da je treba družbo ustvariti na drugačnih temeljih. Ne določa nas dejstvo, da živimo, ampak tisto, kar od življenja pričakujemo in kar hočemo in smo pri tem za to pripravljeni narediti.

Podoživljam vse, kar se zgodi ljudem v tem našem svetu. Prepričan sem, da nam vojne ne omogočajo bega pred trpljenjem in ne omogočajo učinkovitega izhoda iz razočaranj, ki so posledica ali omejitve, ki jih narekuje telo, sočlovek ali

smrt. Rad bi še bolje razumel, kaj se dogaja z ljudmi tam na obrobju, ki trepečejo za svoje življenje. Gledam, kako ljudje umirajo, padajo pod streli, umirajo zaradi uživanja mamil, medtem ko mi večerjamo in niti ne trenemo z očesom. To preprosto ni prav!

Vse več razlik nastaja v tem burnem utripu življenja med različnimi starostmi, verstvi in socialnimi položaji. Nestrpnost ljudi presega mejo in, kar je še posebno pomembno, izgublja strpnost do drugačnosti. Vsa čustva, ki obstajajo v družbi, ponotranja vsakdo od nas in iz njih se ustvarjajo družbena in politična stališča vseh vrst: sodbe o življenju, vprašanju poštenosti in prevlade. Predvsem pa je v čustva vtkan odnos med ljudmi, ki se navzven niti ne opazijo.

Ljudje se sporečejo, besede postanejo ljudje. Razpršijo se vsa prepričanja o vrednosti življenja, pri tem pa je vsak udarec predpisan. V njih ni nobene misli, samo slast, pohlep in divjost – kot bi podzavest hotela nekaj povedati, kar hoče razum potlačiti. Potem se lomi in drobi in proti temu ne moreta nič ne orkan ne plaz. Vendar tudi najmočnejši zemeljski vetrovi vzdigujejo valove in prah, a Zemlje ne premaknejo. Življenje je inteligentnejše od nas. Tako kot valovi in vetrovi ne premaknejo Zemlje, tudi človek ne more uničiti življenja.

Tudi nam ljudem zla in dobra roka krojita usodo, ki je povezana z junaštvii, sramotami in prevarami: kdo bo koga, kdo bo močnejši, kdo bolj zvit. Čas pa bi bil, da bi vsak dobil možnost, da uresniči svoje realno uresničljive ideale, in priložnost, da vsaj za trenutek začuti možnosti in dobrine civiliziranega sveta, ne da je življenje nenehno zapolnjeno z nujnostjo nenehnih odrekanih in oddaljevanjem od polne vrednosti lepote. Na ravni takih odnosov bi spodbujali ljudi k sožitju in ob tem bi se razširjala tudi druga lepa spoznanja, ki bi pripirala v zavest slehernega.

Na Zemlji smo odgovorni zase, za druge in na neki način za vse človeštvo. Kaj lahko storimo, da bi bilo na našem planetu lažje živeti? Rekel bi, da se o tem premalo sprašujejo državni poglavarji in drugi, ki imajo ekonomsko in politično moč, ljudje, ki bi s to močjo lahko kaj naredili. Le na velikih mednarodnih zborovanjih sprejemajo vse vrste aktov, ki učinkujejo

prav toliko, kot bi z žlico hoteli izprazniti morje. Glavno odgovornost nosijo vlade in druge mednarodne organizacije, ki bi morale sprejeti primerne odločitve.

Pa se bo kdo vprašal, kdo me je pooblastil, da tako razmišljam, in kdo sem, da mislim v imenu vseh. Sam ni mogoče misliti in tudi živeti ne. Vsak trenutek so vse moje razumevanje in vsi moji občutki povezani z drugimi ljudmi in nenehno vstopam vanje in izstopam veliko bolj jasno kakor v samoti. Glede na to so del mene tudi nasilje, eksplozije, lakota in vse drugo, kar srečujem po mestnih ulicah. Raznolikost je res sol življenja, vendar se v neki točki vsi najdemo, saj vsi živimo pod istim nebom in isto luno, saj štejejo vsak dan, vsako leto, vsaka zveza, vsak pogovor!

Mir je prostor, kjer se lahko najdemo vsi: tisti, ki ostajamo, in tisti, ki so odšli, pa vendar ostali v naših srcih. Kljub vsem sovraštvom in vojnám ostaja v narodu tudi delček edinosti, ta je edina prava prihodnost za svet, ki ga čas nese v novo tisočletje.

Po starem krščanskem zakonu postane zemlja, v kateri počivajo nedolžni in mučeniki, sveta. Kot sveta mora biti tudi čaščena v upanju, da bo tudi na ta kraj posijalo upanje ponovne oživitve. Nimamo izbire, premagati bomo morali poti in pasti našega časa. Morali bomo prenehati uničevati, dokler še ni prepozno. Ob trpljenju se učimo, da drug drugemu ne povzročamo trpljenja, saj misel pravi, da v življenju ravnaj z ljudmi tako, kot bi želel, da bi oni ravnali s teboj.

SMO IN NAS NI

Ni ga človeka, ki bi mu bilo dano, da bi ga krila njegovih želja ponesla do večnosti. Ker se življenje nekoč izteče in ker se vsi tega močno zavedamo, je prav to izvor našega strahu pred smrtjo. Človek se že ob rojstvu instinktivno zave smrti in jo hoče premagati s svojo težnjo po neminljivosti. Vztrajno išče, spreminja in obnavlja svoj duhovni svet, toda ob vsem tem ostaja le upanje v posmrtno življenje. Danes je mnogo ljudi, ki verujejo v življenje na drugi strani groba. Čeprav nekateri javno tega ne bodo priznali, v sebi tiho gojijo upanje in verjamejo, da štiri stene groba niso konec človekovega obstoja.

Odkar človeštvo obstaja, si poskuša odgovoriti, zakaj smrt. Kako ji pogledati v oči? Kako premagati strah pred njo? Vsi bi radi že za časa bivanja spoznali skrivnost smrtnosti. Ta radovednost je posledica pomanjkanja poguma, da se soočimo z resničnostjo, ki zna biti obupno neizprosna. O smrti ne vemo nič drugega kot to, da gotovo pride. Mnogi pravijo, da je to edina pravica na svetu, smrt namreč pokoplje vse sovraštvo in ozdravi vse boleče rane, duševne in telesne. Ukrade pa tudi mladost, zrela leta, prav tako še tako pozno starost.

Ob vsej majhnosti in šibkosti je človek ujet še v svojo usodo. Ko se rodi, ne ve, od kod je prišel, in pozabi, od kod prihaja, ko umre. In vse tisto, kar prinaša smrt, pozna tudi vse skrivnosti življenja.

S svojo usodo in kruto resničnostjo, ki me je zaznamovala z izkušnjami in srečanjem s smrtjo, sem nekje za plotom življenja ostal tudi sam. Nenehno iskanje in tavanje po lastni duševnosti mi je začelo prinašati sadove in odkrilo skrivnosti bivanja na tem svetu. Ob tem se je mnogo ljudi ob meni naučilo mnogo življenjskih resnic. Vsakdo se ob trpečem marsičesa nauči. Čeprav navidez temno, je vse, kar se dogaja okrog umirajočih, le nekaj, kar je verjetno popolnoma zdravemu težko doumljivo, tudi to, da je v vsej tej temini tudi veliko svetlobe. Nikoli te ne sili v kakšno skušnjava, vedno te le vabi, da se veseliš življenja, kajti nikoli nihče ne ve, kdaj bo prišla njego

zadnja ura. Upam si reči, da smrt odgovarja tudi na vprašanje življenja, kajti kakor doživljaš smrt, tako razumeš življenje.

Ker se človek boji smrti, je v bolečini hotel osmisлити najbolj boleč trenutek svojega življenja, trenutek, ki odloča, ali se splača živeti. A je življenje nekaj vredno, nekaj je položeno v večnost! Kajti vse, kar človek v življenju uspe doseči, kakršnokoli moč in slavo, kakršnokoli bogastvo, se mora sprijazniti z dejstvom, da mu bo smrt nekoč vse to odvzela. Vse, kar bo ostalo, bo namenjeno rasti novega življenja. Zadnja postaja pa je znana, čeprav onkraj predora nepredstavljiva.

Težko si je predstavljati človeka, kaj se mota v njegovi glavi, ko umira. Verjamem, da ste se prav to tudi vi že spraševali. Ko sem sam doživel svojo izkušnjo umiranja, sem spoznal, da je človekov strah pred smrtjo popolnoma nepotreben – tako ali tako pride brez trkanja, kar nepovabljena, in te povabi s seboj na neodložljivo pot. Ljudje se vse življenje pripravljamo na smrt, in če se pripravljamo na to, bo lažje takrat, ko bo napočil čas za njeno dokončnost. Kakršnokoli že je naše razmišljanje, pa je smrt vendar trenutek resnice. Lahko se vse svoje življenje prepričujemo, da ne pride, pa se jo spomnimo ob smrti ljubljene osebe. Prav gotovo se takrat zavemo svoje lastne smrtnosti. Tam nekje v globini padajo vse maske in sprašujemo se o bistvu življenja.

Kako mirno je tu, se sprašujem, ko pridem na pokopališče. Ko sem tu pri svojih, ob grobu začutim, da ima vse naraven iztek in razlago. Mislim si, da bi vsi zadovoljno prikimali in spet mirno zaspali, če bi me lahko videli. Bil je čas, ko se mi je smrt nasmihala prav od blizu, tako blizu, kolikor si je to le mogoče predstavljati. Priznati moram, da sem si jo celo želel objeti, da bi se rešil ugank, da bi se izognil preprekam, ki sem jih takrat tako malo poznal. Bil je vzdih duše, hrepeneče po pokoju in odrešitvi od vseh zemeljskih spon. Bolezen, ki mi je poleg odpovedi telesnih funkcij prinesla tudi odpoved ledvic, me je usmerila na pot, kjer se človek razkrije samemu sebi in tistemu, ki ga presega. Četudi se je zdelo življenje že izpeto, da je postalo lažno upanje, se je kar prikradla želja, ki je z osvežujočim sokom odžejala mojo usodo. Prikazal se je čaroben pristan, ki je za trenutek odložil zadnje potovanje, da se bi

mogla duša okopati in iz trpljenja obnoviti svojo mladost, brez strahu za dni, ko bo smrt resnično prišla. Po drugi strani pa že dolgo razmišljam o tem tudi drugače. Globoko v sebi ne morem sprejeti stvari, ker so od nekdanj take, kot so, in morajo take tudi ostati.

Prišel sem do spoznanja, da mi življenje ne teče zaman. Zavedam se, da ga nisem dobil za določen čas, marveč kot neomejen dar. Ljudje se rodimo, kratek čas plavamo s tokom ali proti njemu, nato nas spet zagrnejo valovi. Nekoč bom tudi jaz ležal v zemlji in na mojem grobu bo cvetela cvetlica, ki je simbol življenja. Zato je moj pogled uprt v prihodnost – ne da bi se izognil sedanjosti, temveč ravno nasprotno, da bi vse svoje napore in naprezanja vgradil v neiztečeno življenje.

ZA SKLEP

Temelji sveta z osnovami življenja in človeških odnosov v njem so določeni že stoletja. To ne pomeni, da se ne spreminjajo, vendar so videti večni, če jih merimo z dolgotrjnostjo človekovega življenja. Razmerje med njihovim trajanjem in človekovim življenjem je kot odnos med brzico in rečnim dnem, ki se spreminja polagoma in neopazno. Premalo se zavedamo, da imajo tudi rastline, celo kamni svoje življenje in da je napredek človeštva ravno v tem, da spozna življenje v sebi. Človek je skozi tisočletja skušal prelisičiti naravne zakone in si je z močjo lastnega duha oblikoval svoj svet. Na različna vprašanja je iskal svoje odgovore. Tako si je oblikoval vzporedni svet, ki nikakor ni primerljiv s prasketom, kakršnega smo ljudje dobili v dar. Usmerili smo se v materialne dobrine in se vse bolj zanimamo le zase, ob tem pa izgublamo stik z drugimi ljudmi. Srečati prave ljudi pomeni biti srečen in ustvariti prijateljstva. Za svoje življenje nujno potrebujemo drug drugega, da bi se lahko zares uresničili. Naše življenje je naša hiša, odprta drugim, da vstopajo in izstopajo. Le skupaj lahko gojimo pravico, dobroto, spoštovanje, smeh in radost in le tako bo izpolnjena vizija našega obstoja.

Zdi se mi, da je svet preveč ustvarjen za življenje v glavi. Kaj to pomeni? Gibalo življenja so glasovi v moji glavi, ki usmerjajo moje odločitve. Biti uspešen, biti srečen sta tista kriterija, ki ju narekuje ta notranji glas. Sprašujem se, ali ni prav to vir zadovoljstva in nezadovoljstva ob vsem, kar delamo, saj vsa vprašanja, ki si jih zastavljamo, ne prihajajo samo iz nas. Prihajajo iz družbe in vprašanje je, ali ob teh vprašanjih ne pozabljamo nase. Smo, kot bi bili med mlinskimi kamni. Družba nam zastavlja želje, življenje pa nam nastavlja preizkušnje, naloge in prinaša različna spoznanja mnogoplastne lepote.

Življenje nas preizkuša, da nam ne da tistega, kar si želimo, ali pa nam sicer daje, vendar ne tako, kot bi si želeli. Leta izkušenj so nam mnogo naložila. Ko smo se rodili, je vse eksplodiralo kot ognjemet v pisanih barvah. Potem so se

oblikovale izkušnje in barvali dnevi. V ognjemetu nam izkušnje obljublajo in dajejo sliko, da nikoli ne bodo pozabljene. Življenje je iskrec spreminjast se ognjemet, prižiga se in ugaša, siplje iskre in je kdaj zastrašujoč. Vsi si želimo, da nikoli ne bi ugasnil, vendar je nekoč vsakega ognjemeta konec. Dokler se ne bomo zavedali minljivosti in si ne bomo vsi prizadevali za spremembe, ne moremo pričakovati, da nam bo zagotovljena osnovna pravica, da izpolnimo poslanstvo. Da bi zgradili boljši svet, ki bo poln barvastih ognjemetov, si ga moramo najprej zamisliti in prav zaradi tega sem se podal na to v megli izginjajočo pot.

Moje minute v času, ki mi je namenjen, so kakor slap, ki me je ponesel, da sem napisal te besede z mislijo na boljši svet. Besede so me potegnile v čas, ki nas nemo opazuje. Pršijo mi pred očmi in se izgubljajo v večnosti, ki uokvirja naš obstoj. Kdaj pa kdaj pomislim, da me je moje čutenje pripeljalo v tisti prostor, kjer imam samo jaz to srečo, da doživim ta tobogan čutenja, vendar se v naslednjem trenutku zavem svoje majhnosti in neštetih, ki prav tako zrejo v nebo in čutijo.

Tiskane besede so lahko najboljši prenašalec tistih bolečih izkušenj, ki jih prenašamo iz generacije v generacijo. Znanje, ki ga dobimo, je pomembno, da drugi ne delajo podobnih napak, čeprav je tako, da vsaka resnica postane šele takrat resnica, ko jo sami izkusimo. In še nekaj: vsakokrat ko pademo in se ponovno poberemo, stojimo bolj pokončno.

Človeška narava me iz dneva v dan bolj preseneča, ker misli, da so naša pota že vsa vnaprej prekržana. Usoda jih je vsakemu namenila delček v spreminjanje, za spreminjanje pa potrebujemo nekaj samospoštovanja in samozavesti. Samozavest ni nekaj, kar bi vas poneslo v nebeške višine, je samo prepričanost v lastne sposobnosti, samospoštovanje pa pomeni spoštovanje sebe in drugih. Obe lastnosti sta nujno potrebni za srečno in zadovoljno življenje. Če se vam zdi, da vam katera primanjkuje, ne obupajte. Dokler pa se ne zavedamo svoje ranljivosti in ne razumemo svoje povezanosti z drugimi, nimamo možnosti. Prav tako nimamo možnosti, če si zamišljamo življenje kot pravljico.

Priznajte, da ste si tudi sami želeli nastopiti v bajki, mogoče vsaj za trenutek, ki bi vam pričaral bližino vile, pripravljene prav vam izpolniti tri želje. Vsak drugi človek na svetu si želi v pravljичni svet, kjer obstajajo princeze in kraljeviči, kjer se spremenijo Pepelke v princeze, a na koncu takšnega razmišljanja ne morejo postati niti Pepelkin čeveljček. Naj ne bodo cilj vaših sanj princi na belem konju, cilj bodite vi sami! Nikoli ne prenehajte verjeti v dobro, ki je v nas ljudeh. Nikoli ne prenehajte verjeti v nasmeh. Verjemite v življenje, ker nikoli ne more biti tako črno, da ga ni mogoče prebarvati.

Kdaj se bomo zavedli, da je človek neprecenljiva vrednost, in se vrnil k tistim, ki so nas s to mislijo združevali? Kaj ni lepo razvijati tisto, kar ljudi združuje? Kaj ni lepo biti človek?

Pripis:

Ker medicina trdi, da je psihična stabilnost zdravje in da podaljšuje življenje, bi vam tudi jaz rad s to knjigo vsaj malo podaljšal življenje in izboljšal zdravje.

MOJA OSNOVNA PRAVILA ZA ŽIVLJENJE

- 1. Zapomnil sem si izkušnje, ki so za mano.*
- 2. Zaupam v svoje sposobnosti.*
- 3. Svoje srce sem osvobodil sovraštva.*
- 4. Osvobodil sem svoje misli nepotrebnih skrbi.*
- 5. Poskušam živeti enostavno in pošteno, da lahko vsakemu vsak trenutek pogledam v oči.*
- 6. Dajem več, zahtevam manj in izpolnjujem pričakovanja v življenju. Veselim se vsakega novega dne.*
- 7. Zavedam se, da se nihče ne more vrniti, da bi začel na začetku – vsak lahko začne le sedaj in iz tega ustvari lepši konec.*
- 8. Bog mi ob rojstvu ni obljubljal dni brez bolečin, smeha brez trpljenja, sonca brez dežja; vendar mi je obljubil moč za premagovanje težav, tolažbo za solze in svetlobo za pot!*
- 9. Moja razočaranja so bila kakor luknje na cesti, ki so me nekoliko upočasnila, vendar je bila pot kasneje lepša in bolj gladka. Sedaj uživam v vožnji in se ne izogibam luknjam na cesti.*
- 10. Ko se počutim potrtega, ker nisem dobili tistega, kar sem hotel, potrpežljivo premislim, kje sem naredil napako, in vztrajam, saj zmage ne prihajajo v prvem poskusu!*
- 11. Ko se mi zgodi nekaj lepega ali slabega, dobro premislim, kaj to pomeni.*
- 12. Zavedam se, da obstaja razlog za vse življenjske dogodke. Dogodki v življenju nas bodo naučili, kako se lahko več smejemo in kako manj pogosto jokamo.*
- 13. Ne morem nekoga prisiliti, da me ima rad. Lahko naredim le to, da sem nekdo, ki se ga lahko vzljubi. Vse drugo je prepuščeno drugim osebi, da prepozna, ali sem vreden njene ljubezni.*
- 14. Ne trošim preveč časa v iskanju ljubezni! Trudim se izboljšati tisto ljubezen, ki jo dajem!*
- 15. Nikoli ne zapuščam starega prijatelja, ker nikoli ne vem, ali bom našel koga, ki bi ga lahko zamenjal! Prijateljstvo je kakor vino, čim bolj je staro, tem boljše je.*

O AVTORJU

Benjamin Žnidaršič Benjamin Žnidaršič se je rodil 21. junija 1959 v vasi Podcerkev v Loški dolini. V Cerknici je končal osnovno šolo. Ko je obiskoval Srednjo elektrotehniško šolo v Ljubljani, se je preselil v Komeno na Gorenjsko. Po končani srednji šoli se je zaposlil kot tehnolog v podjetju IMP Ljubljana. Medtem se je poročil in rodili sta se mu hčerki Urša in Neža. Ob padcu s česnje leta 1986 si je poškodoval hrbtenico in ostal tetraplegik. Po ločitvi je preživel deset let življenja v Domu upokojencev v Kamniku in tam začel pisati prozo in poezijo. Leta 1995 sta izšli dve pesniški zbirki, Ritem srca in Zlate perutnice, leta 1998 pa pesniška zbirka štirih Most na drugi breg, ki je bila prevedena v nemški jezik.

Pri Zvezi paraplegikov Slovenije od leta 1994 vodi kulturno dejavnost. Ob organiziranju likovnih tečajev je začel slikati tudi sam. Občasno je začel slikati leta 1999, resneje pa se je za slikanje odločil dve leti kasneje. Leta 2003 je postal član mednarodnega združenja slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami (VDMFK - Vereinigung der Mund und Fussmalenden Kunstler). Živi in dela v Postojni.

Benjamin Žnidaršiča je očaralo okolje krajev, kjer se je rodil in bival, zato mu pomenijo motiv in navdih. Po svoje komponirana narava zajame pokrajino kot celoto, ne da bi jo obremenjeval s podrobnostmi. V njegovih likovnih delih je vsa gradnja slike podrejena posebnim kompozicijskim rešitvam in učinkom. Tehniki olja in akvarela, v katerih umetnik ustvarja, dajeta veliko možnosti in svobodo subjektivnih predstav in asociacij.

KAZALO

<i>Za-upanje v dobro in dobroto</i>	3
<i>Predgovor avtorja</i>	5
<i>Življenje vedno naredi tako, da je prav</i>	8
<i>Sreča ali utrip veselja nad življenjem</i>	10
<i>Ko v življenju nekaj izgubimo, vedno tudi nekaj dobimo!</i>	13
<i>V vsakem človeku so skrivnosti</i>	17
<i>Trpljenje kot ponosna sreča</i>	20
<i>Ali se bojimo življenja?</i>	22
<i>Upanje je iz srca spredena beseda</i>	25
<i>Kako nam usoda meša karte?</i>	29
<i>Zvestoba ali zaupanje samemu sebi</i>	32
<i>Vsaka pot se začne s prvim korakom</i>	35
<i>Bistvo ravnotežja življenja</i>	39
<i>Ljubezen kot vrednost življenja</i>	42
<i>Ko srce ne bije le iz navade – zanka dobrote</i>	44
<i>Prijateljstvo je dragocenost življenja</i>	49
<i>Drug z drugim in med drugimi</i>	52
<i>Z izkušnjami se svet gradi</i>	56
<i>Delo, za katero bo vredno porabiti življenje</i>	59
<i>Vzvišenost nad življenjem ni potrebna</i>	63
<i>Želje – iluzije ali nit življenja</i>	66
<i>Mladosti se moramo spominjati</i>	69
<i>Moj pogled na otroštvo in družino</i>	72
<i>Razmerja med žensko in moškim</i>	77
<i>Ko se pravica in krivica mešata z občutkom manjvrednosti</i>	81
<i>Vest je prvi in zadnji sodnik</i>	84
<i>S čustvi spoznavamo samega sebe</i>	87
<i>Umetnost in kultura kot izraz lepote</i>	91
<i>Razvedrilo in ustvarjalnost spreminjata življenje</i>	94
<i>Smeha smo potrebni kot berač kosa kruha</i>	97
<i>Narava lahko oblikuje ljudi</i>	101
<i>Ljubo doma, kdor ga ima</i>	104
<i>Starost ali zrela življenjska izkušnja</i>	107
<i>Mir na svetu je veliko upanje ljudi</i>	110
<i>Smo in nas ni</i>	113

<i>Za sklep</i>	116
<i>Moja osnovna pravila za življenje</i>	120
<i>O avtorju</i>	121
<i>Kazalo</i>	122

IZDAJO KNJIGE SO PODPRLI:

ZVEZA PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

OBČINA KOMENDA

MESTNA OBČINA LJUBLJANA

ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA

ZVEZA DELOVNIH INVALIDOV SLOVENIJE

DRUŠTVO DISTROFIKOV SLOVENIJE

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV GORENJSKE

OBČINA PIRAN

OBČINA POSTOJNA

OBČINA LOŠKA DOLINA

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV LJUBLJANSKE POKRAJINE

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV PREKMURJA IN PRLEKIJE

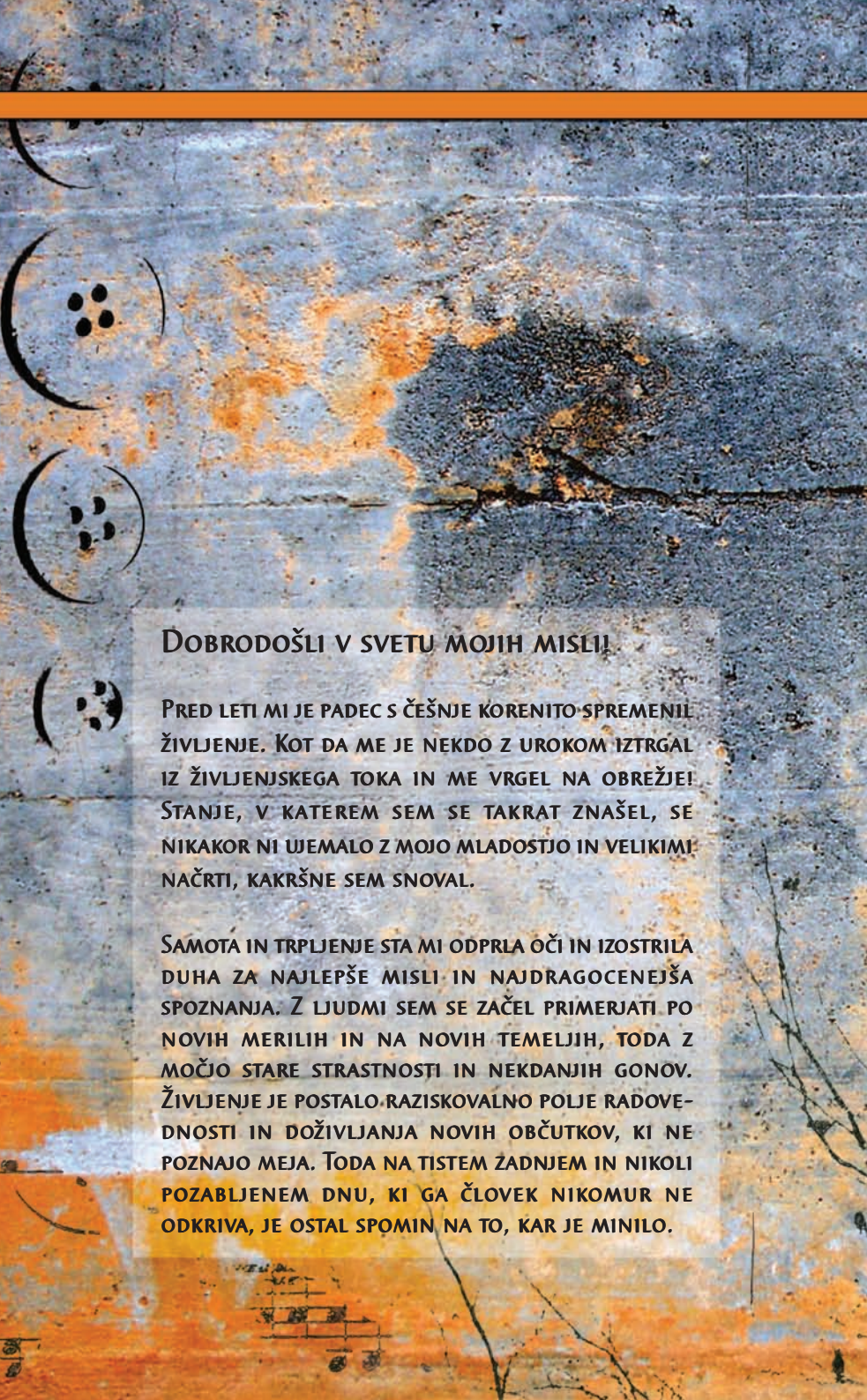
DRUŠTVO PARAPLEGIKOV JUGOZAHODNE ŠTAJERSKE

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV DOLENJSKE, BELE KRAJINE
IN POSAVJA

ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE

ZVEZA DRUŠTEV SLEPIH IN SLABOVIDNIH SLOVENIJE

ZVEZA SOŽITJE

DOBRODOŠLI V SVETU MOJIH MISLI!

PRED LETI MI JE PADEC S ČEŠNJE KORENITO SPREMENIL ŽIVLJENJE. KOT DA ME JE NEKDO Z UROKOM IZTRGAL IZ ŽIVLJENJSKEGA TOKA IN ME VRGEL NA OBREŽJE! STANJE, V KATEREM SEM SE TAKRAT ZNAŠEL, SE NIKAKOR NI UJEMALO Z MOJO MLADOSTJO IN VELIKIMI NAČRTI, KAKRŠNE SEM SNOVAL.

SAMOTA IN TRPLJENJE STA MI ODPRLA OČI IN IZOSTRILA DUHA ZA NAJLEPŠE MISLI IN NAJDRAGOCENEJŠA SPOZNANJA. Z LJUDMI SEM SE ZAČEL PRIMERJATI PO NOVIH MERILIH IN NA NOVIH TEMELJIH, TODA Z MOČJO STARE STRASTNOSTI IN NEKDANJIH GONOV. ŽIVLJENJE JE POSTALO RAZISKOVALNO POLJE RADOVEDNOSTI IN DOŽIVLJANJA NOVIH OBČUTKOV, KI NE POZNAJO MEJA. TODA NA TISTEM ZADNJEM IN NIKOLI POZABLJENEM DNU, KI GA ČLOVEK NIKOMUR NE ODKRIVA, JE OSTAL SPOMIN NA TO, KAR JE MINILO.